

FORVALTNINGSREVISJONS-
RAPPORT 6-2022

FELLES BARNVERN- TJENESTE I VALDRES

UTARBEIDET FOR
KONTROLLUTVALGENE I NORD-
AURDAL, SØR-AURDAL,
ETNEDAL OG ØYSTRE SLIDRE
KOMMUNE

INNLANDET REVISJON IKS

22. april 2022
2022-464/GSL/KSL

FORORD

Denne rapporten er et resultat av forvaltningsrevisjonsprosjektet om det interkommunale barnevernet i Valdres som er gjennomført på oppdrag av kontrollutvalgene i Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Etnedal og Øystre Slidre kommune.

Forvaltningsrevisjon er en lovpålagt oppgave som innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak (Kommunelovens § 23-3.).

Prosjektarbeidet er utført i perioden oktober 2021 til mars 2022 av forvaltningsrevisor Kaija Skaare Lier og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Guro Selfors Lund. Reidun Grefsrud har kvalitetssikret rapporten.

Utkast til rapport er sendt til kommunedirektøren i Nord-Aurdal til uttalelse. Kommunedirektøren hadde kommentar til spørreskjema som metode for datainnsamling på små utvalg og kommentar til revisjonskriteriet knyttet til samarbeidsavtaler mellom barnevernet og samarbeidende tjenester. Svaret fra kommunedirektøren er vedlagt rapporten.

Vi takker ansatte i alle fire deltakerkommuner for god bistand i forbindelse med gjennomføring av forvaltningsrevisjonen.

Lillehammer, 22. april 2022

Guro Selfors Lund
Oppdragsansvarlig revisor

Kaija Skaare Lier
Prosjektansvarlig revisor

INNHold

FORORD.....	2
INNHold	3
SAMMENDRAG.....	5
1. INNLEDNING.....	9
1.1 KONTROLLUTVALGETS BESTILLING	9
1.2 FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER	9
1.3 KILDER FOR REVISJONSKRITERIER	10
1.4 METODISK TILNÆRMING OG GJENNOMFØRING	10
1.5 RAPPORTENS OPPBYGGING	10
2. BAKGRUNN.....	11
2.1 OM BARNEVERNET.....	11
2.2 INTERKOMUNALT SAMARBEID OM BARNEVERN	11
2.3 ORGANISERING AV FELLES BARNEVERNTJENESTE I VALDRES	12
3. UTFORDRINGER KNYTTET TIL KOMPETANSE OG KAPASITET	14
3.1 STATISTIKK FOR BARNEVERNET I VALDRES.....	14
3.2 RAPPORTERINGER OM BARNEVERNETS UTFORDRINGSBILDE	16
3.3 KOMMUNENS SYNSPUNKTER PÅ UTFORDRINGSBILDET	19
3.4 OPPSUMMERING	21
4. SAMARBEID PÅ OVERORDNET NIVÅ	23
4.1 REVISJONSKRITERIER.....	23
4.2 BESKRIVELSE AV DET INTERKOMMUNALE SAMARBEIDET	23
4.3 KOMMUNENES ERFARINGER MED SAMARBEIDET	28
4.4 REVISJONENS VURDERINGER	29
5. BARNEVERNETS SAMARBEID MED ANDRE TJENESTER	32
5.1 REVISJONSKRITERIER.....	32
5.2 BESKRIVELSE AV BARNEVERNETS SAMARBEID MED ANDRE TJENESTER.....	32
5.3 SAMARBEIDSAVTALER.....	35
5.4 SYNSPUNKT PÅ DET TVERRFAGLIGE SAMARBEIDET	36
5.5 TJENESTENES ERFARINGER MED TVERRFAGLIG SAMARBEID	38
5.6 REVISJONENS OPPSUMMERING OG VURDERINGER.....	42

6. KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER.....	44
6.1 KONKLUSJONER.....	44
6.2 ANBEFALINGER.....	47
REFERANSER.....	48
VEDLEGG 1: KOMMUNEDIREKTØRENS UTTALELSE	50
VEDLEGG 2: METODE	51
VEDLEGG 3: REVISJONSKRITERIER	56
VEDLEGG 4 SPØRREUNDERSØKELSE – RESULTATER NORD-AURDAL.....	61
VEDLEGG 5 SPØRREUNDERSØKELSE – RESULTATER SØR-AURDAL.....	66
VEDLEGG 6 SPØRREUNDERSØKELSE – RESULTATER ETNEDAL	70
VEDLEGG 7 SPØRREUNDERSØKELSE – RESULTATER ØYSTRE SLIDRE.....	74
VEDLEGG 8 SPØRREUNDERSØKELSE – RESULTATER INTERKOMMUNALE TJENESTER	78

SAMMENDRAG

Målet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke i hvilken grad Nord-Aurdal som vertskommune og samarbeidskommunene Sør-Aurdal, Etnedal og Øystre Slidre har et systematisk og godt samarbeid om barnevernet. I dette ligger det også å undersøke om det er etablert tilfredsstillende samarbeid mellom barnevernet og det øvrige tjenestetilbudet i kommunene som skal ivareta barn og unge. I tillegg er formålet å kartlegge status for utfordringer barnevernet står overfor når det gjelder kapasitet og kompetanse.

Revisjonskriteriene er i hovedsak hentet fra samarbeidsavtalen om felles barneverntjeneste i Valdres, barnevernloven og kommuneloven.

Revisjonen er gjennomført ved dokumentanalyse og gjennomgang av relevant statistikk, spørreundersøkelse blant ledere av tjenester i kommunene som arbeider med barn/unge og intervju med kommunedirektører og kommunalsjefer i alle deltakerkommunene, samt barnevernleder, verneombud og tillitsvalgt i barnevernet.

Rapporten ble sendt til kommunedirektøren i Nord-Aurdal til uttalelse. I uttalelsen ble rapportens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger tatt til etterretning. Rapporten ble omtalt som nyttig i arbeidet med oppfølging av samarbeidsavtalen og for å styrke kommunedirektørens internkontroll. Kommunedirektøren hadde også noen kommentarer til spørreskjema som metode for datainnsamling på små utvalg og til revisjonskriteriet knyttet til samarbeidsavtaler mellom barnevernet og samarbeidende tjenester. Hele kommunedirektørens uttalelse er vedlagt i vedlegg 1.

Problemstillinger med tilhørende hovedkonklusjoner og revisjonens anbefalinger er gjengitt nedenfor:

Problemstilling 1: Hva er utfordringene for barneverntjenesten når det gjelder kapasitet og kompetanse?

Barnevernet i Valdres har over flere år rapportert om en utfordrende bemanningssituasjon i forhold til saksmengden som skal håndteres. Statistikk fra Kommunebarometeret viser at det i 2021 var omtrent dobbelt så mange barnevernssaker per årsverk i barnevernet i Valdres i forhold til gjennomsnittet i resten av landet. Periodevis har også ledige stillingshjemler i barnevernet vært ubesatte fordi de ikke har fått rekruttert folk til stillingene.

Ifølge leder av barnevernet er det ikke mangler i rutiner eller kompetanse som er årsaken til at tjenesten ikke klarer å gi tjenester ut fra lovkrav, men kapasitetsmangel. Statistikk fra Bufdir viser at barnevernet i Valdres ligger betydelig dårligere an enn landsgjennomsnittet når det gjelder antall saker som ikke undersøkes etter lovpålagte frister og andel barn i fosterhjem som ikke har mottatt lovpålagt oppfølging. Barnevernet har i ROS-analysen fra desember 2021 meldt om at det er «stor sannsynlighet» for at forsinkelsene i undersøkelser kan føre til at barn blir værende i voldelige omsorgssituasjoner over tid og at tjenester slutter å melde fra grunnet mistillit.

Barnevernleder har de siste årene rapportert til sine ledere i kommunen om vedvarende ressursknapphet og konsekvensene dette har for tjenesten. Kommunens ledere i vertskommunen forteller at de tar barnevernets utfordringer på alvor og at de er tett på tjenesten for å finne treffende tiltak.

Barnevernets årsbudsjett viser at tjenesten har fått tilført ressurser de siste årene og de har periodevis fått dispensasjon til å leie inn private konsulenter. På tross av tilførte ressurser, fremkommer det av tilstandsrapporten og tilgjengelig statistikk at ressursknappheten i barnevernet har vedvart.

Barnevernleder rapporterer om en sårbar tjeneste som med økte kompetansekrav gjennom barnevernreformen vil bli ytterligere sårbar fremover.

Problemstilling 2: Er det etablert et tilfredsstillende samarbeid om barnevernet mellom vertskommunen og samarbeidskommunen på overordnet nivå?

Et minimumskrav for å si at det overordnede samarbeidet mellom kommunene kan anses som «tilfredsstillende», er at samarbeidsavtalen som regulerer samarbeidet om barnevernet Valdres etterleves. Revisjonens hovedkonklusjon er at samarbeidsavtalen etterleves. Etter det revisjonen har fått opplyst er imidlertid samarbeidsavtalen lite kjent i organisasjonen og revisjonen mener den i liten grad fungerer som et aktivt styringsdokument for det interkommunale samarbeidet.

Dagens system for det overordnede samarbeidet om barnevernet i Valdres gir deltakerkommunene oversikt over barnevernets økonomi og kvalitet. Våre undersøkelser viser at barnevernleder har rutiner som innebærer at hun har god oversikt over situasjonen i barnevernet. Gjennom faste interne møter mellom ledere i styringslinja kan kommunedirektøren i vertskommunen være orientert om situasjonen i barnevernet og eventuelle mangler og svikt i tjenesten. I de kvartalsvise samarbeidsmøtene, den årlige vertskommunedagen, tertialrapporter, årsmelding og den årlige tilstandsrapporten til barnevernet blir ledere i samarbeidskommunene orientert om situasjonen i barnevernet og hva som er aktuelt for den enkelte kommune. Revisjonen ser et system med relativt hyppige treffpunkter og skriftlige rapporteringer der utfordringer i barnevernet og håndteringen av disse løftes fram jevnlig. Undersøkelsene våre viser også at det er en god dialog mellom ledere i kommunen og at vertskommunen er lydhør for innspill fra samarbeidskommunene.

Revisjonens registrerer at de regelmessige møtene mellom virksomhetsleder og kommunalsjef og kommunalsjef og kommunedirektør i vertskommunen ikke dokumenteres gjennom referater. Ved fravær, og ved skifte av ansatte i disse stillingene, kan manglende systematisk dokumentasjon føre til risiko for at avvik, og svikt og mangler i tjenesten risikerer å vedvare selv om ledere i kommunen på et tidspunkt har blitt gjort oppmerksomme på dem. Revisjonen ser positivt på at de månedlige statusmøtene mellom barnevernleder og virksomhetsleder fra november 2021 referatføres.

Undersøkelsene våre viser at ikke alle avvik i barneverntjenesten systematisk registreres i kommunens internkontrollsystem Compilo. Etter vår forståelse skyldes dette blant annet at det ikke er etablert en kultur for å melde avvik i Compilo og at det kan være også ulik forståelse av hvilke avvik som skal registreres. For eksempel registres ikke nødvendigvis fristbrudd i undersøkelser og andre typer lovbrudd som avvik i Compilo. Revisjonen ser positivt på at barnevernleder jobber med å få ansatte til å registrere alle former for avvik. Revisjonen er kjent med at ledere i vertskommunen har fulgt opp avvikene på andre måter og at disse også rapporteres om til samarbeidskommunen.

Revisjonen registrerer at bestemmelser om informasjon og rapportering om barnevernet fra vertskommunen til samarbeidskommunene verken er nedfelt i samarbeidsavtalen eller i andre rutiner. I samarbeidsavtalens punkt 12 står det kun at barnevernet «skal etablere styrings- og rapporteringssystemer overfor alle kommunene...», men det beskrives ikke hva disse systemene skal innebære. Vi har merket oss at det i etterkant av vår datainnsamling er blitt opprettet et dokument i Compilo som gir oversikt over hvordan samarbeidsavtalens punkt 12 skal følges opp. Revisjonen ser positivt på at dette dokumentet er opprettet, men det mangler en del relevant informasjon om ansvar og struktur for de ulike treffpunktene.

Problemstilling 3: Hvordan fungerer samarbeidet mellom barnevernet og samarbeidende tjenester i deltakerkommunene?

Godt tverrfaglig samarbeid forutsetter at tjenestene har kjennskap til hverandre, at det er gode samarbeidsstrukturer og at det er avklarte forventninger til hvordan samhandlingen skal foregå. En stor del av undersøkelsene under denne problemstillingen har vært å kartlegge disse samarbeidsstrukturene og de ulike tjenestenes synspunkter om samarbeidet. Kartleggingen er oppsummert i punkt 5.6.1.

Myndighetene anbefaler at barnevernet deltar i faste tverrsektorielle møter og at de nedfeller samarbeidsrutiner med samarbeidende tjenester i samarbeidsavtaler. Revisjonens undersøkelser har vist at barnevernet i Valdres deltar i slike møter i alle deltakerkommunene.

Revisjonens undersøkelser viser imidlertid at det er få avklarte samarbeidsstrukturer mellom barnevernet og samarbeidende tjenester utover innsatsteamene som er etablert i alle kommunene. Barnevernet samarbeider sjeldent med øvrige tjenester utenom i enkeltsaker. Revisjonen ser derfor positivt på at både samarbeidende tjenester og informantene fra barnevernet uttrykker sammenfallende ønsker om å få til et tettere samarbeid på systemnivå enn det de har i dag. Vi ser også positivt på foreldreskoleprosjektet som barnevernet har tatt initiativ til ved barnehager og skoler i Øystre Slidre. Dette fremstår som en modell som kan imøtekomme mange av behovene og ønskene samarbeidende tjenester uttrykker at de har til samarbeid med barnevernet.

De tverrfaglige innsatsteamene i hver av samarbeidskommunene har fungert i en relativt kort periode og det er begrenset hva en kan si om hvordan de fungerer. Vi har imidlertid fått tilstrekkelig informasjon til å danne oss et inntrykk av at innsatsteamene fungerer bedre i kommuner der barnevernet og samarbeidende tjenester har god kjennskap til hverandre og samarbeid på andre arenaer. Det vises til at samarbeidende tjenester i Etnedal og Nord-Aurdal var deltakerkommunene som i spørreundersøkelsen i størst grad trakk fram innsatsteamet som en positiv arena for tverrfaglig samarbeid. I disse kommunene har innsatsteamene vært etablert noe lengre enn i de andre kommunene, og barnevernet er representert i flere fora med samarbeidende tjenester i disse kommunene.

Samarbeidsavtaler kan ha stor betydning for barnevernets samarbeid med andre tjenester både i enkeltsaker og på systemnivå. Dette har vært vektlagt i veiledere, lovforarbeider og av Helsedirektoratet. Samarbeidsavtaler er viktige for å avklare den enkelte tjenestes rolle og forventninger til samarbeidet. Barnevernet i Valdres har etablert noen få avtaler med interkommunale tjenester, men de har ingen samarbeidsavtaler med de samarbeidende tjenestene de samarbeider mest med, sånn som barnehager, skoler og helsestasjoner. Revisjonen mener at det er beklagelig at det ikke er etablert flere samarbeidsavtaler og at det heller ikke er prosesser i gang for å få dette på plass.

Anbefalinger

Med bakgrunn i konklusjoner og vurderinger har vi følgende anbefalinger:

- Vertskommunens system for informasjon og rapportering om barnevernet til samarbeidskommunene bør nedfelles i skriftlige rutiner som forankres i samarbeidsavtalen.
- Rapporteringer om barnevernet som gjøres i de regelmessige møtene mellom ulike ledere i Nord-Aurdal kommune med ansvar for barnevernet bør dokumenteres.
- Kommunedirektøren i vertskommunen bør sikre at dagens praksis for oppfølging av identifiserte avvik i barnevernet er tilstrekkelig og i henhold til kommunelovens krav om internkontroll § 25- 1.
- Kommuneledelsen i vertskommunen bør sørge for at det blir etablert samarbeidsavtaler mellom barnevernet og aktuelle samarbeidende tjenester i deltakerkommunene.

1. INNLEDNING

1.1 KONTROLLUTVALGETS BESTILLING

Bakgrunnen for kontrollutvalgets bestilling av prosjektplanen er vedtak i sak 20/21 i møte 26.04.2021. Saken omhandlet oppfølging av plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023. Kontrollutvalget har gjennom planen besluttet å gjennomføre et forvaltningsrevisjonsprosjekt innen barneverntjenesten i 2021.

Nord-Aurdal kommune er vertskommune for felles barneverntjeneste i Valdres som består av Sør-Aurdal kommune, Øystre Slidre kommune og Etnedal kommune, i tillegg til Nord-Aurdal kommune. Kontrollutvalgene i samarbeidskommunene har vedtatt at de ønsker å bidra i forvaltningsrevisjonen.¹

1.2 FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER

Målet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke i hvilken grad vertskommunen og samarbeidskommunene har et systematisk og godt samarbeid om barnevernet. I dette ligger det også å undersøke om det er etablert tilfredsstillende samarbeid mellom barnevernet og det øvrige tjenestetilbudet i kommunene som skal ivareta barn og unge. I tillegg er formålet å kartlegge status for utfordringer barneverntjenesten står overfor når det gjelder kapasitet og kompetanse.

Parallelt med at det gjennomføres forvaltningsrevisjon av barneverntjenesten i disse fire Valdreskommunene, er det blitt gjort tilsvarende revisjon av den interkommunale barneverntjenesten i Vang og Vestre Slidre.

Vi har formulert følgende problemstillinger:

- 1) Hva er utfordringene for barnevernet når det gjelder kapasitet og kompetanse?**
- 2) Er det etablert et tilfredsstillende samarbeid om barnevernet mellom vertskommunen og samarbeidskommunen på overordnet nivå?**
- 3) Hvordan fungerer samarbeidet mellom barnevernet og samarbeidende tjenester i deltakerkommunene?**

For å besvare den første problemstillingen vil revisjonen kartlegge hva som er utfordringsbildet i barnevernet i dag og hvilke refleksjoner representanter fra kommunen og barnevernet har rundt dette temaet.² Felles barneverntjeneste i Valdres har rapportert om at høy arbeidsbelastning og kapasitetsmangel gjør så tjenesten ikke innfrir lovpålagte krav.

I den andre problemstillingen tar vi utgangspunkt i samarbeidsavtalen om det interkommunale barnevernet og kommunelovens krav til internkontroll. Spørsmålet er om samarbeidsavtalen etterlevs og om det er systemer

¹ Kommuneloven operer med tre begreper innen vertskommunesamarbeid: vertskommune, samarbeidskommune og deltakerkommune. Vertskommunen er den kommunen som har fått delegert myndighet fra samarbeidskommunene til å utføre oppgaver eller treffe avgjørelser på disses vegne. Deltakerkommunene er alle de kommunene som utgjør vertskommunesamarbeidet.

² Revisjonen har gjort en mindre endring i ordlyden av problemstilling 3. Opprinnelig sto det at vi også skulle se på utfordringer knyttet til rekruttering. Rekruttering er omtalt i forbindelse med kartleggingen av problemstillingen, men av ressurs hensyn er det ikke gått i dybden på denne tematikken.

på plass for at de ansvarlige lederne i den enkelte deltakerkommune er orientert om hvorvidt innbyggerne i sin kommune får tjenestene de har krav på fra barnevernet.

Barnevernet er avhengig av et godt samarbeid med andre tjenester som jobber med barn og unge både for å fange opp og følge opp de som har behov for det. Godt samarbeid forutsetter kunnskap om hverandres tjenester, avklarte roller og gode samarbeidsstrukturer. Barnevernreformen trådte i kraft 1. januar 2022 og deler av det som kommer i den nye barnevernloven i 2023 er allerede endret i gjeldende barnevernlov. Med lovendringene vil det følge økt ansvar til kommunene når det gjelder samordning av det helhetlige tjenestetilbudet til barn og unge. Med ny lov følger også en endring i barnevernets samarbeidsplikt. Med dette som utgangspunkt besvarer revisjonen problemstilling tre gjennom å undersøke hvilke samarbeidsstrukturer som er etablerte i dag og hvordan samarbeidet fungerer med utgangspunkt i erfaringer fra barnevernet og samarbeidende tjenester.

1.3 KILDER FOR REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriterier utgjør en objektiv målestokk for revisors vurderinger av den reviderte virksomheten. De skal være relevante, konkrete og i samsvar med kravene som gjelder innenfor den aktuelle tidsperioden. Kilder for revisjonskriterier er i hovedsak:

- Samarbeidsavtale om felles barneverntjeneste i Valdres (2010)
- Barnevernloven
- Kommuneloven

Det er ikke utledet revisjonskriterier for den første problemstillingen og for deler av den tredje problemstillingen, da disse er beskrivende.

Revisjonskriteriene følger i sin helhet i vedlegg 3.

1.4 METODISK TILNÆRMING OG GJENNOMFØRING

Undersøkelsen er basert på intervjuer med ledere i kommunene med ansvar for barnevernet: barnevernleder og virksomhetsleder i Familiens hus i Nord-Aurdal kommune, i tillegg til kommunedirektører, kommunalsjefer for sektoren helse og omsorg og i noen tilfeller aktuelle enhetsledere deltakerkommuner. Vi har også intervjuet to ansatte i barnevernet. Videre baserer undersøkelsen seg på dokumentgjennomgang av relevante dokumenter. I tillegg har vi gjennomført en spørreundersøkelse blant alle enhetsledere i tjenester som samarbeider med barnevernet i Valdres.

Datainnsamlingen er gjennomført i perioden oktober 2021 til mars 2022.

I vedlegg 2 gir vi utfyllende informasjon om gjennomføringen og metoden i prosjektet.

1.5 RAPPORTENS OPPBYGGING

Kapittel 2 er et bakgrunnskapittel der vi gir litt grunnleggende informasjon om barnevernets rolle og interkommunale samarbeid om denne tjenesten. I kapittel 4 -6 besvarer vi rapportens problemstillinger. Hvert av disse kapitlene vil avslutte med revisjonens oppsummering eller vurdering av om revisjonskriteriene er oppfylt. Kapittel 4 besvarer problemstillingen om utfordringer i barnevernet knyttet til kapasitet, kompetanse og rekruttering. I kapittel 5 undersøker vi problemstillingen om det er et tilfredsstillende samarbeid mellom

deltakerkommunene på overordnet nivå. Kapittel 6 ser på den siste problemstillingen om barnevernets samarbeid på tjenestenivå. I kapittel 7 følger revisjonens konklusjoner og anbefalinger.

I vedlegg 1 er kommunedirektørens uttalelse til rapporten, i vedlegg 2 gjennomgås metoden i prosjektet og i vedlegg 3 er revisjonskriteriene beskrevet. Vedlegg 4-8 inneholder presentasjoner av resultatene fra spørreundersøkelsen med barnevernets samarbeidende tjenester fordelt etter kommune.

2. BAKGRUNN

2.1 OM BARNEVERNET

Barnevernet har som hovedoppgave å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Tjenesten skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår. Ansvar og oppgavene til barnevernet er hjemlet i barnevernloven.³

Barnevernet er i første rekke en hjelpetjeneste, men barnevernloven åpner også for svært inngripende tvangstiltak. Dette stiller store krav til barnevernets arbeid og til at barns og foreldres rettssikkerhet blir ivaretatt på en god måte.

For at barneverntjenesten skal kunne ivareta sine oppgaver, er den avhengig av at andre melder fra. Derfor er de også avhengige av å ha et godt samarbeid med de som er tett på barn i sin yrkesutøvelse. Alle offentlig ansatte og en rekke private yrkesutøvere med profesjonsbestemt taushetsplikt, har plikt til å melde fra til barnevernet hvis de er alvorlig bekymret for et barn. Denneplikten er nedfelt i barnevernloven § 6-4.⁴

Barneverntjenesten skal yte tjenester til barn og unge fra 0 til 18 år og deres foreldre. Dersom barnet selv samtykker kan tiltak som er iverksatt før barnet fyller 18 år videreføres eller erstattes av andre tiltak oppad til barnet er 25 år.

2.2 INTERKOMUNALT SAMARBEID OM BARNEVERN

Felles barneverntjeneste i Valdres er organisert som et administrativt vertskommunesamarbeid som er regulert i kommuneloven § 20-2. Det betyr at Sør-Aurdal, Etnedal og Øystre Slidre kommune (samarbeidskommunene) har delegert beslutningsmyndighet til Nord-Aurdal kommune (vertskommune) til å utføre oppgaver og treffe avgjørelser i henhold til barnevernloven. Det er kommunedirektøren i Vang som har delegert myndighet til kommunedirektøren i vertskommunen, Nord-Aurdal. Nord-Aurdal kommune er altså arbeidsgiver og utfører de lovpålagte oppgavene som er overlatt til den.⁵ Offisielt navn er Felles barnevernstjeneste for Valdres (org. nr. 996 734 951), men i dette dokumentet omtales tjenesten også som barnevernet i Valdres.

Kommunene vil alltid stå i et politisk ansvarsforhold overfor sine innbyggere, også for den delen av virksomheten som utøves i et interkommunalt samarbeid. De folkevalgte i kommunene som deltar i et vertskommunesamarbeid, vil ha et overordnet ansvar for at deres innbyggere får de ytelser og tjenester som de etter loven har krav på. Om så ikke er tilfelle må den enkelte deltaker vurdere å gripe inn med de midler loven

³ Lov av 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven)

⁴ Bufdir, «Melde- og opplysningsplikt», https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/etterlatte_barn/melde_og_opplysningsplikt/

⁵ Kommuneloven § 28-1 b, Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) - Kapittel 5 A. Vertskommune - Lovdata

åpner for, eller i ytterste konsekvens avslutte samarbeidet. Dette forutsetter at kommunene har tilstrekkelig informasjon til at de kan vurdere tjenesteproduksjonen, for eventuelt å bruke de styringsvirkemidlene som loven åpner for. Dette vil vi komme nærmere inn på under utledningen av revisjonskriteriene til den første problemstillingen som omhandler samarbeidet mellom de to kommunene.

Ifølge Bufdir kan samarbeid mellom kommuner være et nyttig virkemiddel for å kunne etablere fagmiljøer med nødvendig bredde i kompetanse. Over 200 kommuner inngår i interkommunale samarbeid om barnevern, og det er vanlig å ha en form for vertskommunesamarbeid slik det er i Valdres.⁶

En undersøkelse av interkommunale samarbeid fra 2015⁷ viste at de aller fleste kommunene synes at samarbeidet fungerer godt og at det har bidratt til en bedre barneverntjeneste og større avstand til personer i enkeltsaker. Faktorer de fant som skapte utfordringer for interkommunale samarbeid om barnevern var; manglende samhandling med andre tjenester i kommunen, ulik prioritering og mangelfull kommunikasjon på tvers av deltakerkommunene.

2.3 ORGANISERING AV FELLES BARNEVERNTJENESTE I VALDRES

Felles barneverntjeneste i Valdres dekker Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Etnedal og Øystre Slidre kommune. Kommunene inngikk samarbeidsavtale om felles barneverntjeneste i 2010. I de fire kommunene bor det til sammen 2450 barn mellom 0-17 år, hvorav 229 bor i Etnedal og 1164 i Nord-Aurdal, 540 i Sør-Aurdal og 607 i Øystre Slidre. Disse har rett på tjenester fra barnevernet. I tillegg kommer unge fra 18-25 år som har rett på tilbud om ettervern.⁸

Vertskommunen Nord-Aurdal er ledet av kommunedirektør og tre kommunalsjefer som leder hver sin sektor: Helse og omsorg, Oppvekst og kultur og Økonomi, teknisk og næring. Kommunalsjefene forvalter kommunedirektørens fullmakter på sine ansvarsområder. Barnevernet er en del av virksomhetsområdet "Familiens hus" og ligger inn under sektor Helse og omsorg. Noen av tjenestene som barnevernet samarbeider mest med, som skoler og barnehager, ligger under sektoren for Oppvekst og kultur.

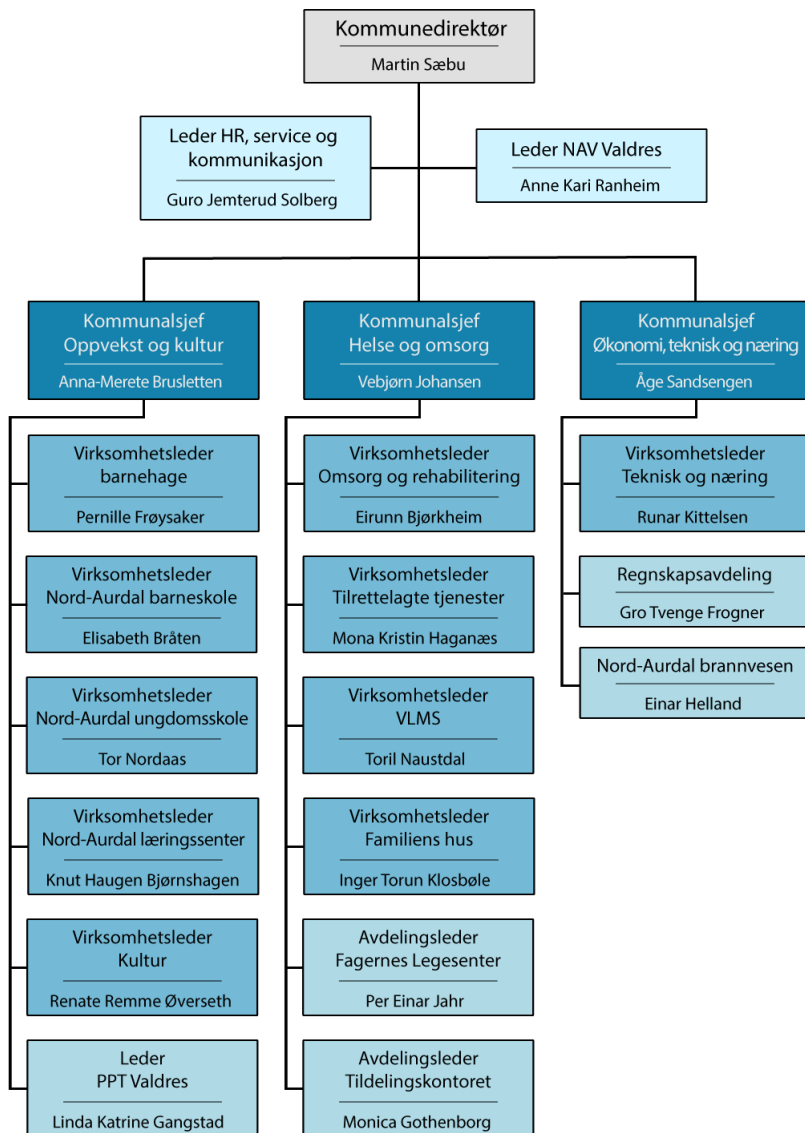
⁶ Bufdir, 2020, «Hva med interkommunale tjenester?»,

https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/tilstandsrapportering/veileder_for_utarbeidelse_av_tilstandsrapport/hva_med_interkommunale_tjenester/

⁷ Nordlandsforskning 2015, «Interkommunalt samarbeid om barnevern i Norge – En kartlegging av erfaringer»

⁸ Felles barneverntjeneste i Valdres, Tilstandsrapport 2020

Figur 2.1 Organisasjonskart over Nord-Aurdal kommune (kilde: Nord-Aurdal kommunes nettsider)

I perioden mellom oktober 2019 til april 2021 har det vært skifte i alle stillingene i Nord-Aurdal kommune som har lederansvar for barnevernet i Valdres. Kommunedirektøren og kommunalsjef for helse og omsorg startet i stillingene i april 2021, virksomhetsleder for Familiens hus startet i oktober 2019 og barnevernleder begynte i sin stilling i mars 2020.

Ved utgangen av 2021 hadde barneverntjenesten 16,58 stillingshjemler.⁹ Tjenesten er inndelt i to team med hver sin teamleder; undersøkelse-/tiltaksteam og omsorgsteam. Ressursene på teamene er fordelt etter behov. I tillegg til dette har tjenesten en kontorlaglig ressurs og barnevernleder. Barnevernleder har faglig ansvar og personalansvar for tjenesten mens virksomhetsleder for Familiens hus har økonomiansvar (hun har 0,38 stilling fra barneverntjenestens hjemler).¹⁰

⁹ Nord-Aurdal kommune, 2021, «Økonomirapport interkommunale samarbeid 2. tertial»

¹⁰ Intervju barnevernleder

3. UTFORDRINGER KNYTTET TIL KOMPETANSE OG KAPASITET

I dette kapitlet skal revisjonen besvare problemstilling 1: Hva er utfordringene for barneverntjenesten når det gjelder kapasitet og kompetanse?

Problemstillingen er beskrivende, og det er derfor ikke utledet revisjonskriterier. Revisjonens undersøkelser baserer seg på aktuell dokumentasjon, inkludert kommunale styringsdokumenter, barnevernets tilstandsrapport og tilgjengelig statistikk om barnevernet. I tillegg har vi innhentet informasjon fra intervjuer med barnevernleder, barnevernansatte og ledere i Valdreskommunene.

3.1 STATISTIKK FOR BARNEVERNET I VALDRES

I Statsforvalterens kommunebilder for 2021 er alle kommentarene knyttet til barnevernet i Valdres gruppert under rødt. Det betyr at tjenesten vurderes som et område som er sårbart innen kompetanse, kapasitet og kvalitet.¹¹ Indikatorene for barnevernet skal vise hvorvidt tjenesten gir barn og familier riktig hjelp til rett tid, er forberedt til barnevernreformen 2022 og sikrer forsvarlig oppfølging av fosterhjem.¹² Statsforvalteren skriver at de vurderer barneverntjenesten i Valdres som «ikke god nok». De peker på at kommunen ikke gir tjenester ut fra lovkrav og at tilsyn har avdekket behov for å utvikle styringssystemer i barneverntjenesten.

Kommunebarometeret for 2021 rangerer Norges 356 kommuner på tvers av 12 sektorer, hvorav barnevernet er en av disse. Av 356 kommuner lå Nord-Aurdal på 254. plass mens Sør-Aurdal lå på 309. plass, Etnedal på 243. plass og Øystre Slidre på 314. plass.¹³

For å forklare bakgrunnen for disse vurderingene av barnevernet i Valdres, kan det være nyttig å se på indikatorene fra Bufdirs kommunemonitor for barnevern. Her utarbeider Bufdir statistikk for barnevern som inneholder en samling av indikatorer som gir kommuner mulighet til å sammenligne seg med andre kommuner og barnevernstjenester, og se utvikling over tid. Indikatorene viser også verdier for interkommunale samarbeid.¹⁴

Tabell 3.1 Indikatorer vedr. kapasitet, kvalitet og økonomi. Kilde: Bufdir kommunemonitor

	Valdres	Innlandet	Norge
Barn med barneverntiltak i forhold til innbyggere i aldersgruppen 0-17 år	4,2%	4,5%	4,0%
Andel barn med hjelpetiltak i hjemmet av alle barn med tiltak (0-17 år)	62,6%	71,2 %	73,4%
Antall stillinger i barnevernet med fagutdanning pr. 1000 barn 0-17 år	4,7 stillinger	5,9 stillinger	5,3 stillinger
Utgifter til barnevernet pr. barn i befolkningen 0-17 år	15.605 kr	12.694 kr	10.363 kr
Utgifter pr. barn i barnevernet	213.102 kr	151.307 kr	133.251 kr

¹¹ Statsforvalterens kommunebilder grupperer kommentarene i tre kategorier der grønt er områder med god kompetanse, kapasitet og kvalitet. Gult er områder med forbedringspotensial innen kompetanse, kapasitet og kvalitet, mens rødt er områder som anses som sårbare innen kompetanse, kapasitet og kvalitet. Kommunebildene ble oppdatert 15. november 2021.

¹² Statsforvalterens kommunebilder 2021, <https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-innlandet/08-kommunal-styring/kommunebilder2021/3451.pdf>

¹³ Nøkkeltallene for barnevernet er basert på statistikk fra SSB.

¹⁴ Bufdir, Barnevern kommunemonitor 2021,

https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern_kommunemonitor/#/3449,3450,3451,3453&00

Utgifter til barnevernet - totale netto driftsutgifter til barnevern per innbygger i aldersgruppen 0 - 17 år kan være et nyttig utgangspunkt for å få et overordnet bilde av hvor mye kommunen bruker per innbygger i primærmålgruppen. Indikatoren kan ses i sammenheng med andel barn i befolkningen som mottar barneverntjenester. Dersom en lav andel av barnebefolkningen mottar barneverntjenester, er det også sannsynlig at driftsutgifter per innbygger er lave.

Vi ser av statistikken at barn med barneverntiltak i forhold til innbyggere i aldersgruppen 0-17 år er litt høyere enn landsgjennomsnittet og litt lavere enn for Innlandet. Utgifter til barnevernet pr. barn i befolkningen ligger høyere enn de vi har sammenlignet med og det samme gjelder utgifter pr. barn i barnevernet.

Når det gjelder andel barn med hjelpetiltak i hjemmet, viser oversikten at 62,6 % av barna mottar hjelp i hjemmet, dette er en lavere andel sammenlignet både med landet og med fylket. Indikatoren viser hvor stor andel av barna med tiltak som mottar hjelpetiltak i hjemmet og den resterende andelen vil motta tiltak utenfor hjemmet, i form av flytting til fosterhjem, institusjon eller bolig med oppfølging.

Andelen stillinger i barnevernet med fagutdanning pr. 1000 barn i befolkningen 0-17 år er lavere i Valdres enn både for fylket og for landsgjennomsnittet. Utgifter til barnevernet pr. barn i befolkningen ligger høyere enn de vi har sammenlignet med og det samme gjelder utgifter pr. barn i barnevernet.

I kommunebarometeret fremkommer det at barnevernet i Valdres har 30 barnevernssaker per årsverk, mot gjennomsnittet i Norge som er 17 barnevernssaker per ansatt. Barnevernet i Valdres har altså betydelig større arbeidsbelastning per ansatt enn hva som er landsgjennomsnittet.

Når det gjelder kvalitet i barnevernets tjenesteyting, er det nyttig å se på hvordan barnevernet i Valdres etterlever kravene som stilles etter barnevernloven.

Tabell 2.3 Barnevernet i Valdres - etterlevelse av lovkrav 2021 andre halvår. Kilde: Bufdirs kommunemonitor

	Valdres	Innlandet	Norge
Fristbrudd i undersøkelsessaker ¹⁵	30 %	8,1%	6 %
Barn i hjelpetiltak uten tiltaksplan ¹⁶	6,5 %	11,9 %	8,2 %
Barn i hjelpetiltak uten evaluert tiltaksplan	34 %	15,6 %	14,5%
Barn i fosterhjem som ikke har fått oppfølging i tråd med regelverk ¹⁷	25 %	10 %	8,9 %

I tabellen over fremgår det at barnevernet i Valdres har høy andel lovbrudd når det gjelder overskridelse av frister i undersøkelsessaker og oppfølging av barn i fosterhjem. I barnevernets tilstandsrapport for 2020 står det at tjenesten har hatt en økning i antall plasseringer. Utfordrende arbeidssituasjon knyttet til pandemien førte til at barnevernet hadde et høyt avvik på oppfølging og tilsyn av barn i fosterhjem. De som skulle fått fire årlige besøk,

¹⁵ Barnevernloven § 6-9 sier at en undersøkelse etter § 4-3 skal gjennomføres snarest og senest innen tre måneder. I særlige tilfeller kan fristen være seks måneder. Barnevernloven § 4-3 sier at dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak etter dette kapitlet, skal barneverntjenesten snarest undersøke forholdet, jf. frister inntatt i § 6-9.

¹⁶ Barnevernloven § 4-5 sier at når barneverntjenesten vedtar hjelpetiltak, skal det utarbeides en tidsavgrenset tiltaksplan for barnet og familien.

¹⁷ Forskrift om fosterhjem § 7 sier at barnevernet skal Barneverntjenesten skal besøke fosterhjemmet så ofte som nødvendig for å kunne oppfylle ansvaret etter første og annet ledd, men minimum fire ganger i året. Dersom barneverntjenesten vurderer forholdene i fosterhjemmet som gode kan barneverntjenesten vedta at antall besøk skal reduseres til minimum to ganger i året for barn som har vært plassert i fosterhjem i mer enn to år.

har i stor utstrekning kun fått tre besøk. Dette fører til et avvik på oppfølging i 18 av 46 plasseringssaker. For tilsyn er tallet 11 av 36 saker.¹⁸

3.1.2 STATSFORVALTERENS EGENVURDERING MED BARNEVERNET

Barnevernet i Valdres gjennomførte i september og oktober 2021 egenvurdering av egen virksomhet innenfor arbeidet med undersøkelser.¹⁹ De fant da at det var fristbrudd i 40 % av sakene. I egenvurderingen fant de også øvrige avvik i enkeltsaker. Barnevernets vurdering var at disse avvikene hver for seg og i enkeltsaker ikke i seg selv utgjør lovbrudd. Dersom de skulle oppstått samlet i en og samme sak ville det kunne det imidlertid vært spørsmål om forsvarlighet. Med dette som grunnlag vurderte barnevernleder at det var nødvendig å revidere enkelte maler, rutiner og sjekklistes.

Barnevernleder skriver i egenvurderingen at den avdekte svikten knyttet til fristbrudd allerede var kjent for barnevernet og rapportert om til kommuneledelsen. Det står at egenvurdering bekreftet behov for tiltak «da svikten er vedvarende og belastende for barn, foreldre og kontaktpersoner». Det står at det er samstemthet blant de ansatte i barnevernet om at det ikke er kompetanse eller manglende rutiner, men ressursknapphet, som har ført til lovbrudd.

I brevet fra kommunalsjef til Statsforvalteren i forbindelse med innsendingen av egenvurderingen står det at kommuneledelsen ser alvorlig på bemanningssituasjonen og at de vil styrke tjenesten med et ekstra årsverk i 2022. Det står at tjenesten vil bli fulgt opp tett av kommunalsjef og kommunedirektør framover. Ledere i Nord-Aurdal kommune har i evalueringen i etterkant av egenvurderingen uttrykt at de opplever at egenvurderingen har økt deres kompetanse og bevissthet på å avdekke svikt.²⁰

3.2 RAPPORTERINGER OM BARNEVERNETS UTFORDRINGSBILDE

3.2.1 BARNEVERNETS TILSTANDSRAPPORT 2020

Barnevernleder har utarbeidet en tilstandsrapport for den interkommunale barnevernstjenesten for 2020. Rapporten ble behandlet i kommunestyret i Nord-Aurdal 20.05.2021. Barnevernleder presenterte også rapporten for kommunestyrene i alle samarbeidskommunene.

I tilstandsrapporten ble det rapportert om situasjonen i barnevernet, inkludert tallene nevnt over fra Bufdirs statistikk. Barnevernleder skriver i rapporten at det er høy bevissthet omkring avvikene i tjenesten og det jobbes målrettet mot å lukke dem.

I rapporten reflekteres det rundt ulike årsaker til tjenestens utfordringer. Det står at barnevernet i de senere årene har fått tilført nye ressurser, men at de likevel opplever en ressursknapphet i tjenesten. En forklaring på dette, mener barnevernlederen er at den totale saksmengden øker hvert år. Det vises til at selv om barnevernet totalt sett siden 2016 har vært inne i færre saker igjennom året for hvert år som går, er tjenesten aktivt inne i

¹⁸ At tallene er noe ulike fra tilstandsrapporten til Bufdirs kommunebilder, skyldes trolig at tallene er hentet ut på litt ulike tidspunkt.

¹⁹ Statsforvalteren har rett og plikt til å føre tilsyn med at kommunen oppfyller sine plikter. Et tilsyn er en lovlighetskontroll, som skal bidra til å bedre tjenester. Tilsyn kan gjennomføres som en hendelsesbasert tilsynssak eller som en systemrevisjon. Et alternativ til tilsyn er at kommunen selv vurderer sin egen virksomhet og praksis. Ved en egenvurdering skal kommunene på tilsvarende måte som ved Statsforvalterens tilsyn, ut fra beskrevne styringskrav undersøke og konkludere om hvorvidt deres praksis er i tråd med regelverket. Kilde: Statsforvalterens veileder til egenvurdering

²⁰ Nord-Aurdal kommune, brev til Statsforvalteren i Innlandet datert 10. februar 2022, «Tilbakemelding med evaluering etter egenvurderingstilsynet»

flere saker ved årsslutt hvert år. Flere saker blir værende i systemet over tid med utvidede undersøkelser og større utredninger av omsorgssituasjonen, og når undersøkelsen er endt ser man en økning i konklusjon om omfattende og svært inngripende tiltak. Det er også en utvikling i retning av mer alvorlig og mer sammensatte saker. Krav som følger av dommer fra den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) krever også flere ressurser av barnevernet enn tidligere i omsorgsovertakelsessaker.²¹

Barnevernlederen skriver at det er utfordrende for tjenesten å møte nye krav med ressursene de har i dag i lys av utviklingen i saksbildet. Tjenesten oppfyller dagens kompetansekrav, men økte kompetansekrav som følge av barnevernreformen vil kreve kompetanseheving og videreutdanning, noe som tar tid når det skal gjøres i tillegg til jobben.²² Økte krav gjør det nødvendig å rendyrke og spisse kompetansen i tjenesten. En allerede liten tjeneste vil imidlertid bli sårbar gjennom slik spissing, da det blir få personer med spesialkompetanse på ulike områder.

Videre står det at pandemien også har påvirket enn allerede utfordrende arbeidssituasjon. At «den vedvarende situasjonen knyttet til delvis hjemmekontor, ivaretagelse av smittevern hensynet, samt et utgangspunkt om normal drift av lovpålagte oppgaver [har] vært en tung arbeidshverdag som tærer på de ansatte og som er ressursmessig ineffektiv. Når dette nå har vedvart over så lang tid dannes det et etterslep. Det jobbes kontinuerlig med prioriteringer, lukking av etterslep og rapportering til virksomhetsleder og kommunalsjefer om situasjonen.»

I tilstandsrapporten står det at det i 2019 ble gitt klare føringer om at barnevernet ikke skulle leie inn konsulenter fra private aktører. Barnevernet måtte likevel leie inn privat i 2020 fordi de ikke hadde fått ansatt noen i ny stilling og saksmengden var stor. Det står at føringer om ikke å innleie fordrer «felles forståelse av behovet for å dekke opp stillingshjemler i forkant av forutsigbart fravær». Videre står det at «det vurderes som helt nødvendig for å kunne opprettholde tilstrekkelig drift til enhver tid at man ikke blir liggende bakpå med tomme stillingshjemler slik vi gjorde i 2019 og i på starten av 2020. Tjenesten vår har i svært liten grad rom for dette og det gir raskt et relativt stort etterslep».

3.2.2 ROS-ANALYSE 2021

Barnevernet i Valdres gjennomfører årlig en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) som har til hensikt å identifisere trusler for deretter å kunne sette inn forebyggende tiltak. I ROS-analysen for barnevernet som ble gjort i desember 2021 fremgår det at det er «stor sannsynlighet» for at belastningene som følger av stor saksmengde kan føre til at barn blir værende i en omsorgssituasjon hvor de er utsatt for vold og/eller overgrep og at tjenester slutter å melde fra grunnet mistillit. Videre fremgår det av analysen at det er «middels sannsynlighet» for at stor saksmengde kan føre til at saker blir liggende uforsvarlig lenge før de undersøkes og for at ansatte blir sykemeldt. Det står også at det er viktig at teamledere og barnevernleder er bevisst på dette, og rapporterer om dette til virksomhetsleder og kommunalsjef.

²¹ Flere barnevernssaker har blitt vurdert av den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD). Høyesterett har etter gjennomgang av EMD sine dommer kommet frem til at det først og fremst er mangler ved saksbehandlingen som er kritikkverdig. Å ivareta de forhold Høyesterett har påpekt som kritikkverdige medfører merarbeid i den enkelte sak. Kilde: Barnevernets tilstandsrapport

²² Med barnevernreformen følger det økte krav til kompetanse. Ny barnevernlov trer i kraft i 2023, og her er det lagt til grunn at alle barnevernansatte innen 2031 skal ha mastergrad eller tilsvarende, eller bachelorgrad, fire års praksis og relevant videreutdanning av en viss lengde. Barnevernet får også ansvar for flere hjelpetiltak som Bufetat tidligere var ansvarlig for. Dette krever både at barnevernet i større grad samarbeider med andre tjenester når det gjelder tiltak, men også at barnevernet må bygge opp nødvendig kompetanse til å kunne tilby noen av hjelpetiltakene selv. I tillegg vil barnevernet få fullt ansvar for fosterhjem, noe som krever kompetanseheving innen dette området. Kilde: Lov 18. juni 2021 nr. 96 om endringer i barnevernloven, § 15-6 og Bufdir, «Spesialiserte hjelpetiltak og endringer i Bufetats tilbud», <https://ny.bufdir.no/barnevernsreformen/spesialiserte-hjelpetiltak-og-endringer-i-bufetats-tilbud/>

ROS-analysen som ble foretatt i november 2020 hadde ikke samme gjennomgang av konsekvenser som følge av belastninger pga stor saksmengde, men det står at det er «middels stor sannsynlighet» for at saker ikke fordeles etter ønsker og kompetanse på grunn av «sprengt kapasitet».

Både ROS-analysen i 2020 og 2021 opplyser om utfordringer med kontorlokalene. Begge årene bemerkes det for eksempel at lokalene ikke er utformet for å sikre ansatte mot vold eller trusler, at skjermet avdeling ikke har låst dør og mangler rømningsvei, at det er mulig for klienter å låse dørene fra innsiden. Det fremgår av analysene at barnevernet har fått tilgang til flere møterom i 2021 enn de hadde i 2020. I ROS-analysen 2021 står det at økt antall ansatte og vedvarende manglende kontorplasser kan føre til fysiske og psykiske belastninger, noe som igjen kan føre til sykemeldinger.

3.2.3 BARNEVERNETS RAPPORTERINGER OM UTFORDRINGSBILDET

Barnevernet i Valdres har over tid hatt utfordringer med stor saksmengde i forhold til kapasitet. Dette fremgår av dokumentene revisjonen har undersøkt for perioden 2019 til 2021.

Kvartalsvise samarbeidsmøter

Det framgår av referat fra samarbeidsmøte i april 2018 at det ble informert om fristbrudd i barnevernssaker og behov for bruk av konsulenter på grunn av kapasitetsmangel. Fra møte i november 2019 står det at barnevernet har avvirket all innleie av konsulenter, men at de ikke har lyktes med å få rekruttert inn vikar i engasjement. I de to møtene som ble avholdt i 2020²³ er det referert at det har vært behov for innleie av konsulenter, at mange nye trenger opplæring og at de jobber aktivt for å rekruttere. I de fire møtene som var i 2021 var tema som ble tatt opp; økt saksmengde, økt mengde kompliserte saker, prognoser for fristoverskridelser på grunn av saksmengden kombinert med for lite kapasitet, status på rekruttering, overtidssjopping, dårlig rangering for tjenesten på kommunebarometeret og status for kontorkapasiteten i Familiens hus.

Tertialrapporter/Årsberetninger

I 2. tertialrapport 2019 ble det rapportert om overforbruk i forhold til budsjettet for 2019 som følge av blant annet innleie av eksterne saksbehandlingstjenester. Det står at denne ordningen skal avvikes og at man skal lyse ut vikariat. I årsberetningen for 2019 står det at barnevernet i løpet av 2019 fikk tilført ressurser til å styrke tjenesten med å ansette en barnevernkonsulent i en fulltidsstilling, men at de ikke lyktes med å få tilsatt i mer enn 30 prosent av stillingen og derfor har måtte bruke innleide konsulenter likevel.

I 1. og 2. tertialrapport 2020 står det at det er lagt inn en styrking av barnevernet med ett årsverk fra 2019 til 2020-budsjettet. Det står også kommentert at en del ressurser har gått til rekruttering og innleie av konsulenter og at de ser på hva de kan gjøre for ikke å leie inn konsulenter og heller bruke egne ansatte. I 2. tertialrapport står det at de forventer å gå over budsjett i 2020 pga. konsulentbruk. I årsberetningen for 2020 står bemanningsutfordringene i barnevernet kommentert med at de har greid å ha vikarer inne for å motvirke vakanser og sykdom og at det er stort fokus på opplæring.²⁴ I årsberetningen står det også at nye krav til barnevernet vil kreve kontorer, samtalerom og rom for nettverkssamtaler og familieveiledning. Det står at «konklusjonen er mangel på kontorplass» og at «dette er løftet opp på ledernivå i vertskommunen».

²³ Virksomhetsleder i Familiens hus har orientert revisjonen om at det på grunn av pandemisituasjonen kun ble avholdt to kvartalsvise samarbeidsmøter i 2020

²⁴ De fire Valdreskommunene har alle netto driftsutgifter per innbygger på mellom 3000 og 4000, mens Kostragruppe 11 har 1805, Innlandet har 2217 og landet uten Oslo har 1903.

I 1. tertialrapport for 2021 står det at barnevernet er styrket med et årsverk fra 2020 til 2021. I 2. tertialrapport står det at det er økt antall saker, mye ressurser går til opplæring og saksbehandling, nye medarbeidere er rekruttert og at de opplever noe vakans i stillinger og jobber med å ha en vikarressurs i tjenesten.

Økonomiplanen

I kommunens økonomiplan 2022-2025 (vedtatt av kommunestyret 16.12.21)²⁵ beskrives en krevende bemanningssituasjon for barnevernet. De siste årene har det vært en stor økning i antall saker og kompleksitet i saker. Det står også at barn ikke har fått oppfølging i tråd med regelverk og at antall barnevernsbarn per årsverk i barnevernet i Valdres er 30, mot 17,3 nasjonalt. Videre vises det til at politikerne informeres om situasjonen i tjenesten gjennom den årlige tilstandsrapporten. Det står at kommunedirektøren ser alvorlig på bemanningssituasjonen og vil sette inn tiltak for å bedre situasjonen. Tiltakene det vises til er utvikling av styringssystemer, rutiner i tjenesten og samtidig styrke tjenesten med et årsverk.

Statusmøter med barnevernleder og virksomhetsleder

I referatene revisjonen har mottatt fra de månedlige statusmøtene med barnevernleder og virksomhetsleder fra november 2021 til februar 2022 fremgår det at bemanningsutfordringer og konsekvensene av disse har vært tatt opp på alle møtene. Barnevernleder meldte i januar 2022 om totalt 320 % ubesatte stillingshjemler som følge av sykemeldinger og vakanser. Dette tallet inkluderer en 100% stilling som barnevernet hadde fått avklart at de kan ligge i overbelegg. Det var planlagt oppstart for innleid konsulenten i januar 2022, men vedkommende startet ikke som planlagt på grunn av diverse hindringer. I tillegg opplyste barnevernleder at hun og teamleder på undersøkelsesteamet gjennomgår alle undersøkelser og har god oversikt over disse, men på grunn av ressursmangel er det likevel fristbrudd i saker. Det er også ventet fristbrudd i nye saker som kommer inn.

3.3 KOMMUNENS SYNSPUNKTER PÅ UTFORDRINGSBILDET

Revisjonen snakket med alle kommunelederne om utfordringsbildet i barnevernet når det gjelder kapasitet og kompetanse. Flere gikk da inn på at de er for små i Valdres til å ha to barnevern og at barnevernet bør slås sammen med det interkommunale barnevernet i Vang og Vestre Slidre. En av kommunalsjefene sa at en sammenslåing vil gi en mer robust tjeneste gjennom at barnevernet får mer folk å spille på samtidig som man får en halvering av utgiftene til administrasjon og frigjøring av midler til å jobbe med fag. Barnevernleder gikk også inn på dette temaet i tilstandsrapporten. Her skriver hun: «gitt de økte kravene [i barnevernreformen] er min vurdering som barnevernleder at tiden er overmoden for en sammenslåing til et felles barnevern i Valdres. Vi må selv skape robustheten som trengs i fremtidens barnevern». Sammenslåing av barnevernet er ikke et tema for denne revisjonen, og vi vil derfor ikke gå ytterligere inn på dette.

Nedenfor redegjør vi for hva de ulike informantene revisjonen intervjuet mente om utfordringene i barnevernet.

Barnevernleder

Revisjonen gjennomførte intervju med barnevernleder i oktober 2021. Hun fortalte at den største utfordringen for barneverntjenesten er vedvarende lav bemanningsgrad. Kommunebarometeret viser at barneverntjenesten i Valdres over flere år har og har hatt nesten dobbelt så mange saker per saksbehandler enn gjennomsnittet på landsbasis.

²⁵ Nord-Aurdal kommune, «Økonomiplan 2022-2025 vedtatt av kommunestyret – Årsbudsjett 2022 – kommunestyrets vedtak 16. desember 2021»

Barnevernlederen fortalte om høyt arbeidspress, men at de på tross av dette ikke har høy sykemeldingsgrad. Hun mente at dette kan ha sammenheng med at de i tjenesten, til tross for den krevende situasjonen, har sett viktigheten av å opprettholde faglige treffpunkt blant de ansatte. Tjenesten gjennomfører jevnlig teammøter, personalmøter og noen fagdager.

Siden barnevernlederen startet som leder i mars 2020 har hun rapportert jevnlig om utfordringene i barnevernet og konsekvensene dette har. Hun tar opp temaet i møtene med virksomhetslederen, i alle kvartalsvise møter med kommunalsjefene og hun tok det opp i § 20-møtet i juni der kommunedirektørene i alle deltakerkommunene deltok. Hun opplever at hun blir lyttet til og at hennes overordnede uttrykker at de setter pris på å få et reelt bilde av status. Hun fortalte at det «likevel er brannslukking og kortsiktige tiltak som er resultatet og lite fokus på hvilke tiltak som kreves for å utvikle tjenesten framover for å få høyere kvalitet og bli mer robust.» Som eksempel nevnte hun at barnevernet på begynnelsen av 2021 fikk hjemmel til en ny stilling for å unngå å leie inn konsulent til saksbehandling. Det ble ikke gjort en helhetlig gjennomgang av hva som kan bedre kvaliteten på tjenesten på sikt, men kun en vurdering av at det var billigere å opprette en stilling enn å leie inn konsulent. Barnevernleder fortalte at kommunebarometeret tilsier at barnevernet mangler 6-7 ansatte i forhold til saksmengden. Det vil bli tilført én ekstra stilling i 2022, men dette vil ikke avhjelpe situasjonen i veldig stor grad.

Barnevernansatte

Revisjonen har intervjuet ansatte i barneverntjenesten. De bekreftet barnevernlederens oppfatning av at bemanningssituasjonen er den største utfordringen i tjenesten. De har for lite bemanning og det har de hatt over lang tid, i tillegg til at barnevernet har problemer med å få tak i nye medarbeidere med kompetanse.

Arbeidshverdagen beskrives med stort arbeidspress, liten tid til pauser, og utstrakt bruk av overtid. De ansatte fortalte at de opplever kapasitetsmangelen som spesielt utfordrende fordi de samtidig ser at alvorlighetsgraden i bekymringsmeldingene har økt de siste årene. Mange bekymringsmeldinger blir liggende på vent. Tjenesten prøver å skille mellom alvorlighetsgraden i meldinger, men det er ikke alltid man vet hvor alvorlig saken er før undersøkelsen er i gang. At saker blir liggende på vent er også negativt for etableringen av tillitsforhold med familiene de skal bistå, da barnevernet først kommer inn i saken flere uker etter at bekymringen ble meldt.

Grunnen til at de til tross for høyt arbeidspress har få sykemeldinger i tjenesten, mente de ansatte kunne ha å gjøre med gode kollegaer som støtter hverandre kombinert med god lederstøtte og struktur i ledelsen. Organiseringen i barnevernet med inndeling av team og teamledere, fungerer godt og de har inntrykk av at det er et godt samarbeid i ledergruppa. De ansatte mente at ledelsen i barnevernet får frem en lagånd og det beste hos sine ansatte som gjør at de føler at de ikke står alene.

Ansatte i barnevernet påpekte også at manglende kontorplasser er en utfordring i barnevernet. Det er ikke kontorplass til alle og heller ikke tilstrekkelig møterom selv om møteromskapasiteten er blitt bedre nå enn den var tidligere.

Ledere i deltakerkommunene

Ledere i vertskommunen uttrykte overfor revisjonen at de er kjent med utfordringene i barnevernet og hva som er årsakene til disse. De fortalte at kommunalsjef og kommunedirektør har dialog om hva man kan gjøre for å sikre nok kompetanse og kapasitet og at barnevernet vil bli fulgt opp tett over tid av de begge. Fristbruddene på saksbehandlingstid betyr at de må styrke tjenesten, men målet er at kapasitetssituasjonen vil se annerledes ut etter implementeringen av oppvekstreformen.

Ledere i Etnedal påpekte at dette er en utfordring for ungene som skal ha oppfølging. De håpet at økningen med én ansatt som er lagt inn for budsjettet for 2022 vil føre til en bedre situasjon. Videre la de til at en del av løsningen på utfordringen med for stor saksmengde i forhold til antall saksbehandlere i barnevernet er at kommunene i samarbeidet jobber med sin interne struktur. Dette har Etnedal jobbet med. De har lyktes godt med rekruttering av kompetanse i egen kommune – slik at de kan arbeide med forebygging. For eksempel har de fått inn kommunepsykolog og andre kompetente medarbeidere og de har i flere år hatt en kommunal avlastningsordning for enslige foreldre med store utfordringer for å klare seg i hverdagen. Denne ordningen bidrar til at foreldrene får en pause i hverdagen og behersker omsorgsrollen bedre. Dette tilbudet har en lavere terskel enn om tilbudet skulle vært gitt gjennom barnevernet. Tiltaket er derfor viktig for forebygging.

Ledere i Øystre Slidre fortalte også at de var kjent med den krevende og vedvarende bemanningssituasjonen i barnevernet og de var bekymret for avvikene i barnevernet når det gjelder brudd på lovkrav. De ga uttrykk for at de opplever å ha tilstrekkelig informasjon og oversikt, men ikke tilstrekkelig kontroll på at det gjøres tiltak som vil føre til at avvikene blir borte. De påpekte også at det ikke finnes noen raske løsninger på dette og at det er utfordrende å finne folk til stillingene, mer enn økonomi.

3.4 OPPSUMMERING

På bakgrunn av kartleggingen over, har vi oppsummert følgende hovedutfordringer for barnevernet innen kapasitet og kompetanse:

- De fire kommunene som inngår i det interkommunale barnevernet i Valdres er alle rangert i nedre tredel i Kommunebarometerets rangering av alle barnevern i Norges kommuner.
- Utgifter per barn i barnevernet i Valdres er over 60 % høyere enn gjennomsnittet i Norge. Nesten 40 % av barna som får tiltak fra barnevernet i Valdres er plassert utenfor hjemmet, mot 26 % i landet for øvrig.
- Ansatte i barnevernet i Valdres har høy arbeidsbelastning sammenlignet med andre kommuner. Ved utgangen av 2021 hadde ansatte 30 barnevernssaker per årsverk, mot landsgjennomsnittet på 18 barnevernssaker per årsverk.
- Barnevernet i Valdres vurderes som «ikke god nok» av Statsforvalteren fordi de ikke gir tjenester ut fra lovkrav. De ligger betydelig dårligere an enn landsgjennomsnittet når det kommer til antall saker som ikke undersøkes etter lovpålagte frister og andel barn i fosterhjem som ikke har mottatt lovpålagt oppfølging.
- Barnevernet har i ROS-analysen fra desember 2021 meldt om at det er stor sannsynlighet for at forsinkelser i undersøkelser kan føre til at barn blir værende i voldelige omsorgssituasjoner over tid og at tjenester slutter å melde fra grunnet mistillit.
- Barnevernets egenvurderingstilsyn for Statsforvalteren høsten 2021 viste fristbrudd. Barnevernet rapporterte om at sviktene som ble avdekket allerede var kjent for tjenesten og rapportert til ledere i kommunen. Barnevernet mener lovbruddene i tjenesten skyldes kapasitetsmangel og ikke manglende rutiner eller kompetanse i tjenesten. Kommuneledelsen skriver til Statsforvalteren at egenvurderingen har økt deres kompetanse og bevissthet på avdekking av svikt, og at de vil være tett på og iverksette

tiltak. Tiltakene som er planlagt for å lukke avvikene innebærer rapporterings- og oppfølgingsmøter, gjennomgang av rutiner og økt bemanning.

- Barnevernet har siden 2019 flere ganger og gjennom ulike kanaler rapportert til virksomhetsleder, kommuneledelsen og til samarbeidskommunene om vedvarende ressursknapphet i tjenesten. Det er også rapportert om at en av konsekvensene av dette er lovbrudd i tjenesteytingen.
- Barnevernet har hatt en økning på ett årsverk hvert år siden 2019. Periodevis har de har fått aksept for å ligge med «overbelegg» på en saksbehandlerstilling og innleie av private konsulenter. Samtidig har tjenesten hatt utfordringer med å rekruttere folk til ledige stillinger, noe som har medført ubesatte stillinger. I januar 2022 var det 320 % ubesatte stillingshemler i barnevernet.
- Barnevernleder rapporterer om voksende saksmengde til barnevernet, flere kompliserte og alvorlige saker, og nye ressurskrevende krav til saksbehandlingen. Økte kompetansekrav som følge av barnevernreformen vil i tillegg kreve kompetanseheving og videreutdanning blant de ansatte, noe som tar tid når det skal gjøres i tillegg til jobben. Barnevernleder skriver i tilstandsrapporten at økte krav gjør det nødvendig å rendyrke og spisse kompetansen i tjenesten. En slik spissing kommer til å gjøre tjeneste enda mer sårbar, da det blir få personer med spesialkompetanse på ulike områder.
- Til tross for stort arbeidspress i barnevernet, beskriver flere av revisjonens informanter fra barnevernet og kommuneledelsene i deltakerkommunene et barnevern med god lederstøtte, godt kollegialt samarbeid og en tjeneste som ivaretar utviklingen av fagmiljøet på arbeidsplassen.

4. SAMARBEID PÅ OVERORDNET NIVÅ

I dette kapittelet skal revisjonen besvare problemstilling 2: Er det etablert et tilfredsstillende samarbeid mellom deltakerkommunene på overordnet nivå?

4.1 REVISJONSKRITERIER

- Vertskommunen skal sørge for at samarbeidskommunene har oversikt over den økonomiske driften av barnevernet ved å:
 - Legge frem forslag til årsbudsjett og økonomiplan for barnevernet innen utgangen av august hvert år overfor alle deltakerkommunene v/ kommunedirektørene.
 - Sendte regnskap og årsmelding for foregående år til samarbeidskommunene innen 15. mars.
 - Sendte tertialvise regnskapsrapporter til samarbeidskommunene.²⁶
 - Orienterer eksplisitt i årsbudsjettforslag om endringer i antall årsverk og drøfte dette i møte med kommunedirektørene i samarbeidskommunene.
 - Rapportere om evt. avvik fra tiltaksbudsjettet snarest mulig til kommunedirektør/rådmann i aktuell kommune.
- Kommunedirektøren i vertskommunen skal ha et system for å få informasjon fra barnevernet som innebærer overordnet kontroll på at barnevernet yter tjenestene de skal i henhold til loven.
- Vertskommunen skal ha et system for rapportering som innebærer at kommunedirektørene i samarbeidskommunene vil være orientert om hvorvidt barnevernet yter tjenestene de skal i henhold til loven.

4.2 BESKRIVELSE AV DET INTERKOMMUNALE SAMARBEIDET

Dataene i dette kapittelet er basert på intervjuer med kommunedirektører/rådmenn og kommunalsjefer i Nord-Aurdal, Sør-Aurdal, Etnedal og Øystre Slidre kommune, i tillegg til barnevernleder. Vi har i tillegg sett på aktuell dokumentasjon, herunder møtetreferat, økonomiplan, budsjettforslag, årsbudsjett, årsmeldinger, tilstandsrapporten og barnevernets rutiner og retningslinjer som revisjonen har fått tilgang til gjennom midlertidig brukertilgang til Nord-Aurdal kommunes Compilo.

En forutsetning for at samarbeidskommunene skal kunne være orientert om barnevernets økonomi og tjenesteyting er at barnevernet internt har kontroll og oversikt over den faktiske situasjonen. Dette kapittelet vil først undersøke hvilket system barnevernleder har for å ha oversikt over egen tjeneste. Deretter vil vi se på hvordan og hvilken informasjon som rapporteres fra barnevernet i styringslinjen til kommunedirektør. Videre vil vi undersøke hvordan vertskommunen orienterer og samhandler med samarbeidskommunene om barnevernets økonomi og drift. Til slutt vil vi redegjøre for hvordan ledere i kommunen vurderer dagens ordning.

²⁶ I samarbeidsavtalen står det at vertskommunen skal sende samarbeidskommunen kvartalsvise regnskapsrapporter. Alle deltakerkommunene er imidlertid blitt enige om at det heller skal sendes tertialvise regnskapsrapporter og at samarbeidsavtalen skal oppdateres på dette punktet.

4.2.1 RAPPORTERING OM BARNEVERNET INTERNT I VERTSKOMMUNEN

Barnevernets internkontroll

Alle virksomheter i Nord-Aurdal kommune, inkludert barnevernet, bruker internkontrollsystemet Compilo som kvalitets-, avviks- og varslingsystem. I Compilo ligger barnevernets retningslinjer, prosedyrer og de ansattes rollebeskrivelser. Disse dokumentene har blitt revidert i løpet av 2020 og 2021. Barnevernleder har fortalt at kvalitetssikring skjer gjennom informasjon, evalueringer og drøftinger i teammøter, der teamleder er ansvarlig for dokumentering av barnefaglige vurderinger og konklusjon.

Eksempler på rapporterte avviksmeldinger fra barnevernet i Compilo er trusler, hms, kontorplasser, arbeidsmengde og ulåste dører.²⁷ Ledere i vertskommunen beskrev Compilo som et godt system for rapportering av avvik i barnevernet. Barnevernlederen fortalte at hun jobber med å skape en kultur for å melde alle avvik blant de ansatte i tjenesten. For flere kan det sitte langt inne å registrere avvik. En del avvik, som for eksempel på fristbrudd, registreres automatisk i barnevernets saksbehandlingssystem Familia og disse blir ikke nødvendigvis registrert i Compilo. På spørsmål til barnevernansatte om hvordan de rapporterer om avvik, fortalte de at de er «fryktelig dårlige på» registrering av avvik i Compilo.

De ansatte fortalte at de opplever at internkontroll innad i tjenesten har blitt bedre med ny barnevernleder. Ledergruppa har oversikt og de ansatte følges opp fra ledelsen dersom det er mangler i saksoppfølgingen deres. Dette var ikke på plass tidligere.

Rapportering fra barnevernet til kommunedirektør

Barnevernleder rapporterer til virksomhetsleder i Familiens hus gjennom månedlige statusmøter.²⁸ Kommunalsjefen sier han i større grad vil delta i disse møtene framover for å være tettere påkoblet barnevernet på grunn av den krevende bemanningssituasjon og arbeidet med oppvekstreformen.

På tidspunktet for revisjonens intervjuer i oktober 2021 ble det ikke systematisk ført referater fra statusmøtene og det forelå ingen føringer eller retningslinjer for møtenes frekvens og innhold.²⁹ I etterkant av barnevernets egentilsyn for Statsforvalteren i oktober og november 2021, har de begynt å føre referater fra statusmøtene. Revisjonen har mottatt referater fra de fire møtene som har vært fra november 2021 til februar 2022. Barnevernleder og virksomhetsleder har deltatt på alle møtene, og kommunalsjef har deltatt på to av møtene. Av referatene fremgår det at de ved hvert møte har gjennomgått status og utvikling innen barnevernssaker, bemanningssituasjonen, og avvik i barnevernets tjenesteyting (fristbrudd og øvrige registrerte avvik). I tillegg har de tatt opp temaer som økonomi (hvordan få til mer realistiske tiltaksbudsjett), arbeidssituasjonen under pandemiestriksjoner og arbeid med gjennomgang av undersøkelser.³⁰

²⁷ I ROS-analysen til barnevernet for 2021 defineres et avvik sånn: En hendelse eller situasjon i arbeidet/på arbeidsplassen som kan få negative konsekvenser for arbeidstaker, bruker eller gjennomføring av nødvendige og forventede arbeidsoppgaver. Som tiltak står det at: Alle ansatte skal få opplæring i å melde avvik. Teamleder/merkantil er ansvarlig for dette. Ved avvik meld avviket i Compilo. I ROS-analysen står det at «avviksmelding skal leveres. Si ifra via tjenestevei (teamleder/leder og Compilo). Dette står under alle områdene, fysisk arbeidsbelastning/trusler/for stor arbeidsbelastning. I alle ROS-analyser oppfordres ansatte til å melde avvik tjenestevei og i Compilo dersom det ikke blir bedring etter å ha sagt ifra.

²⁸ Virksomhetsleder fortalte under intervju at det har vært hyppigere møter (hver 14.dag) en periode, men at det til vanlig er lagt opp til månedlige møter.

²⁹ Intervju barnevernleder

³⁰ Referater fra statusmøter barnevernleder og virksomhetsleder november 2021 til februar 2022

Barnevernleder fikk bekreftet at avvik i barnevernet var blitt rapportert videre til kommunalsjefen i forbindelse med arbeidet barnevernet gjorde med egentilsyn til Statsforvalteren høsten 2021. Alle avvikene som ble avdekket var allerede kjent for kommunalsjefen i Nord-Aurdal. Barnevernlederen er ikke kjent med om denne rapporteringen er skriftliggjort og hvordan hennes overordnede rapporterer videre.³¹

Ledere i Nord-Aurdal kommune opplever «korte linjer oppover». Virksomhetsleder har månedlige møter med kommunalsjef, og kommunalsjef har ukentlige møter med kommunedirektøren. I disse møtene rapporter de eventuelle ting som skal videre. Kapasitetsutfordringer i barnevernet har vært tatt opp. Det føres ikke referat fra disse møtene og etter revisjonens forståelse er det heller ikke nedfelte retningslinjer for frekvens, struktur og innhold i møtene.

4.2.2 SKRIFTLIGE RAPPORTERINGER TIL SAMARBEIDSKOMMUNENE

Revisjonens undersøkelser viser at følgende skriftlige rapporteringer fra vertskommunen gir samarbeidskommunene oversikt over barnevernets økonomi og drift:

- Økonomiplan med årsbudsjett
- Budsjettforslag med notat
- Regnskap
- Årsmelding
- Tertialvise regnskapsrapporter
- Kopi av rapporteringer til Statsforvalteren og SSB
- Barnevernets årlige tilstandsrapport (nytt av 2021)

Revisjonen har sett på dokumenter for perioden 2019 til 2021. Vi har sett på dokumentenes innhold og hva de omtaler, men ikke gått inn i tallene bak. Nedenfor følger en kort redegjørelse for hva de ulike dokumentene gir informasjon om.

Årsbudsjett og økonomiplan

Vertskommunen sender samarbeidskommunene rammeutkast til årsbudsjett samlet for alle de interkommunale virksomhetene de er vertskommune for. Forslag til årsbudsjett gir oversikt over driftsutgifter og det følger med et notat til kommunedirektørene der det fremgår om budsjettforslaget inneholder endringer i forhold til tidligere år. I oversendelsen av budsjettforslaget for 2022 forklares det i notatet at det foreslås å styrke barnevernet med ett årsverk på grunn av mange aktive saker og for lang saksbehandlingstid.

Årsbudsjett og økonomiplan gir oversikt over utfordringer, mål og satsinger for de ulike tjenesteområdene i kommunen, inkludert barnevernet. Det gis også informasjon om eventuelle endringer i årsverk. I økonomiplanen for perioden 2022 til 2025 og årsbudsjett 2022, beskrives det for eksempel at barnevernet i Valdres særlig har utfordringer knyttet til bemanningssituasjonen og lovbrudd i tjenesten. Det står at det derfor tilrås å styrke tjenesten med et ekstra årsverk i budsjettet for 2022.

Årsberetning, årsregnskap og tertialrapporter

Årsberetningen gir oversikt over utgifter og inntekter for barneverntjenesten i det foregående året, og sammenlignbare KOSTRA-tall. I tillegg oppsummeres de mest aktuelle begivenhetene og utfordringene i barnevernet. Årsregnskapet for barnevernet er integrert i Nord-Aurdal kommunes regnskap.

³¹ Intervju barnevernleder

Tertialrapportene dekker alle de interkommunale samarbeidene Nord-Aurdal er vertskommune for. Her opplyses det om regnskap, budsjett og prognoser for året med forklaring, inkludert eventuelle budsjettavvik og endringer i stillingshjemler. Tertialrapporten har et kapittel som gir oversikt over status for barnevernets drift og et kapittel for barnevernstiltak der det gis oversikt over hver enkelt samarbeidskommune. Her fremgår det hva som er prognosen på budsjettavvik og hva som er forklaringen på eventuelle avvik.

I den andre tertialrapporten for 2021 står det for eksempel at barneverntjenesten er styrket med et årsverk fra 2020 til 2021, at de opplever en økning i antall saker og at mye ressurser går til opplæring av nye medarbeidere. Under kapittelet «barnevernstiltak» står det blant annet forklart under tiltaksbudsjettet for Sør-Aurdal at det har vært høyere utgifter enn budsjettet for som følge av innleie av sakkyndige og nødvendige kostbare tiltak i enkeltsaker.

Kopi av halvårsrapporter til Statsforvalteren

Barnevernet rapporterer til Statsforvalteren to ganger i året. Rapporteringen innebærer tall om tjenesten, bekymringsmeldinger, undersøkelser, tiltak, fosterhjem og ettervern.

Tilstandsrapport³² (nytt fra 2021)

Fra 1. januar 2021 ble det lovbestemt at kommunestyret minst én gang i året skal få en redegjørelse om tilstanden i barnevernet gjennom en tilstandsrapport. Barnevernleder for barnevernet i Valdres har utarbeidet én tilstandsrapport hittil som gir situasjonsbildet for tjenesten ved utgangen av 2020. Rapporten er blitt presentert for alle kommunestyrene som deltar i det interkommunale barnevernssamarbeidet.

I barnevernets tilstandsrapport for 2020 er det redegjort for barnevernets situasjon innen økonomi og tjenesteyting. Statistikken det vises til sammenlignes mot gjennomsnittet i Innlandet fylket og i landet som sådan. I rapporten gis det en redegjørelse for hvilke utfordringer barnevernet står i, konsekvensene av disse og mulige løsninger. For eksempel fremgår det hvordan tjenesten ligger an i forhold til sammenlignbare kommuner når det kommer til kapasitet, kompetanse og lovbrudd.

4.2.3 TREFFPUNKTER MELLOM VERTSKOMMUNEN OG SAMARBEIDSKOMMUNENE

Revisjonens undersøkelser viser at vertskommunen har følgende treffpunkter med samarbeidskommunene der barnevernet er eller kan være tema:

Kvartalsvise samarbeidsmøter

Virksomhetsleder i Familiens hus i Nord-Aurdal innkaller til møte med samarbeidskommunene fire ganger i året. Deltakere i samarbeidsmøtene er barnevernleder, virksomhetsleder i Familiens hus Nord-Aurdal og ansvarlige kommunalsjefer/ledere i samarbeidskommunene.

I de kvartalsvise møtene gjennomgår barnevernleder sist rapporterte KOSTRA-tall og tall rapportert til Statsforvalteren. Det informeres om hovedutfordringer i tjenesten, inkludert eventuelle fristbrudd og hva disse

³² Målet med tilstandsrapportering er å bidra til at både politikere, kommuneansatte og befolkningen får innsikt i barnevernets arbeid. Rapporten skal også kunne bidra til å legge grunnlaget for dialog om prioriteringer og forventninger. Tilstandsrapporteringen bidrar inn i kommunens internkontroll gjennom å danne grunnlag for eventuelle tiltak som iverksettes for at barnevernet skal overholde lovkrav. Kilde: Bufdir, «Tilstandsrapportering», https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/tilstandsrapportering/om_tilstandsrapportering/

skylde. Det orienteres også om eventuelle prosjekter som pågår og hvilken retning barnevernet utvikler seg. Fra referatene fremgår det for eksempel at det i møtene har blitt redegjort for arbeid og utfordringer knyttet til bemanning og rekruttering, pandemien og kontorlokaler. Det er også orientert om hvordan kapasitetsutfordringer og stor arbeidsmengde medfører fristoversittelser og hvordan man bør se på kommunebarometeret opp mot kapasitetsutfordringene i tjenesten.

I møtet gis det også en gjennomgang av avvik som ble rapportert om i foregående tertialrapport og prognoser for den enkelte kommunes tiltaksbudsjett og hva som preger sakene i den enkelte kommune.

Barnevernlederen var ikke kjent med om det foreligger rutiner om hva barnevernet skal rapportere om i kvartalsmøtene, men det er utarbeidet praksis som gir struktur på møtene.

Rådmannsutvalg (RU)

Kommunedirektørene i de seks valdreskommunene har fast samarbeidsorganisering med rådmannsutvalg (RU) som møtes 1-2 ganger pr måned. Ifølge kommunedirektøren i Nord-Aurdal er vertskommunesamarbeidene, inkludert barnevernet, jevnlig tema i RU-møtene.

Revisjonen har mottatt 40 referater fra RU-møter som har vært i 2020 og 2021. Her fremgår det at avtalen om barnevernsvakt, og Helse- og omsorgsforums arbeid med barnevernsreformen og § 20-dagen har vært tema i enkelte møter. Det fremgår ikke fra referatene at situasjonen i barneverntjenesten i Valdres har vært tema ved noen av møtene. Rådmann i Øystre Slidre fortalte at utvalget pleier å dele seg når barnevernet er tema siden det er to tjenester i Valdres. Revisjonen har ikke sett eksempler på dette i referatene.

Helse- og omsorgsforum (HOF)

Helse- og omsorgsforum er et underorgan til Rådmannsutvalget (RU). Forumet består av kommunalsjefer innen helse- og omsorg i alle seks valdreskommunene.³³ Det utarbeides årlige faste møteplaner for alle forum, og lederfunksjonen rullerer halvårlig. HOF møtes månedlig og gir sine anbefalinger til RU. RU baserer seg på faglige tilrådninger fra HOF når det gjelder barnevern.

Ut fra referatene revisjonen har fått tilsendt fra 2019 til 2021 fremgår det at følgende barnevernrelaterte temaer er tatt opp i HOF-møtene: barnevernreformen, barnevernvakt, Statsforvalterens kommunebilder og arbeid med relevante regionale handlingsplaner. Referatene er for lite detaljerte til at revisjonen kan se hva som er blitt drøftet innen de ulike sakene.

§20-dagen (nytt fra 2021)

For første gang i juni 2021 inviterte Nord Aurdal kommune som vertskommune til informasjonsdag for vertskommunesamarbeidene i Valdres. Kommunedirektører og kommunalsjefer for de aktuelle områdene ble invitert. I den delen som angikk barnevernet, delte de seg opp etter hvilke barnevernssamarbeid kommunene inngikk i. Barnevernsleder holdt orientering om tjenesten og det var satt av tid til spørsmål. Dette arrangementet vil bli opprettholdt som årlig rutine.

Presentasjon av barnevernets tilstandsrapport (nytt fra 2021)

Barnevernleder skal fra og med 2021 møte årlig i kommunestyrene i de fire deltagerkommunene og legge frem tilstandsrapporten.

³³ For Etnedal kommune er det enhetsleder for familie og helse som deltar, da hun har delegert myndighet som kommunalsjef.

4.3 KOMMUNENES ERFARINGER MED SAMARBEIDET

4.3.1 OM SAMARBEIDSAVTALEN

Revisjonen har ikke mottatt en signert samarbeidsavtale fra vertskommunen. Vi har mottatt et udatert eksemplar av samarbeidsavtalen signert av ordførerne i Nord-Aurdal og Sør-Aurdal. I tillegg har vi mottatt kopi av kommunestyrebehandlingen fra 2010 da sammenslåing ble vedtatt. Vi har mottatt avtale om arkivhold i barnevernet som er signert av alle kommuner 20. desember 2013.

Barnevernleder fortalte i intervju at hun i liten grad har forholdt seg til den interkommunale samarbeidsavtalen og at hun ikke ble forelagt denne da hun startet i stillingen. Ledere i de øvrige samarbeidskommunene omtalte også samarbeidsavtalen som et dokument de har forholdt seg lite til.

Kommunedirektør i Nord-Aurdal fortalte at samarbeidsavtalen skal tas opp til vurdering i 2022 slik at man får endret paragrafer etter ny kommunelov. Kommunedirektør i Sør-Aurdal kommune mente at det i forbindelse med revideringen av samarbeidsavtalen også bør nedfelles rutiner for hvordan samarbeidet skal foregå.

4.3.2 SAMARBEIDSKOMMUNENES SYNSPUNKTER OM RAPPORTERING OM BARNEVERNET

Lederne i samarbeidskommunen er enige om at Nord-Aurdal som vertskommune følger opp punktene i samarbeidsavtalen som omhandler økonomisk rapportering. Ved eventuelle forsinkelser har fristutsettelsen vært liten, og kommunene har hatt god kommunikasjon rundt dette. Alle uttrykte også forståelse for at tiltaksbudsjettet til barnevernet er utfordrende og uforutsigbart i sin natur.

Lederne beskrev en god interkommunal struktur der beslutninger tas i Rådmannsutvalget og de innhenter råd fra Helse- og omsorgsforum. Dette var for eksempel saksgangen da det høsten 2021 ble besluttet å styrke tjenesten med et årsverk fra 2022.

Lederne i samarbeidskommunene var også samstemte i at dagens rapporteringssystem gir dem tilstrekkelig oversikt over barnevernets situasjon, utfordringer og håndtering av disse. Alle trakk fram de kvartalsvise møtene, tilstandsrapporten og § 20-dagen som viktige arenaer for informasjon og dialog.

Lederne i samarbeidskommunene hadde imidlertid også noen ulike tilbakemeldinger om vertskommunens rapportering om barnevernet:

Sør-Aurdal

Kommunedirektør i Sør-Aurdal har signalisert overfor vertskommunen ønske om hyppigere økonomisk rapportering slik at de kan få mer kontroll gjennom året. I dag rapporteres det om avvik fra tiltaksbudsjettet i tertialrapportene, dette er i etterkant av at avviket har skjedd. Ledere i Sør-Aurdal etterspør også muligheten for at det i forbindelse med de kvartalsvise møtene settes av mer tid slik at den enkelte kommune kan drøfte ting som er spesifikke for deres kommune.

Kommunedirektør i Sør-Aurdal sa kommunen mangler et system for internkontroll på barnevernsområdet. Kommunen har ikke et system med arbeidsprosessbeskrivelser av hvordan samarbeidet om barnevernet skal skje og hvordan avvikshåndtering skal foregå. Det foreligger ingen samarbeidsrutine utover samarbeidsavtalen og dermed er det kun muntlige kilder som beskriver hvordan samarbeidet skal foregå. Dette kan ifølge kommunedirektøren være begrensende og sårbart hvis nøkkelpersoner slutter.

Etnedal

Ledere i Etnedal uttrykte forståelse for at barnevernet ikke kan budsjettere med det som kan komme av endringer på tiltakssiden, og opplever at dersom det er nye tiltak som er iverksett som vil ha økonomiske konsekvenser for en kommune så blir dette raskt orientert om til kommunen. De ga videre uttrykk for at dagens system både er «tilstrekkelig og tilfredsstillende» for å sikre nødvendig informasjon om tjenesten.

Kommunedirektør i Etnedal la til at de i tillegg til de faste treffpunktene med barnevernet også har mulighet til å ha andre møter etter behov. Han har for eksempel bedt om møte med barnevernet for å drøfte årsakene til at Etnedal kommer dårlig ut på Statsforvalterens kommunebilder innen barnevern.

Øystre Slidre

Kommunedirektør i Øystre Slidre kommune mente dagens økonomirapportering var tilstrekkelig mens kommunalsjefen så behov for noen flere skriftlige regnskapsrapporter gjennom året enn de som mottas i dag. Kommunalsjefen fortalte at han ikke har pleid å motta tertialrapporteringer.

Kommunedirektør i Øystre Slidre fortalte at de nye ordningene med tilstandsrapportering og § 20-dagen bidrar til å skape eierskap til tjenesten for samarbeidskommunene. Han sa at han, gjennom blant annet tilstandsrapporten og § 20-dagen, har informasjon om barnevernets internkontrollsystem, noe som gjør han trygg på at det er internkontroll internt i tjenesten.

Kommunalsjefen i Øystre Slidre mente også at dagens system gir han oversikt over situasjonen og utfordringene i barnevernet, men la til at han savner mer drøfting rundt årsakene til lovbruddene i barnevernets tjenesteyting.

4.4 REVISJONENS VURDERINGER

Nedenfor har vi vurdert de innsamlede dataene opp mot hvert av revisjonskriteriene vi utledet til dette kapittelet om samarbeid om barnevernet på overordnet nivå.

Revisjonskriterium: Vertskommunen skal sørge for at samarbeidskommunene har oversikt over den økonomiske driften av barnevernet ved å:

- **Legge frem forslag til årsbudsjett og økonomiplan for barnevernet innen utgangen av august hvert år overfor alle deltakerkommunene v/ kommunedirektørene.**
- **Sendte regnskap og årsmelding for foregående år til samarbeidskommunene innen 15. mars.**
- **Sendte tertialvise regnskapsrapporter til samarbeidskommunene.¹**
- **Orienterer i årsbudsjettforslag om endringer i antall årsverk og drøfte dette i møte med kommunedirektørene i samarbeidskommunene.**
- **Rapportere om evt. avvik fra tiltaksbudsjettet snarest mulig til kommunedirektør/rådmann i aktuell kommune.**

Revisjonens vurdering er at den jevnlig skriftlige og muntlige rapporteringen bidrar til at samarbeidskommunene har oversikt over den økonomiske driften av barnevernet.

Nord-Aurdal kommune følger opp punktene i samarbeidsavtalen som gjelder økonomisk rapportering om barnevernet. De legger fram årsbudsjett, økonomiplan, regnskap, tertialrapporter og årsmeldinger innen gitte

frister. Endringer i antall årsverk informeres om i forbindelse med notat som er vedlagt årsbudsjettforslaget og kommunedirektørene i deltakerkommunene drøfter endringene. Den årlige tilstandsrapporten om barnevernet gir også en beskrivelse av barnevernet økonomiske situasjon.

I tillegg til å oppfylle samarbeidsavtalens føringer på dette området, er det lagt opp til drøfting av økonomiske spørsmål i de kvartalsvise møtene. Revisjonens vurdering er at dette kan bidra ytterligere til at samarbeidskommunene kan være orientert og involvert i økonomiske spørsmål om barnevernets drift.

Når det gjelder samarbeidsavtalens føringer om at avvik fra tiltaksbudsjettet skal rapporteres til aktuell kommune «snarest mulig», er revisjonens vurdering at dette gjøres gjennom tertialrapporter og kvartalsvise møter. Det må likevel nevnes at «snarest mulig» kan være gjenstand for diskusjon, fordi man ser at en av samarbeidskommunene ønsker hyppigere rapporteringer enn de har i dag. Vår forståelse er at kommunene har god dialog om dette.

Revisjonskriterium: Kommunedirektøren i vertskommunen skal ha et system for å få informasjon fra barnevernet som innebærer overordnet kontroll på at barnevernet yter tjenestene de skal i henhold til loven.

Revisjonen vurderer at kommunedirektøren har etablert et system for å få informasjon fra barnevernet om kvaliteten i deres tjenesteyting. Det er en avklart ansvarsfordeling i de ulike leddene med ansvar for barnevernet.

Vår oppfatning er at barnevernleder følger tett med på egen virksomhet og revisjonens inntrykk er at hun har løpende og god oversikt over utfordringer og mangler i barnevernets daglige tjenesteyting. De jobber mye internt i tjenesten med oppfølging av eventuelle svikt og mangler.

Kommunens internkontrollsystem er Compilo. Revisjonen vurderer barnevernets bruk av avviksregistrering i Compilo som noe mangelfullt. Det registreres ikke systematisk avvik i barnevernets tjenesteyting i kommunens internkontrollsystem. Revisjonens oppfatning er at det kan være uklart for ansatte hvilke avvik som skal registreres i Compilo ettersom tjenestens brudd på frister og andre lovbestemte krav fremkommer i saksbehandlingssystemet Familia. Barnevernleder forteller at hun jobber med å få ansatte til å registrere alle avvik i Compilo.

Revisjonen vurderer at barnevernleder løpende rapporterer om svikt og mangler i barneverntjenesten i styringslinjen gjennom regelmessige treffpunkter og skriftlige rapporteringer.

Månedlige møter mellom barnevernleder og virksomhetsleder i Familiens hus er en viktig arena for løpende rapportering om situasjonen i barnevernet. Revisjonen mener det er positivt at disse møtene siden november 2021 blir dokumentert gjennom referater.

Revisjonens vurdering er at systematikk i møter mellom virksomhetsleder og kommunalsjef og deretter kommunalsjef og kommunedirektør kan bidra til å gi kommunedirektøren kontroll på situasjonen i barnevernet. Her kan aktuelle saker i barnevernet rapporteres om og drøftes. Vi vil likevel påpeke at ingen av disse møtene dokumenteres gjennom referatføring, noe som gir et sårbart system. Det er vanskelig å få oversikt over hvilke saker som er drøftet og hvordan disse er blitt fulgt opp.

Revisjonskriterium: Vertskommunen har et system for rapportering som innebærer at kommunedirektørene i samarbeidskommunene vil være orientert om hvorvidt barnevernet yter tjenestene de skal i henhold til loven.

Revisjonen vurderer at dagens praksis for informasjonsutveksling mellom kommunene gjennom treffpunkter og skriftlige rapporteringer gir samarbeidskommunene systematisk oversikt over barnevernets drift og kvalitet.

Denne vurderingen bygger på informasjon om kvartalsvise samarbeidsmøter med barnevernleder og kommunalsjefer, den årlige § 20-dagen (vertskommunedagen) og årlig tilstandsrapport som presenteres i kommunestyrene i samarbeidskommunene. I tillegg gir tertialrapportene noe informasjon om barnevernets drift og hva som preger sakene i den enkelte kommune. Lederne i samarbeidskommunene uttrykte at de var fornøyde med dagens ordning og flere har positiv erfaring med dialog om barnevernet utenom de faste treffpunktene.

Revisjonen påpeker likevel at dagens system er sårbart da det ikke foreligger retningslinjer for samhandlingen om barnevernet som gir oversikt over treffpunkt og skriftlige rapporteringer og hvem som har hvilket ansvar. I samarbeidsavtalen står det at barneverntjenesten «skal etablere styrings- og rapporteringssystemer overfor alle kommunene på en slik måte at relevante lovkrav er tilfredsstilt, herunder kravet til internkontrollsystem». Da revisjonen innhentet informasjon fra kommunene var ikke styrings- og rapporteringssystemet synliggjort utover denne setningen i samarbeidsavtalen. Revisjonen har sett at det i etterkant av våre intervjuer er opprettet et dokument i Compilo som beskriver hvordan dette punktet i samarbeidsavtalen skal følges opp gjennom skriftlige og muntlige rapporteringer. Vi registrerer at dokumentet gir en oversikt, men det gir ikke nærmere beskrivelser av struktur, innhold, ansvar og frekvens på de ulike rapporteringene.

5. BARNEVERNETS SAMARBEID MED ANDRE TJENESTER

I dette kapitlet skal vi svare på problemstilling 3: Hvordan fungerer samarbeidet mellom barnevernet og samarbeidende tjenester i deltakerkommunene?

Fakta grunnlaget er innhentet ved intervju av ansatte i barnevernet, herunder barnevernsleder, tillitsvalgte og verneombud. Vi har også innhentet informasjon om temaet fra ledere i alle deltakerkommunene. For å innhente samarbeidende tjenesters synspunkter har vi sendt ut spørreundersøkelse til enhetsledere i tjenester som samarbeider med barnevernet i Valdres. Videre har vi sett på dokumenter som omhandler tverrfaglig samarbeid, som møtereferat og beskrivelser av samarbeidsfora.

Først i kapitlet blir det redegjort for hvordan barnevernet samarbeider med andre tjenester i de ulike kommunene. Deretter vil vi redegjøre for hvordan ansatte i barnevernstjenesten og kommuneledelsen vurderer samarbeidet. Vi vil så presentere hovedfunnene fra resultatene av spørreundersøkelsen, og til slutt vil vi oppsummere funnene og vurdere disse mot revisjonskriteriene.

5.1 REVISJONSKRITERIER

Hoveddelen av datamaterialet vi har innhentet til denne problemstillingen beskriver samarbeidsstrukturene som foreligger i dag og ulike tjenesters oppfatning av disse. Dette vil ikke bli vurdert opp mot revisjonskriterier.

Vi har utledet to revisjonskriterier på bakgrunn av anbefalinger om samarbeidsstrukturer som bør ligge til grunn for barnevernets samarbeid med andre tjenester:

- Barnevernet bør delta i faste tverrsektorielle møter der de ulike tjenestene får kunnskap om hverandres oppgaver og tjenester.
- Barnevernet bør ha samarbeidsavtaler med samarbeidende tjenester med beskrivelse av:
 - Felles rutiner for samarbeidet
 - Faste samarbeidsmøter

5.2 BESKRIVELSE AV BARNEVERNETS SAMARBEID MED ANDRE TJENESTER

For å komme i kontakt med barna og familiene som trenger hjelp, er barnevernet avhengig av et godt samarbeid med de som er tette på barna i hverdagen slik at de melder inn bekymringsmelding til barnevernet. Offentlige meldere sto for 70% av meldingene til barnevernet i 2020. Av 176 meldinger var 25 meldinger fra barnevernet, 16 fra lege/sykehus/tannlege, 15 fra helsestasjon, 13 fra politi og 12 fra skole. Barneheten sto for sju av 176 bekymringsmeldinger i 2020.³⁴

Vi vil i det følgende redegjøre for på hvilke måter barnevernet i Valdres samarbeider med andre tjenester.

5.2.1 INNSATSTEAM

Alle de fire samarbeidskommunene har eget innsatsteam. Fra barnevernet deltar vanligvis teamleder for undersøkelse/tiltaksteamet, barnevernleder deltar dersom teamleder er fraværende.

Barnevernleder beskriver innsatsteamene som den viktigste møtearenaen for barnevernets samarbeid på tjenestenivå. Alle som jobber med barn og unge og som er bekymret for et barn kan melde inn sak til innsatsteam i sin kommune. Saker kan meldes inn og drøftes anonymt, eller det må foreligge samtykke fra familien for at tjenestene kan drøfte en sak. Foreldre kan selv melde inn sak, og det er åpnet for at de kan velge bort deltakelse

³⁴ Felles barneverntjeneste i Valdres, Tilstandsrapport 2020

fra enkelte tjenester. Innsatsteamets rolle er forebyggende, og barnevernet deltar med veiledning. Gjennom forebygging og veiledning kan saker håndteres av tjenestene rundt barnet, og barnevernleder sier at om man klarer å løse problemstillinger før det blir en barnevernssak, er dette det beste.

Innsatsteamet i Nord-Aurdal

Helsestasjonen er ansvarlig for innkalling til møter og referat. Følgende deltar i innsatsteam i Nord-Aurdal; barnevernet, virksomhetsleder for barnehage, helsestasjon/skolehelsetjeneste, PPT, kommunepsykolog, BUP, tildelingskontoret, psykiske helsetjenester. Styrer og evt. aktuelle ansatte ved barnehager og skoler deltar dersom det er saker som vedgår deres tjenester.

Revisjonen har fått tilsendt referater fra møtene som har vært avholdt i 2020 og 2021. Det fremgår at det har vært drøftet enkeltsaker fra barnehage og skolene i tillegg til generelle temaer. Temaer har omhandlet hva godt tverrfaglig samarbeid innebærer, henvisningsrutiner til BUP, aktuelle observasjoner fra den enkelte tjeneste som også kan være gjenstand for tverrfaglig håndtering, håndtering av pandemien, status i andre tverrfaglige samarbeidsfora i kommunen, og aktuelle kompetansehevende kurs. De har også flere ganger drøftet at det kommer få bekymringsmeldinger fra barnehagene. Samarbeidsformen i innsatsteamet blir løpende evaluert internt i teamet. Enhetsledere for sektorene Helse og omsorg og Oppvekst og kultur (HO-OK) har også i 2021 bidratt gjennom å evaluere et møte og deretter komme med erfaringer og refleksjoner om hvordan saker kan forberedes og håndteres.

Innsatsteamet i Sør-Aurdal

Innsatsteamet i Sør-Aurdal ble etablert sommeren 2021 og det er kommunepsykolog som er koordinator. Revisjonen har mottatt foreløpige retningslinjer for innsatsteamet³⁵. Følgende deltar i innsatsteam i Sør-Aurdal; barnevern, helsestasjon/skolehelsetjenesten, kommuneoverlege, kommunepsykolog, PPT, BUP og vernepleier i skole og barnehage. Representanter fra skole, barnehage, jordmor, psykisk helsetjeneste og NAV skal delta i aktuelle saker og andre behov.

Revisjonen har mottatt tre referater fra innsatsteam møter i Sør-Aurdal fra 2021. Her har det først og fremst blitt drøftet samarbeidsrutiner i teamet. Det er ikke drøftet noen enkeltsaker.

Innsatsteamet i Etnedal

Innsatsteamet i Etnedal ble etablert i 2019 og det er helsestasjonen som er ansvarlig for innkalling til møter og referat. Følgende deltar i innsatsteam i Etnedal; barnevern, representanter fra helsestasjon, kommuneoverlege, skolen, barnehagen, BUP, psykisk helsetjeneste, kommunepsykolog og PPT.

Revisjonen har fått tilsendt referat fra møter avholdt i perioden 2019 til 2021. I mange referater fremgår det at det har vært drøftet enkeltsaker fra skolen. Det er ikke referert til enkeltsaker fra barnehagen eller andre instanser. Temaer som har vært tatt opp utenom enkeltsaker er for eksempel teamets samarbeidsrutiner, hvordan få samtykke fra foreldre for å fremme saken for innsatsteamet og status hos de enkelte tjenestene. Det fremgår også at det har vært foretatt evaluering av teamet og at de ulike tjenestene er svært positive til samarbeidsformen gjennom innsatsteamet.

³⁵ Pr. oktober 2021 var dette et arbeidsdokument, så arbeidet med retningslinjene ikke var ferdige.

Innsatsteamet i Øystre Slidre

Innsatsteamet i Øystre Slidre ble etablert i desember 2020 og det er barneansvarlig for psykisk helsetjeneste i kommunen skal være leder for teamet. Følgende deltar i innsatsteam i Øystre Slidre; barnevern, psykisk helsetjeneste, helsestasjon, skolehelsetjeneste, lege, kommunepsykolog, skole, barnehage, PPT og BUP.

Revisjonen har mottatt årsrapport for innsatsteamet fra desember 2021. Her fremgår det at teamet hadde sitt første møte i februar 2021 og at de har avholdt månedlige møter. Det føres ikke referat fra møtene. Møtene har hatt stor oppslutning og det har vært oppe tre enkeltsaker fra elever i skolen. Temaer som har vært drøftet har vært samordning av teamet, barnevernet har presentert sin tjeneste, og de har snakket om nye krav om tilbud av koordinator for samordning av velferdstjenester.

5.2.2 TIBIR

Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR) er et tverrfaglig samarbeidsforum der barnevernet deltar. TIBIR er et samarbeid på tvers av alle seks Valdreskommuner som ble etablert i 2015. De har møter annenhver måned og samarbeidet koordineres av barnevernet.

Målgruppen er barn mellom 0 og 3 år. Helsestasjonen gjennomfører en kartlegging der de gjennom TIBIR scorer ut atferdsutfordringer hos unger. Etter kartlegging settes det inn egnede tiltak for å hjelpe foreldre. Et TIBIR-tiltak kan for eksempel være PMTO-veiledning³⁶ fra PMTO-terapeut (ansatt i barnevernet). Der en ser at veiledningen ikke er tilstrekkelig, kan disse sakene bli barnevernssaker. TIBIR-kartlegging kan være tiltak som foreslås etter drøfting i innsatsteamet.³⁷

Revisjonen har mottatt referater fra TIBIR-møter i 2020 og 2021. Her fremgår det at barnevernleder har løftet fram at situasjonen i TIBIR p.t. er sårbar. Utgangspunktet var at det skulle utdannes tre PMTO-terapeuter i Valdres, men i dag har de én terapeut (gjennom barnevernet). Det refereres at det er blitt en skjev fordeling mellom kommunene når det gjelder ressursbruk. Denne saken ble løftet til Helse og omsorgs-forum i mai 2020. Fra referatet fra oktober 2021 står det at de jobber med å utdanne flere PMTO-terapeuter i 2022.

5.2.3 SAMARBEID MED ENKELTE TJENESTER

Ifølge barnevernlederen har barnevernet pt. ikke etablert egne samarbeid med skoler eller barnehager i deltakerkommunene.

I Øystre Slidre er de i ferd med å starte et samarbeid med skoler der barnevernet skal delta regelmessig på en foreldreskole. Målet er å ufarliggjøre barnevernet både overfor foreldre og ansatte i skolene. På tidspunkt for intervju hadde teamleder i barnevernet hatt veiledning av ansatte og noen av barnevernets saksbehandlere hadde deltatt på foreldreskolen for å gjøre familiene kjent med barnevernet og de forebyggende tiltakene som tilbys. Dette er et prøveprosjekt, men barnevernleder sier noe liknende kunne vært etablert i alle kommuner dersom prosjektet blir vellykket. Barnevernet har tatt opp med kommunen i Øystre Slidre at tilsvarende samarbeid i barnehagen kunne vært nyttig.

Ifølge barnevernleder er samarbeidet et resultat av dialog med kommunalsjef i Øystre Slidre. Det hadde vært flere barnevernssaker fra skolene i kommunen der det oppsto utrygghet omkring barnevernets involvering. Skolenes håndtering av barns atferdsutfordringer ble også drøftet.

³⁶ PMTO står for Parent Management Training – Oregon. PMTO er bygget på forskning og erfaring med hvordan negative samspillsmønstre oppstår i familier, hvordan de opprettholdes over tid og hva som skal til for å redusere eller stoppe denne måten å være sammen på (Kilde: Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge).

³⁷ Intensjonsavtale TIBIR signert av alle samarbeidskommunene 12. juni 2015

Barnevernleder sier de har hatt noe samarbeid med andre tjenester tidligere. Før koronapandemien hadde for eksempel en skole i Sør-Aurdal som et fast punkt at barnevernet skulle informere om tjenesten for foreldre og elever i femte klasse. Barnevernet har også ved en anledning holdt foredrag i NAV for å snakke om når meldeplikten er utløst. Videre har barnevernet holdt årlig møte med tannhelsetjenesten og de er i ferd med å etablere formelle samarbeid med VLMS og politiet.

Barnevernlederen ga uttrykk for at de er svært positive til å samarbeide med andre tjenester og de sier ikke nei til henvendelser fra samarbeidende tjenester.

5.2.4 ØVRIGE TVERRFAGLIGE SAMARBEIDSFORA I SAMARBEIDSKOMMUNENE

Tverrfaglig samarbeid i den enkelte kommune kan bidra til å fange opp utsatte barn og familier. Slik samarbeid kan innebære oppfølging i kommunen før det eventuelt blir aktuelt for barnevernet eller innsatsteamet å bidra i saken. Revisjonens informanter har orientert om ulike tverrfaglige samarbeid innad i de fire deltakerkommunene der de jobber med forebyggende arbeid for barn og unge.

Samarbeidsteam som behandler enkeltsaker

I Nord-Aurdal har de barnehagehelseteam og skolehelseteam, i Sør-Aurdal har de Vesleteamet og i Etnedal har de refleksjonsgruppemøter i skole og barnehage. I disse teamene er det kommunepsykolog og helsesykepleier som på regelmessig basis jobber ute i de ulike barnehagene og skolene og bistår inn med drøfting og veiledning av i enkeltsaker. Anonyme drøftinger er også mulig i noen av disse teamene. Et av mandatene til disse tverrfaglige teamene er å «selge inn» innsatsteamet som en god arena for å drøfte enkeltsaker der dette er aktuelt. Et av de uttrykte målene med barnehageteamet i Nord-Aurdal er at fagressursene i teamet skal gi barnehagene støtte i vurdering av om sak bør til barnevernet og hvilke saker som bør løses på andre måter.³⁸

Tverrfaglige samarbeidsfora på overordnet nivå

Nord-Aurdal, Etnedal og Sør-Aurdal har regelmessige tverrfaglige møter med enhetsledere i tjenestene som jobber med barn og unge innad i kommunen. I disse møtene er det overordnet fokus på aktuelle saker som gjelder utsatte barn og unge i kommunen, samhandling mellom tjenester og etablering av tverrfaglige tiltak, og kunnskapsoverføring om den enkelte tjeneste. De diskuterer ikke enkeltsaker, men kan bruke erfaringer fra enkeltsaker i drøfting av hvordan tjenestene kan samhandle. Arbeid med aktuelle kommunale tema- og handlingsplaner har også blitt diskutert i disse møtene. Barnevernsleder deltar i Nord-Aurdal sine møter med enhetsledere innen sektorene Helse og omsorg og Oppvekst og kultur (HOOK)³⁹. Barnevernet er også representert gjennom virksomhetsleder i Familiens hus i tilsvarende tverrfaglige møter i Etnedal kommune.⁴⁰ Barnevernet er, etter hva revisjonen har forstått, ikke representert i tilsvarende fora i Sør-Aurdal eller Øystre Slidre. Revisjonen har ikke fått opplyst om at de har slike møter i Øystre Slidre.

5.3 SAMARBEIDSAVTALER

Barneverntjenesten i Valdres har samarbeidsavtaler med tannhelsetjenesten, Valdres lokalmedisinske senter (VLMS) og politiet.

³⁸ Referat HOOK-møte 25. juni 2020

³⁹ Revisjonen har mottatt referater fra HOOK-møter fra 2020 og 2021. Her fremgår det at tverrfaglig samhandling og helhetstenkegang er i fokus i disse møtene. Flere tverrfaglige samhandlingsfora i kommunen blitt planlagt, etablert, orientert om og evaluert gjennom HOOK-gruppen. De har for eksempel vært sentrale koordinatore av innsatsteam, skolehelseteam og barnehageteam i kommunen.

⁴⁰ Revisjonen har mottatt referater fra møtene til tverrfaglig team i Etnedal fra 2020 og 2021. Det fremgår av referatet 24. november 2021 at barnevernleder skulle bli invitert til neste møtet.

I avtalen med Tannhelsetjenesten, datert 7. januar 2022, står det beskrevet tjenestenes ansvar i samarbeidet og at Tannhelsetjenesten skal innkalle til årlige samarbeidsmøter.

Avtalen med VLMS⁴¹ gjelder for legevakt, lege og jordmortjenesten. I avtalen beskrives det hva som er hvem sitt ansvar, hvordan de skal samarbeide i enkeltsaker og at de skal ha halvårige møter som VLMS skal innkalle til.

I avtalen med politiet, datert 29. november 2021, fremgår det hvordan de skal samhandle i ulike typer enkeltsaker og at de skal ha to faste årlige møtepunkter og deltakelse i konsultasjonsteam. Det fremgår ikke hvem som er ansvarlig for innkalling til møtene.

Barnevernet i Valdres har ingen samarbeidsavtaler med andre tjenester utover disse tre.⁴²

5.4 SYNSPUNKT PÅ DET TVERRFAGLIGE SAMARBEIDET

Barnevernleder

Barnevernleder er tydelig på at barnevernet er avhengig av samarbeidende tjenester både for å fange opp og følge opp ungene de skal hjelpe. Hun uttrykte at samarbeid oppnås gjennom å være åpne, tydelige og ærlige. Videre pekte barnevernleder på at det er viktig med bevissthet rundt meldeplikten hos de som jobber i de ulike tjenestene. Barnevernets bidrag til dette er informasjon og ufarliggjøring av barnevernet.

Barnevernleder er relativt ny i stillingen, og tilbakemeldinger hun har fått er at barnevernet bør være mer tilgjengelig for samarbeidende tjenester enn de har vært tidligere. Barnevernleder understreker viktigheten av å være på tilbudssiden, slik at de som kontakter barnevernet ser nytten av dette. Hun sier de ønsker å være med på foreldremøter og å sitte i samarbeidsfora, og de har sagt ja til alle forespørsler fra samarbeidende tjenester om å bidra inn i forebyggende arbeid. Samtidig sier barnevernleder at kapasiteten til å jobbe aktivt og systematisk ut mot i samarbeidende tjenester utfordres av barnevernets press på tid og kapasitet.

Barnevernet har en merkantil ressurs som kan ta telefonen ved kontoret, og de har en vaktordning slik at en fagperson alltid er tilgjengelig ved behov. Barnevernet har ikke utnevnt egne kontaktpersoner for samarbeidende tjenester.

Barnevernleder sier det er vanskelig å vurdere hvordan innsatsteamene egentlig fungerer, sett i lys av målsetningen om å fange opp saker tidlig og iverksette hjelpetiltak rundt ungene før situasjonen deres utvikler seg til det verre. Hun sa at «barnevernet må generelt jobbe med å bli oppfattet som en trygg instans for foreldre. Det virker også som at lærere og andre ansatte har utfordringer med å «selge inn» barnevernet som en trygg instans man kan ta imot hjelp fra. En viktig grunn til dette er trolig medias skjeve fremstilling av barnevernet [i media] og at kritikere av barnevernet får mye mer plass enn de som omtaler barnevernet positivt.»

Barnevernleder omtalte det som positivt at det virker som at de ulike instansene prioriterer innsatsteamet og er til stede i møtene. Hun opplevde også at det gjøres en god jobb i alle kommunene med å hente inn saker til innsatsteamet.

Barnevernansatte

Ansatte i barnevernet beskrev at samarbeidet med andre tjenester er veldig forskjellig fra tjeneste til tjeneste. De enkelte tjenestene utmerker seg mer med forskjeller enn at det er kommunevise forskjeller.

De ansatte beskrev at de har god kontakt med enkeltpersoner innen noen tjenester og at erfaringen er at man samarbeider bedre der det allerede er opprettet en kontakt. De som har meldt én gang, er ofte de som melder neste gang fra samme tjeneste. Dette betyr at det er mange instanser barnevernet ikke kjenner like godt til.

⁴¹ Revisjonen har mottatt en eldre versjon, og ikke siste oppdaterte eksemplar av avtalen.

⁴² E-post fra barnevernleder 14. mars 2022.

Noen tjenester kan gi uttrykk for at de har en forventning om mer handling fra barnevernet når de har sendt en bekymring. Barnevernet må imidlertid alltid undersøke og deretter forsøke minst mulig inngripende tiltak i starten. Dette er det ikke alltid den samarbeidende tjenesten enig i.

Ansatte i barnevernet opplever at det generelt har vært en bedring i samarbeid med barnehager og skoler og inntrykket er at terskelen for kontakt er lavere. De har fått flere meldinger fra barnehager og de har etablert godt samarbeid med enkelte skoler. Samarbeidet med skoler gjennom foreldreskole har vært en positiv erfaring. Det hadde vært ønskelig å etablere tilsvarende samarbeid med flere, men kapasitetsutfordringer gjør at barnevernet i liten grad arbeider aktivt og bredt ut med slike oppdrag per i dag, men heller prioriterer å bistå dem som tar kontakt.

De ansatte i barnevernet uttrykte at de kunne ønske det var tettere samarbeid på systemnivå med de enkelte samarbeidende tjenestene. I Nord-Aurdal etablerte de Familiens Hus for at samarbeidet mellom tjenestene skulle øke, men dette synes ikke de ansatte har skjedd. De har heller ikke mye kjennskap til de tverrfaglige innsatsteamene i de fire kommunene. De vet ikke hvem som sitter i teamene og de vet ikke hvilke temaer som tas opp i møtene. De er kjent med at enkelte saker har vært innom innsatsteamet før de kom til barnevernet. De ansatte mente at det hadde vært nyttig med mer informasjon om sakene og temaene som løftes i innsatsteamene.

Kommunedirektører og kommunalsjefer i samarbeidskommunene

Ledere i samarbeidskommunene trakk fram innsatsteamet som en viktig arena for tverrfaglig samarbeid og samordning mellom tjenestene.

Lederne i Etnedal kommune beskrev at møtene i innsatsteamet gjør at tjenestene kommer tettere på hverandre og får bedre forståelse for hverandres roller. Innsatsteamet bidrar til å sikre helhetstenking i tiltak og oppfølging i enkeltsaker. Lederne i Etnedal mente få enkeltsaker fra barnehagene til innsatsteamet kunne forklares med at det er en liten kommune med få barn. Med et begrenset antall unger vil det ikke alltid være saker å melde inn. Mange saker kan også drøftes med helsesykepleier og kommunepsykolog i barnehagen eller skolen før de eventuelt kommer til innsatsteamet.

Ledere i Sør-Aurdal kommune stilte spørsmål ved om kunnskapsutvekslingen gjennom innsatsteamet er tilstrekkelig. De pekte på at det kan være behov for at barnevernet tar en runde ut i de enkelte tjenestene for å informere slik de har gjort tidligere. Det ble sagt at: «samtidig som det er viktig å ikke misbruke barnevernets ressurser, vil det at barnevernet ved jevne mellomrom gjør seg synlig hos tjenestene kunne bidra til at terskelen senkes for å ta kontakt og at barnevernet ufarliggjøres.»

5.4.1 KUNNE BARNA HA BLITT FANGET OPP TIDLIGERE?

I tilstandsrapporten om barnevernet ble det flere ganger stilt spørsmål om noe kunne ha vært gjort for å fange opp barna tidligere, og betydning av tidlig innsats. I intervju med barnevernleder sa hun at «når barnevernet får melding om et barn i fjerdeklasse og situasjonen da er svært alvorlig, er det som regel noen som ikke har sett ungen tidsnok». Samtidig er vinduet stort for hva som kan anses som normal atferd og utvikling når barna er små og går i barnehage.

Barnevernleder fortalte som eksempel at hun er bekymret når det går flere år uten at det kommer inn noen bekymringsmeldinger fra enkeltbarnehager samtidig som bekymringsmeldinger fra skole i samme kommune kan vise at det er familier som har hatt utfordringer over tid. Barnevernleder tar opp slik bekymringer i samarbeidsmøter med kommunen, men hun har ikke vært i direkte kontakt med barnehagene det gjelder.

Barnevernansatte sa også at de mener meldinger av og til kommer litt sent. Tilbakemelding kan være at tjenester er bekymret for at relasjonen til foreldrene påvirkes negativt av at de introduserer hjelpetiltak fra barnevernet.

Om tjenestene selv er usikre på hva barnevernet kan bidra med, så kan det være vanskelig «å selge det inn til familier». Tilbakemelding kunne også være at ansatte har hatt negativ erfaring med å melde enkeltsak til barnevernet tidligere, og derfor var unnvikende til å involvere barnevernet i ny sak.

Ledere i alle deltakerkommunene delte barnevernleders bekymring om at de kan ha barn som kunne vært fanget opp tidligere. I Sør-Aurdal fortalte ledere at de har prioritert arbeid med forebyggende tiltak og særlig satset på fagkompetanse i virksomhetene som jobber med barn, for eksempel gjennom familieveiledere på helsestasjonen og i skolehelsetjenesten.

Ledere i Etnedal beskrev at de har lagt ned betydelig innsats på forebygging i kommunen, for eksempel gjennom å tilby COS-P-kurs⁴³ til barnehagepersonell og skolepersonell og annet samarbeid på tvers i skole og barnehage. Kommunen har også tilbud om besøkshjem og avlastningshjem uten at dette går gjennom barnevernet. På tidspunktet for intervjuet med ledere i Etnedal jobbet de med å utarbeide en plan der de skulle kartlegge hva som finnes av forebyggende tiltak i kommunen, hva som mangler og hva de skal jobbe med videre.

I Øystre Slidre trakk kommunalsjefen fram kompetanse som den viktigste forutsetning for å sikre tidlig innsats. Kommunen har hatt en utfordring i rekruttering av kompetanse innenfor yrkesgruppene som jobber med utsatte barn og unge. Dette påvirker tjenestene og deres evne til å identifisere og følge opp, og eventuelt sende bekymringsmelding til barnevernet. Ifølge kommunedirektøren har kommunen i perioder manglet full dekning med fagutdannet ansatte både ved helsestasjon, i barnehagene og i skolene. Kommunen prioriterer arbeidet med rekruttering. Kommunalsjefen sa det tradisjonelt har vært en utfordring med silotenking i kommunen der tjenestene har hatt fokus på sine områder. Dette har de jobbet for å endre, og tjenestene samarbeider bedre nå. For eksempel ble det i fjor opprettet en stilling som familieveileder ved helsestasjonen. Veileder kan komme inn tidlig i et forløp for å veilede familien, og oppfølgingen kan fortsette inn i skolen.

5.5 TJENESTENES ERFARINGER MED TVERRFAGLIG SAMARBEID

For å få kunnskap om hvordan tjenester som arbeider med barn og unge i deltakerkommunene vurderer samarbeidet med barnevernstjenesten ble det sendt ut en spørreundersøkelse til ledere av enheter i begge kommunene som arbeider med barn, unge og deres familier. I spørreundersøkelsen fikk respondentene si sin mening om ulike spørsmål og påstander som ble framsatt om samarbeid med barnevernet på systemnivå og i enkeltsaker og de kunne skrive utfyllende kommentarer. I presentasjonen under vil alle svarene presenteres samlet og eventuelle kommunale forskjeller som utmerker seg i svarene blir kommentert under hver figur. I vedlegg 5 til 9 presenteres resultatene per kommune med utdrag av respondentenes kommentarer.

Vi mottok totalt 40 svar som fordelte seg slik:

- Nord-Aurdal: 13
- Sør-Aurdal: 6
- Etnedal: 4
- Øystre Slidre: 11
- Interkommunale tjenester⁴⁴: 6

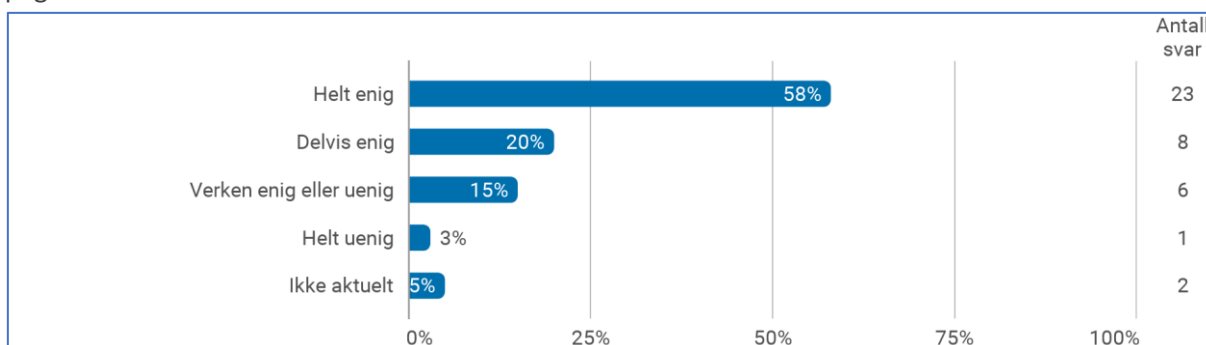
⁴³ COS-P står for Circle of Security Parenting (trygghetssirkelen) og er et veiledningsprogram som skal gi deltakeren verktøy til å forstå bedre hvilke behov barn har, hvilke signaler de gir og hva de kan gjøre for å møte disse behovene bedre. Programmet kan brukes både individuelt, med foreldrepar eller i grupper. Man kan også bruke COS-P inn i barnehage, skole eller andre institusjoner, som en del av veiledningen ovenfor personalet (Kilde: Bufdir).

⁴⁴ Interkommunale tjenester er samarbeidende tjenester på tvers i alle samarbeidskommunene. Disse kommer fra PPT, politiet, NAV, jordmortjenesten (VLMS), Ringerike krise- og kompetansesenter og Interkommunal barnevernvakt i Ringerike kommune.

5.5.1 SAMARBEID MED BARNEVERNET PÅ SYSTEMNIVÅ

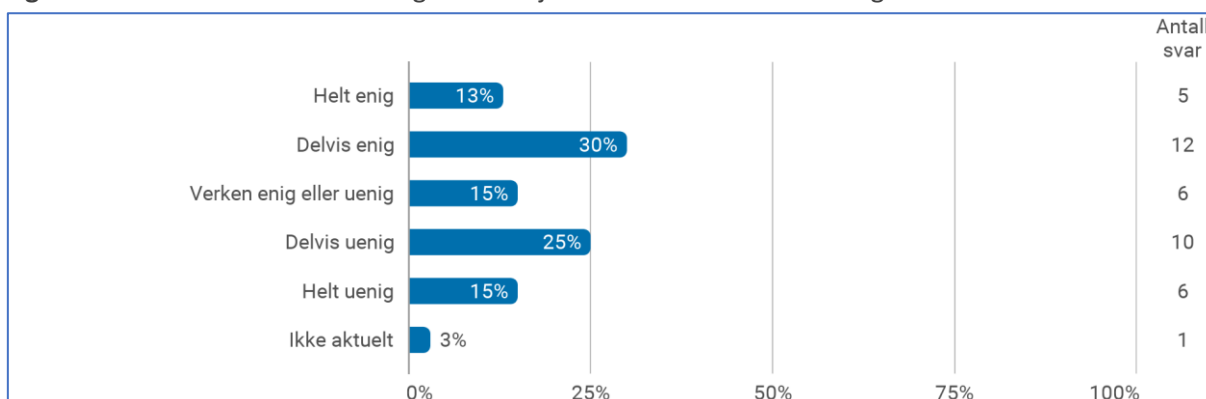
Framstillingen under viser respondentenes synspunkter på påstander og spørsmål om samarbeid med barnevernet på systemnivå.

Figur 1 Påstand: «Barnevernet er en tilgjengelig diskusjonspartner for å drøfte bekymring for barn som ikke har pågående barnevernssak»

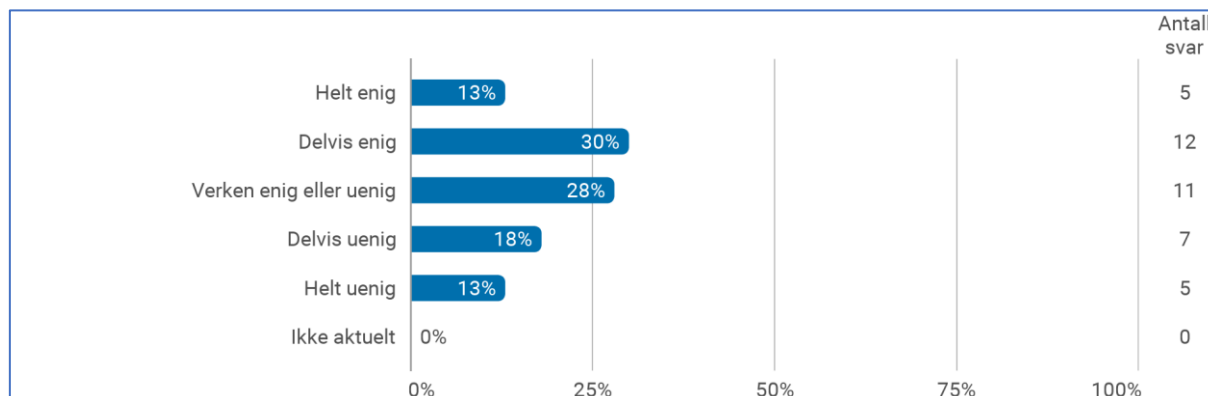

Det var 78 % av respondentene som svarte at de var helt eller delvis enige i at barnevernet er en tilgjengelig diskusjonspartner for å drøfte bekymring for barn som ikke har pågående barnevernssak. Én respondent var uenig i denne påstanden. Det var størst andel respondenter fra tjenester i Nord-Aurdal (92 %) som mente at barnevernet er en tilgjengelig diskusjonspartner og lavest andel respondenter fra tjenestene i Sør-Aurdal (66 %) som mente det samme.

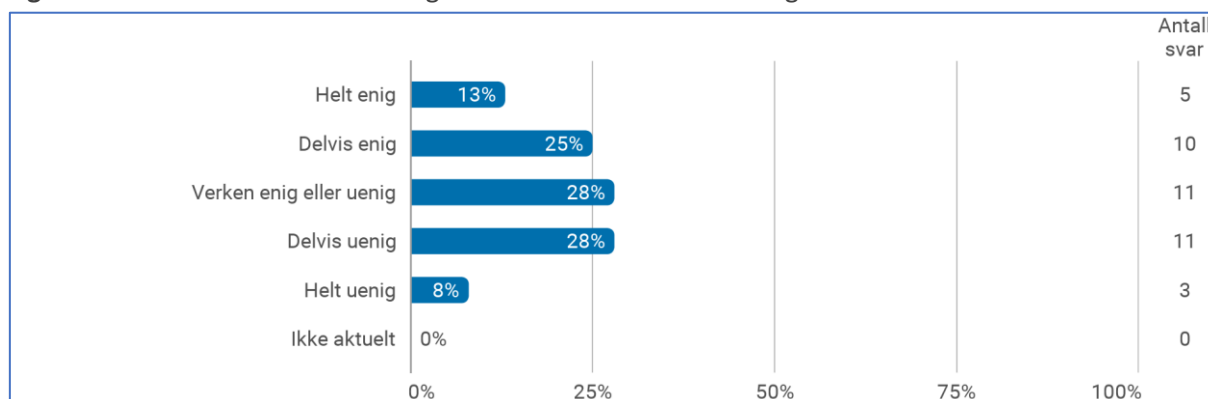
Figur 2 Påstand: «Vi får tilstrekkelig informasjon om barnevernets rolle og arbeidsmåte»

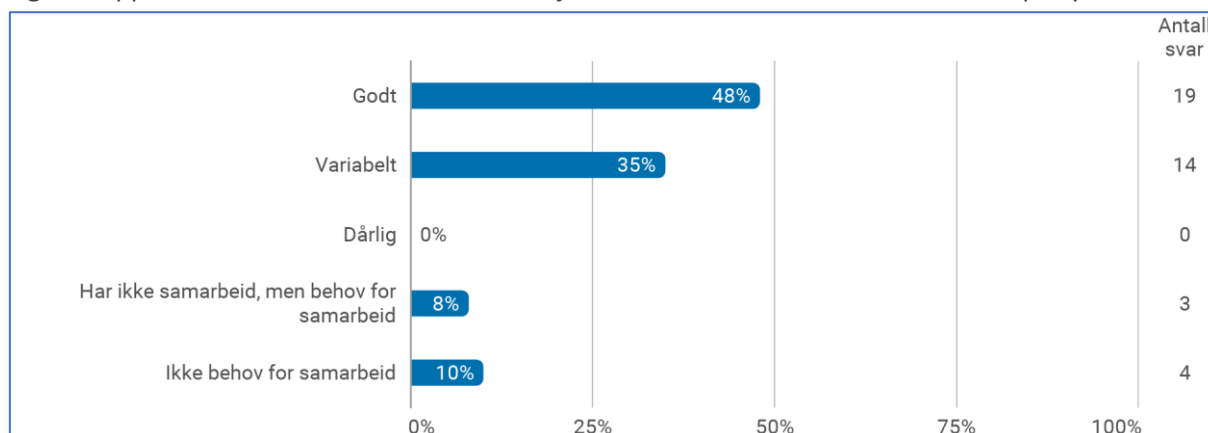
43 % av respondentene var helt eller delvis enig i at de får tilstrekkelig informasjon om barnevernets rolle og arbeidsmåte. Omtrent like mange var helt eller delvis uenig i at de får tilstrekkelig informasjon. Det var størst andel respondenter fra tjenester i Nord-Aurdal (60 %) som mente at de får tilstrekkelig informasjon, og minst andel respondenter fra tjenester i Øystre Slidre (27 %) og Sør-Aurdal (33 %) mente det samme.

Figur 3 Påstand: «Vi opplever at barnevernet er godt kjent med våre tjenester og oppgaver.»

Det var litt flere av respondentene (43 %) som var helt eller delvis enige i påstanden om at barnevernet er godt kjent med deres tjeneste enn de som var helt eller delvis uenige i at barnevernet er godt kjent med deres tjeneste (31 %).

Figur 4 Påstand: «Det er tilstrekkelig kontakt mellom min enhet og barnevernet.»

Det var omtrent like mange tjenester som mente at det er tilstrekkelig kontakt mellom sin enhet og barnevernet (38 %) som antall tjenester som var helt eller delvis uenig i denne påstanden (36 %). Det var flest respondenter fra Sør-Aurdal (66 %) som svarte at de ikke har tilstrekkelig kontakt med barnevernet, og færrest fra Nord-Aurdal (15 %).

Figur 5 Oppsummert: «Hvordan vurderer din tjeneste samarbeidet med barnevernet på systemnivå?»

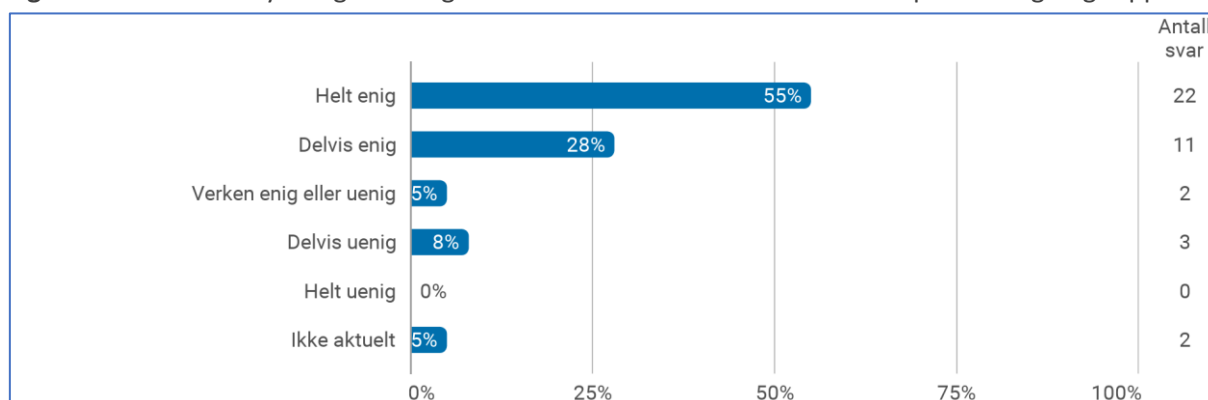
Omtrent halvparten av alle respondentene svarte at de synes samarbeidet deres tjeneste har med barnevernet på systemnivå er godt, 35 % mente det er variabelt og ingen svarte at de synes samarbeidet er dårlig. De kommunevise tallene viser at samtlige respondenter fra Etnedal mente at samarbeidet med barnevernet på

systemnivå er godt. Det var størst andel respondenter fra Sør-Aurdal (67 %) som mente at samarbeidet med barnevernet på systemnivå er variabelt og kun én respondent fra denne kommunen vurderte det som godt. Én barnehage i Øystre Slidre, respondenten fra PPT og en respondent fra en skole i Sør-Aurdal svarte at de ikke har samarbeid med barnevernet på systemnivå i dag, men at de har behov for det.

5.5.2 SAMARBEID I ENKELTSAKER

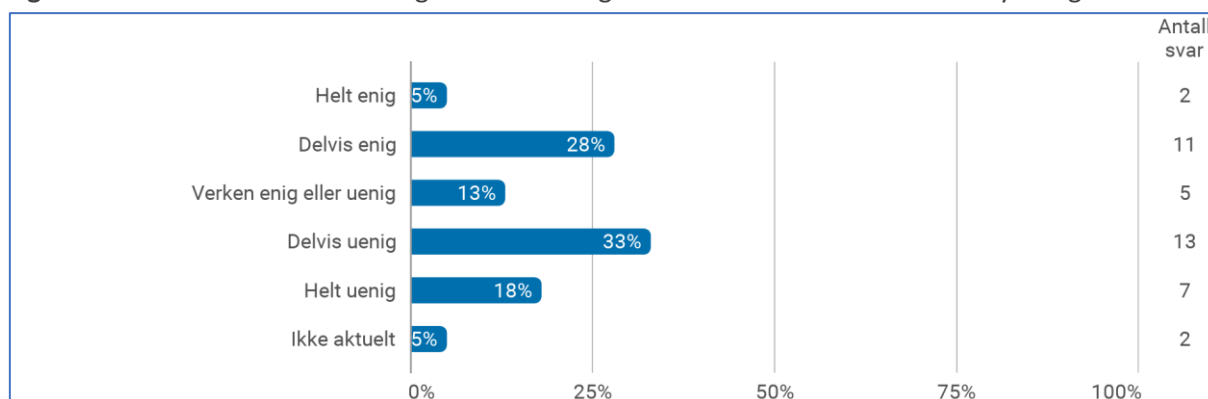
Framstillingen under viser respondentenes mening om spørsmål og påstander som ble framsatt om samarbeid med barnevernet i enkeltsaker.

Figur 7 Påstand: «Bekymringsmeldinger vi har sendt til barnevernet blir tatt på alvor og fulgt opp»

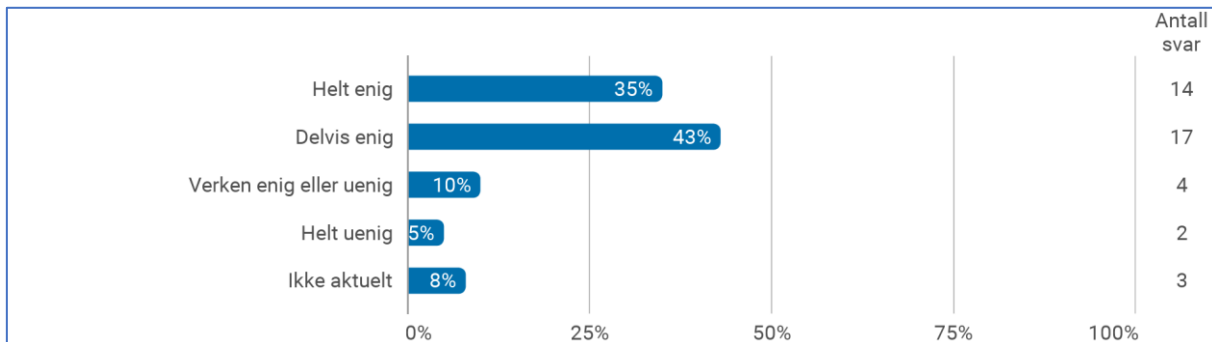
Figuren over viser at 83 % av respondentene var helt eller delvis enige i at bekymringsmeldinger de har sendt til barnevernet blir tatt på alvor og fulgt opp. Ingen var helt uenig i denne påstanden. Alle tjenestene som jobber i interkommunale tjenester var helt enig i denne påstanden. Det var kun tjenester fra Sør-Aurdal som svarte at de var delvis uenige i at meldinger sendt til barnevernet blir tatt på alvor og fulgt opp.

Figur 8 Påstand: «Vi får tilstrekkelig tilbakemelding fra barnevernet etter meldt bekymring om et barn»

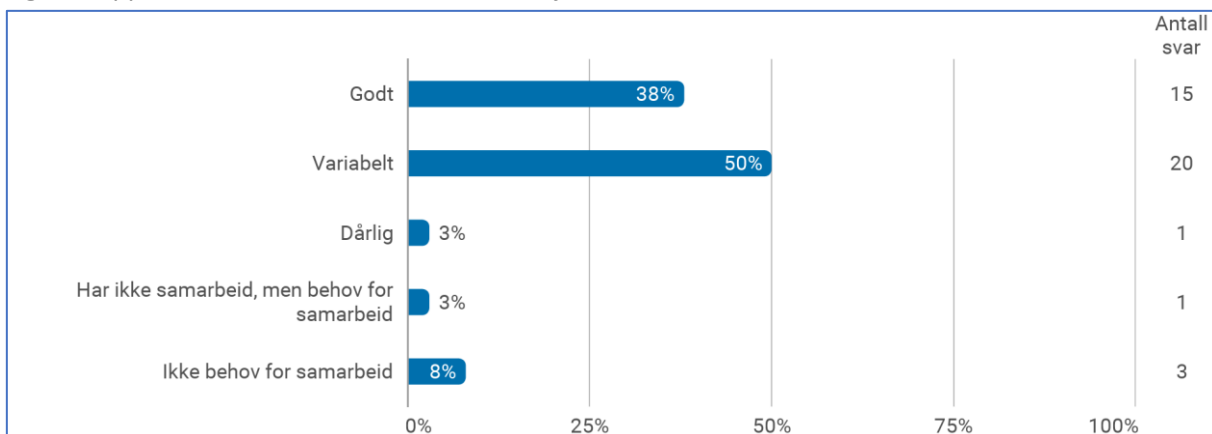
Halvparten av respondentene var helt eller delvis uenige i påstanden om at de får tilstrekkelig tilbakemelding fra barnevernet etter at de har meldt bekymring om et barn. De fleste (10 av 13) som har svart at de er helt eller delvis enige i at de får tilstrekkelig tilbakemelding etter meldt bekymring var representerte tjenester i Nord-Aurdal og interkommunale tjenester.

Figur 9 Påstand: «Vi opplever barnevernet som en tilgjengelig samarbeidspartner i enkeltsaker der det er pågående barnevernssak.»

Nesten 80 % av respondentene svarer at barnevernet oppleves som en tilgjengelig samarbeidspartner i enkeltsaker. Her er svarene ganske like i alle deltakerkommunene.

Figur 6 Oppsummert: «Hvordan vurderer din tjeneste samarbeidet med barnevernet i enkeltsaker?»

Halvparten av respondentene vurderer samarbeidet med barnevernet i enkeltsaker som variabelt. Nesten 40% vurderer det som godt. Det er flest samarbeidende tjenester i Etnedal (75 %) og Sør-Aurdal (67 %) som mener samarbeidet er variabelt. Blant respondentene fra Sør-Aurdal var det bare én som svarte at samarbeidet med barnevernet i enkeltsaker er godt.

Flere av respondentene fra alle kommunene i samarbeidet svarte at samarbeidet med barnevernet i enkeltsaker varierer etter hvem de har som saksbehandler og fra sak til sak. Videre var det mange som kommenterte at de ikke får vite noe særlig fra barnevernet på grunn av taushetsplikten. Flere etterlyste tettere dialog med barnevernet, særlig i undersøkelsesfasen.

5.6 REVISJONENS OPPSUMMERING OG VURDERINGER

Nedenfor vil vi først oppsummere kartleggingen om samarbeidsstrukturene som foreligger i dag og ulike tjenesters oppfatning av disse. Dette vil ikke bli vurdert opp mot revisjonskriterier.

Deretter vil vi vurdere den delen av materialet som skal tolkes opp mot revisjonskriteriene.

5.6.1 OPPSUMMERING

- 70 % av bekymringsmeldingene barnevernet i Valdres mottar kommer fra samarbeidende tjenester i en av samarbeidskommunene. Barnevernet er avhengig av disse tjenestene både for å fange opp og følge opp ungene de skal hjelpe.
- Barnevernet startet i 2022 et samarbeidsprosjekt med barnehager og skoler i Øystre Slidre som er rettet mot ansatte og foreldre. Dersom prosjektet er vellykket, ønsker barnevernet å gjøre tilsvarende i andre deltakerkommuner. Revisjonens undersøkelser viser at både de aktuelle tjenestene og barnevernet anser samarbeidet som positivt, og at også foreldre er fornøyde. Utover dette har barnevernet få samarbeid med den enkelte tjeneste på systemnivå.
- Barnevernansatte fortalte at samarbeidet deres med andre tjenester primært er i enkeltsaker og hvordan det fungerer varierer fra tjeneste til tjeneste. De har god kontakt med enkeltpersoner i ulike tjenester og det er ofte de som melder saker. Eventuelle uenigheter i samarbeidet med andre tjenester kan dreie seg om at det er ulike forventninger til hvilke tiltak barnevernet kan iverksette.
- Informanter fra barnevernet fortalte at de ønsker tettere kontakt med samarbeidende tjenester på systemnivå enn de har i dag. De ønsker å være en tilgjengelig og nyttig tjeneste som er på tilbudssiden og bidrar med informasjon. De anser det som viktig at barnevernet ufarliggjøres og oppleves som en trygg instans for å foreldre å motta hjelp fra.
- Alle informantene revisjonen har snakket med delte bekymringen for at det finnes barn som ikke fanges opp så tidlig som de burde. Økt kompetanse hos de enkelte ansatte, forebyggende arbeid i kommunene og tettere samarbeid mellom tjenestene ble trukket fram som tiltak for å møte dette. Utfordringer som ble påpekt var vanskeligheter med å identifisere sårbarhet hos de aller minste, problemer med å rekruttere fagkompetanse til de aktuelle virksomhetene og frykt for barnevernet både hos ansatte og foreldre.
- Resultatet av spørreundersøkelse revisjonen har sendt til tjenester som samarbeider med barnevernet i Valdres viser at de aller fleste tjenestene har tillitt til at barnevernet tar bekymringsmeldinger på alvor og følger de opp. De fleste anser også barnevernet som en tilgjengelig diskusjonspartner for å drøfte bekymring rundt enkeltbarn og som en tilgjengelig samarbeidspartner i pågående saker. Samtidig viser undersøkelsen at en stor andel av tjenestene mener at samarbeidet med barnevernet kan variere, at deres tjeneste ikke har tilstrekkelig kontakt med barnevernet og at de ikke får tilstrekkelig informasjon om barnevernets rolle. Resultatene fra undersøkelsen viser at det var en større andel av tjenestene i Nord-Aurdal enn andelen av tjenestene i de øvrige samarbeidskommunene som mener de har tilstrekkelig kontakt med barnevernet og at de får tilstrekkelig informasjon om barnevernets rolle og arbeidsmåte.

5.6.2 VURDERINGER

Revisjonskriterium: Barnevernet bør delta i faste tverrsektorielle møter der de ulike velferdstjenestene får kunnskap om hverandres oppgaver og tjenester.

Revisjonens undersøkelser viser at barnevernet i Valdres deltar i faste tverrsektorielle møter i alle deltakerkommunene gjennom innsatsteam og det tverrfaglige samarbeidsforumet Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR). Barnevernet er også representert i overordna tverrsektorielle møteforum i Nord-Aurdal og Etnedal.

Innsatsteamet framstår som den viktigste arenaen for tverrfaglig samarbeid mellom barnevernet og tjenestene ute i den enkelte kommune. Ettersom teamene er relativt nyetablerte er det lite data om hvorvidt innsatsteam møtene bidrar til at tjenestene får kunnskap om hverandre. Vi registrerer imidlertid at det gjennom de nedfelte rutinene for innsatsteamene er lagt opp til at tjenestene skal få kjennskap til hverandre og samarbeide med hverandre i oppfølgingen av barn og unge.

Revisjonens undersøkelser tyder på at innsatsteam kombinert med andre tverrfaglige samarbeidsarenaer kan ha positiv virkning på hvordan det tverrfaglige samarbeidet mellom barnevernet og andre tjenester fungerer. I Etnedal og Nord-Aurdal er barnevernet representert i tverrsektorielle samarbeidsfora som drøfter temaer på overordnet nivå. Revisjonens inntrykk er at dette bidrar positivt inn på tjenestenes kjennskap om og forventninger til hverandre, et bidrag som vil kunne virke positivt inn på innsatsteamets fungering i disse kommunene. Svarene fra spørreundersøkelsen viser at tjenestene som var mest positive til innsatsteamene var fra kommuner der de hadde ytterligere samarbeid med barnevernet enn det gjennom innsatsteam, de uttrykte også mest positive erfaringer fra samarbeid med barnevernet i enkeltsaker.

Revisjonskriterium: Barnevernet bør ha samarbeidsavtaler med samarbeidende tjenester med beskrivelse av felles rutiner for samarbeidet og faste samarbeidsmøter.

Revisjonens undersøkelser viser at barnevernet i Valdres i liten grad har etablert samarbeidsavtaler med samarbeidende tjenester. De har samarbeidsavtaler med tannhelsetjenesten, Valdres lokalmedisinske senter (VLMS) og politiet. Avtalene inneholder samhandlingsrutiner og struktur for samarbeidsmøter. Etter opplysninger revisjonen har mottatt foreligger det ikke andre samarbeidsavtaler og det pågår heller ikke noe arbeid på dette området.

6. KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

6.1 KONKLUSJONER

På bakgrunn av vurderingene, skal revisor konkludere på problemstillingene. Den første problemstillingen er beskrivende, og vi oppsummerer funnene fra kartleggingen. Problemstilling to og tre blir konkludert med bakgrunn i revisjonens vurderinger i kapittel 4 og 5.

6.1.1 PROBLEMSTILLING 1: UTFORDRINGER MED BEMANNINGSSITUASJONEN

Problemstillingen er: Hva er utfordringene for barnevernet når det gjelder kapasitet og kompetanse?

Barnevernet i Valdres har over flere år rapportert om en utfordrende bemanningssituasjon i forhold til saksmengden som skal håndteres. Statistikk fra Kommunebarometeret viser at det i 2021 var omtrent dobbelt så mange barnevernssaker per årsverk i barnevernet i Valdres i forhold til gjennomsnittet i resten av landet. Periodevis har også ledige stillingshjemler i barnevernet vært ubesatte fordi de ikke har fått rekruttert folk til stillingene.

Ifølge leder av barnevernet er det ikke mangler i rutiner eller kompetanse som er årsaken til at tjenesten ikke klarer å gi tjenester ut fra lovkrav, men kapasitetsmangel. Statistikk fra Bufdir viser at barnevernet i Valdres ligger

betydelig dårligere enn landsgjennomsnittet når det gjelder antall saker som ikke undersøkes etter lovpålagte frister og andel barn i fosterhjem som ikke har mottatt lovpålagt oppfølging. Barnevernet har i ROS-analysen fra desember 2021 meldt om at det er «stor sannsynlighet» for at forsinkelsene i undersøkelser kan føre til at barn blir værende i voldelige omsorgssituasjoner over tid og at tjenester slutter å melde fra grunnet mistillit.

Barnevernleder har de siste årene rapportert til sine ledere i kommunen om vedvarende ressursknapphet og konsekvensene dette har for tjenesten. Kommunens ledere i vertskommunen forteller at de tar barnevernets utfordringer på alvor og at de er tett på tjenesten for å finne treffende tiltak.

Barnevernets årsbudsjett viser at tjenesten har fått tilført ressurser de siste årene og de har periodevis fått dispensasjon til å leie inn private konsulenter. På tross av tilførte ressurser, fremkommer det av tilstandsrapporten og tilgjengelig statistikk at ressursknappheten i barnevernet har vedvart.

Barnevernleder rapporterer om en sårbar tjeneste som med økte kompetansekrav gjennom barnevernreformen vil bli ytterligere sårbar fremover.

6.1.2 PROBLEMSTILLING 2: SAMARBEID PÅ OVERORDNET NIVÅ

Problemstillingen er: Er det etablert et tilfredsstillende samarbeid om barnevernet mellom vertskommunen og samarbeidskommunen på overordnet nivå?

Et minimumskrav for å si at det overordnede samarbeidet mellom kommunene kan anses som «tilfredsstillende», er at samarbeidsavtalen som regulerer samarbeidet om barnevernet Valdres etterleves. Revisjonens hovedkonklusjon er at samarbeidsavtalen etterleves. Etter det revisjonen har fått opplyst er imidlertid samarbeidsavtalen lite kjent i organisasjonen og revisjonen mener den i liten grad fungerer som et aktivt styringsdokument for det interkommunale samarbeidet.

Dagens system for det overordnede samarbeidet om barnevernet i Valdres gir deltakerkommunene oversikt over barnevernets økonomi og kvalitet. Våre undersøkelser viser at barnevernleder har rutiner som innebærer at hun har god oversikt over situasjonen i barnevernet. Gjennom faste interne møter mellom ledere i styringslinja kan kommunedirektøren i vertskommunen være orientert om situasjonen i barnevernet og eventuelle mangler og svikt i tjenesten. I de kvartalsvise samarbeidsmøtene, den årlige § 20-dagen, tertialrapporter, årsmelding og den årlige tilstandsrapporten blir ledere i samarbeidskommunene orientert om situasjonen i barnevernet og hva som er aktuelt for den enkelte kommune. Revisjonen ser et system med relativt hyppige treffpunkter og skriftlige rapporteringer der utfordringer i barnevernet og håndteringen av disse løftes fram jevnlig. Undersøkelsene våre viser også at det er en god dialog mellom ledere i kommunen og at vertskommunen er lydhør for innspill fra samarbeidskommunene.

Revisjonens registrerer at de regelmessige møtene mellom virksomhetsleder og kommunalsjef og kommunalsjef og kommunedirektør i vertskommunen ikke dokumenteres gjennom referater. Ved fravær, og ved skifte av ansatte i disse stillingene, kan manglende systematisk dokumentasjon føre til risiko for at avvik, og svikt og mangler i tjenesten risikerer å vedvare selv om ledere i kommunen på et tidspunkt har blitt gjort oppmerksomme på dem. Revisjonen ser positivt på at de månedlige statusmøtene mellom barnevernleder og virksomhetsleder fra november 2021 referatføres.

Undersøkelsene våre viser at ikke alle avvik i barneverntjenesten systematisk registreres i kommunens internkontrollsystem Compilo. Etter vår forståelse skyldes dette blant annet at det ikke er etablert en kultur for å melde avvik i Compilo og at det kan være også ulik forståelse av hvilke avvik som skal registreres. For eksempel registres ikke nødvendigvis fristbrudd i undersøkelser og andre typer lovbrudd som avvik i Compilo. Revisjonen ser positivt på at barnevernleder jobber med å få ansatte til å registrere alle former for avvik. Revisjonen er kjent med at ledere i vertskommunen har fulgt opp avvikene på andre måter og at disse også rapporteres om til samarbeidskommunen.

Revisjonen registrerer at bestemmelser om informasjon og rapportering om barnevernet fra vertskommunen til samarbeidskommunene verken er nedfelt i samarbeidsavtalen eller i andre rutiner. I samarbeidsavtalens punkt 12 står det kun at barnevernet «skal etablere styrings- og rapporteringssystemer overfor alle kommunene...», men det beskrives ikke hva disse systemene skal innebære. Vi har merket oss at det i etterkant av vår datainnsamling er blitt opprettet et dokument i Compilo som gir oversikt over hvordan samarbeidsavtalens punkt 12 skal følges opp. Revisjonen ser positivt på at dette dokumentet er opprettet, men det mangler en del relevant informasjon om ansvar og struktur for de ulike treffpunktene.

6.1.3 PROBLEMSTILLING 3: SAMARBEID PÅ TJENESTENIVÅ

Problemstillingen er: Hvordan fungerer samarbeidet mellom barnevernet og samarbeidende tjenester i deltakerkommunene?

Godt tverrfaglig samarbeid forutsetter at tjenestene har kjennskap til hverandre, at det er gode samarbeidsstrukturer og at det er avklarte forventninger til hvordan samhandlingen skal foregå. En stor del av undersøkelsene under denne problemstillingen har vært å kartlegge disse samarbeidsstrukturene og de ulike tjenestenes synspunkter om samarbeidet. Kartleggingen er oppsummert i punkt 5.6.1.

Myndighetene anbefaler at barnevernet deltar i faste tverrsektorielle møter og at de nedfeller samarbeidsrutiner med samarbeidende tjenester i samarbeidsavtaler. Revisjonens undersøkelser har vist at barnevernet i Valdres deltar i slike møter i alle deltakerkommunene.

Revisjonens undersøkelser viser imidlertid at det er få avklarte samarbeidsstrukturer mellom barnevernet og samarbeidende tjenester utover innsatsteamene som er etablert i alle kommunene. Barnevernet samarbeider sjeldent med øvrige tjenester utenom i enkeltsaker. Revisjonen ser derfor positivt på at både samarbeidende tjenester og informantene fra barnevernet uttrykker sammenfallende ønsker om å få til et tettere samarbeid på systemnivå enn det de har i dag. Vi ser også positivt på foreldreskoleprosjektet som barnevernet har tatt initiativ til ved barnehager og skoler i Øystre Slidre. Dette fremstår som en modell som kan imøtekomme mange av behovene og ønskene samarbeidende tjenester uttrykker at de har til samarbeid med barnevernet.

Som vist under vurderingene, har innsatsteamene fungert i en relativt kort periode og det er begrenset hva en kan si om hvordan de fungerer. Vi har imidlertid fått tilstrekkelig informasjon til å danne oss et inntrykk av at innsatsteamene fungerer bedre i kommuner der barnevernet og samarbeidende tjenester har god kjennskap til hverandre og samarbeid på andre arenaer. Det vises til at samarbeidende tjenester i Etnedal og Nord-Aurdal var deltakerkommunene som i spørreundersøkelsen i størst grad trakk fram innsatsteamet som en positiv arena for

tverrfaglig samarbeid. I disse kommunene har innsatsteamene vært etablert noe lengre enn i de andre kommunene, og barnevernet er representert i flere fora med samarbeidende tjenester i disse kommunene.

Samarbeidsavtaler kan ha stor betydning for barnevernets samarbeid med andre tjenester både i enkeltsaker og på systemnivå. Dette har vært vektlagt i veiledere, lovforarbeider og av Helsedirektoratet. Samarbeidsavtaler er viktige for å avklare den enkelte tjenestes rolle og forventninger til samarbeidet. Barnevernet i Valdres har etablert noen få avtaler med interkommunale tjenester, men de har ingen samarbeidsavtaler med de samarbeidende tjenestene de samarbeider mest med, sånn som barnehager, skoler og helsestasjoner. Revisjonen mener at det er beklagelig at det ikke er etablert flere samarbeidsavtaler og at det heller ikke er prosesser i gang for å få dette på plass.

6.2 ANBEFALINGER

Med bakgrunn i konklusjoner og vurderinger har vi følgende anbefalinger:

- Vertskommunens system for informasjon og rapportering om barnevernet til samarbeidskommunene bør nedfelles i skriftlige rutiner som forankres i samarbeidsavtalen.
- Rapporteringer om barnevernet som gjøres i de regelmessige møtene mellom ulike ledere i Nord-Aurdal kommune med ansvar for barnevernet bør dokumenteres.
- Kommunedirektøren i vertskommunen bør sikre at dagens praksis for oppfølging av identifiserte avvik i barnevernet er tilstrekkelig og i henhold til kommunelovens krav om internkontroll § 25- 1.
- Kommuneledelsen i vertskommunen bør sørge for at det blir etablert samarbeidsavtaler mellom barnevernet og aktuelle samarbeidende tjenester i deltakerkommunene.

REFERANSER

- Bufdir, Kommunemonitor barnevern 2021,
https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern_kommunemonitor/#/3449,3450,3451,3453&00
- Bufdir, «Endringer i barnevernlov fra 1. januar 2022»,
https://bufdir.no/Barnevern/reform/ny_barnevernslov_er_vedtatt/endringer_i_barnevernloven_fra_1._januar_2022/
- Bufdir, «Hva er barnevernsreformen?», <https://ny.bufdir.no/barnevernsreformen/hva-er-barnevernsreformen/>
- Bufdir, «Hva med interkommunale tjenester»,
https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/tilstandsrapportering/veileder_for_utarbeidelse_av_tilstandsrapport/hva_med_interkommunale_tjenester/
- Bufdir, «Melde og opplysningsplikt»,
https://www.bufdir.no/Barnevern/Fagstotte/etterlatte_barn/melde_og_opplysningsplikt/
- Bufdir, «Spesialiserte hjelpetiltak og endringer i Bufetats tilbud»,
<https://ny.bufdir.no/barnevernsreformen/spesialiserte-hjelpetiltak-og-endringer-i-bufetats-tilbud/>
- Forebygging.no, «Opplæringsprogrammet Tidlig Inn», <https://tidliginnsats.forebygging.no/Aktuelle-innsater/Opplaringsprogrammet-Tidlig-Inn/>
- Forskrift 18. desember 2003 nr. 1659 om fosterhjem
- Helsedirektoratet (2019), «Nasjonal faglig retningslinje for tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge»,
<https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/tidlig-oppdagelse-av-utsatte-barn-og-unge>
- Kommunal- og regionaldepartementet, 2011, «Veileder – Vertskommunemodellen i kommuneloven § 28 a flg.»
- Kommunesektorens Organisasjon KS, «Orden i eget hus – kommunedirektørens internkontroll. En praktisk veileder»,
<https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/lokaldemokrati/internkontroll/Kommunedirektorens-internkontroll-veileder-08092020.pdf>
- Lov 11. juni 2021 nr. 78 om endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator)
- Lov 18. juni 2021 nr. 96 om endringer i barnevernloven, § 15-6
- Lov av 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven, bvl)
- Lov av 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Nordlandsforskning 2015, «Interkommunalt samarbeid om barnevern i Norge – En kartlegging av erfaringer»
- NOU 2016:4
- Prop. 46 L (2017–2018) Prop. 100 L (2020–2021) s. 54
- Prop. 133L s. 465
- Prop. 81 L (2019–2020)
- Regjeringen.no, 09.04.2021, «Styrker rettssikkerheten for barn og foreldre»,
<https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/aktuelt-regjeringen-solberg/bld/nyheter/2021/ny-barnevernslov/id2843407/>
- Regjeringen, desember 2021, «Veileder: Internkontroll i kommunesektoren Kravene i kommuneloven»,
https://www.regjeringen.no/contentassets/961e9a785fb34a4d95be4cf2b9cc4c33/no/pdfs/veilder-internkontroll_desember-20212.pdf
- Regjeringen, desember 2021, «Veileder: Internkontroll i kommunesektoren»
- Statsforvalterens kommunebilder for 2021, <https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-innlandet/08-kommunal-styring/kommunebilder2021/3451.pdf>
- Statsforvalteren 2021, «Statsforvalterens veileder til egenvurdering»

Kommunale dokumenter

- Barnevernets interne rutiner
- Barnevernets tilstandsrapport for 2020
- Oppfølging av samarbeidsavtalens § 12
- Rollebeskrivelser for barnevernets ansatte
- ROS-analyser for 2020 og 2021
- Samarbeidsavtalen om felles barneverntjeneste i Valdres (2010)
- Samarbeidsavtaler mellom barnevernet og andre tjenester
- Tertialrapporter
- Tilstandsrapport for felles barneverntjeneste i Valdres 2020
- Økonomiplan 2022-2025
- Årsbudsjett
- Årsbudsjettforslag med vedlagt notat for oversendelse til samarbeidskommunene
- Årsmeldinger

Møtereferater fra følgende møter for perioden 2019-2021:

- Statusmøter mellom barnvernleder og virksomhetsleder i Familiens hus fra november 2021 til februar 2022
- Kvartalsvise samarbeidsmøter
- HO-OK-møter (avdelingsledermøter med avdelingsledere innen sektorene Helse og omsorg og Oppvekst og kultur)
- Møter i Helse og omsorgsforum (HOF)
- TIBIR-møter
- Dokumentasjon i forbindelse med barnevernets egenvurderingstilsyn med Statsforvalteren oktober-november 2021 og etterfølgende møter og evalueringer.
- Rådmannsutvalgsmøter (RU-møter)
- Innsatsteam møter fra alle deltakerkommunene
- Referat fra tverrfaglige team i Etnedal

VEDLEGG 1: KOMMUNEDIREKTØRENS UTTAELSE

SV: Rapportutkast - forvaltningsrevisjon Felles barneverntjeneste i Valdres

Martin Sæbu <Martin.Sebu@nord-aurdal.kommune.no>
Til Kaija Skaare Lier

Svar Svar til alle Videre send

tor. 21.04.2022 15:27

Til Innlandet Revisjon IKS
v/ Kaija Skaare Lier

Viser til oversendt rapportutkast (J.nr./Referanse: 2022-364/GSL/KSL). Vi kan ikke se at det er konkrete mangler, feil eller unøyaktigheter i fakta som har vesentlig betydning. Under følger kommunedirektørens kommentarer til spørsmålene

1. Har informasjonen om prosjektets formål og gjennomføring vært god nok?

Kommunedirektør er av den oppfatning at informasjonen om prosjektets formål og gjennomføring har vært tilstrekkelig.

2. Har dere kommentarer til prosjektets metode, anvendte kilder eller beskrivelse av fakta?

Kommunedirektør vil påpeke at bruk av spørreskjema kan være egnet som kartlegging, men brukt på så små utvalg som her bør både utvalg og mulige skjevheter kommenteres. Ut over dette mener kommunedirektør at metode og anvendte kilder er hensiktsmessige.

3. Har dere kommentarer til revisjonskriteriene som ligger til grunn for våre vurderinger og konklusjoner? I all hovedsak er kommunedirektør enig i de revisjonskriterier som er fremlagt, men vil gjerne knytte en kommentar til pkt 5.1 der det heter:

«Barnevernet bør ha samarbeidsavtaler med samarbeidende tjenester med beskrivelse av: - Felles og rutiner for samarbeidet - faste samarbeidsmøter»

I lys av barnevernsreform og forventninger om sterkere samarbeid om forebygging mener kommunedirektør at det er mer behov for rutinebeskrivelser og koordinering, enn samarbeidsavtaler. Dette bør etableres som rutinebeskrivelser i et kvalitetssystem med årlige revisjoner. Dette tas med i det pågående arbeidet med barnevernsreformen.

4. I hvilken grad oppfattes rapporten som nyttig?

For kommunedirektør og tjenesten er rapporten nyttig med tanke på oppfølging av den overordnede samarbeidsavtalen. I denne sammenheng vil vi spesielt påpeke punkter knyttet til tydeliggjøring av ansvar i vertskommunens organisasjon, samt behov for dokumentasjon av dialog med samarbeidskommunene. Anbefalingene er nyttige for å styrke kommunedirektørens internkontroll.

5. Har dere kommentarer til rapportens oppbygning og språk?

Kommunedirektør opplever rapporten som ryddig og oversiktlig.

6. Hva er kommunedirektørens samlede vurdering av revisjonsrapportens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger?

Kommunedirektør tar rapportens vurderinger, konklusjoner og anbefalinger til etterretning. Anbefalingene vil bli fulgt opp for å styrke kommunedirektørens internkontroll

Takk for godt samarbeid.

Vennlig hilsen

Martin Sæbu
Kommunedirektør
Tlf 952 08 137
www.nord-aurdal.kommune.no

Nord-Aurdal Kommune
Regionsenteret i Valdres

VEDLEGG 2: METODE

I dette kapittelet beskriver og drøfter vi hvordan vi har gått fram i våre undersøkelser.

Vi hadde oppstartsmøte i Nord-Aurdal 8. september 2021. Her deltok kommunedirektør, kommunalsjef for helse og omsorg, virksomhetsleder for Familiens hus og barnevernleder fra Nord-Aurdal kommune. Guro Selfors Lund og Kaija Skaare Lier deltok fra Innlandet Revisjon. Referat fra oppstartmøtet ble oversendt møtedeltakerne og er verifisert.

Valg av metoder tar utgangspunkt i hvilke problemstillinger som skal undersøkes. Faktaopplysninger i rapporten er innhentet ved dokumentanalyse av relevante dokumenter, intervju og spørreundersøkelse.

DOKUMENTANALYSE

I dokumentanalysen har vi sett på aktuelle styringsdokumenter, økonomiske rapporteringer, rutinebeskrivelser og referater fra aktuelle møter for perioden 2019 til i dag. Vi har gått gjennom dokumentene systematisk for å finne informasjon som er egnet til å kaste lys over problemstillingene som skal undersøkes. Revisjonen har gjennomgått følgende dokumenter:

- Samarbeidsavtalen om felles barneverntjeneste i Valdres (2010)
- Barnevernets interne rutiner og rollebeskrivelser for barnevernets ansatte
- Samarbeidsavtaler mellom barnevernet og andre tjenester
- Barnevernets tilstandsrapport for 2020
- ROS-analyser for 2020 og 2021
- Tertialrapporter
- Økonomiplan 2022-2025
- Årsmeldinger
- Årsbudsjett
- Årsbudsjettforslag med vedlagt notat for oversendelse til samarbeidskommunene
- Referater fra følgende møter for perioden 2019-2021:
 - Statusmøter mellom barnvernleder og virksomhetsleder i Familiens hus fra november 2021 til februar 2022
 - Kvartalsvise samarbeidsmøter
 - HOOK-møter (avdelingsledermøter med avdelingsledere innen sektorene Helse og omsorg og Oppvekst og kultur)
 - Møter i Helse og omsorgsforum (HOF)
 - TIBIR-møter
 - Dokumentasjon i forbindelse med barnevernets egenvurderingstilsyn med Statsforvalteren oktober-november 2021 og etterfølgende møter.
 - Rådmannsutvalgsmøter (RU-møter)
 - Innsatsteam møter fra alle deltakerkommunene
 - Referat fra tverrfaglige team i Etnedal

INTERVJUER

Vi valgte å intervju personer som vi antar at har mest kunnskap om områdene vi skulle undersøke.

Oversikt over intervjuer:

Kommunedirektør i Nord-Aurdal kommune	Digitalt intervju 15.12.2021
Kommunalsjef helse og omsorg i Nord-Aurdal kommune	
Virksomhetsleder Familiens Hus Nord-Aurdal kommune	
Rådmann Sør-Aurdal kommune	Digitalt intervju 7.12.2021
Kommunalsjef helse og omsorg Sør-Aurdal kommune	
Avdelingsleder Helse og familie Sør-Aurdal kommune	
Rådmann Etnedal kommune	Digitalt intervju 6.12.2021
Kommunalsjef Helse og omsorg Etnedal kommune	
Enhetsleder Familie og Helse Etnedal kommune	
Rådmann Øystre Slidre kommune	Digitalt intervju 6.12.2021
Kommunalsjef helse og omsorg Øystre Slidre kommune	Telefonintervju 7.1.2022
Barnevernleder for barnevernet i Valdres	Digitalt intervju 4.10.2021, 14.10.2021, 28.10.2021
Ansatt i barnevernet i Valdres	Digitalt intervju 18.1.2022
Ansatt i barnevernet i Valdres	

På grunn av pandemisituasjonen ble alle intervjuene gjennomført som videosamtale på Teams eller på telefon. Alle intervjureferatene er oversendt informantene i etterkant og verifisert.

Det var to forvaltningsrevisorer som deltok i de fleste intervjuene, hvorav den ene stilte spørsmål og den andre tok referat. Alle intervjuene fulgte en intervjuguide med spørsmål. Intervjuobjektene hadde blitt tilsendt temaene i intervjuguiden på forhånd.

SPØRREUNDERSØKELSE

Vi har brukt spørreundersøkelse som metode for å undersøke hvordan relevante tjenester i deltakerkommunene vurderer samarbeidet med barnevernet. Spørreundersøkelsen var rettet til ledere av enheter som yter tjenester til barn og unge i de fire deltakerkommunene.

For å sikre best mulig kvalitet i undersøkelsen, fikk vi innspill på spørsmål fra. En barnehagestyrer og en rektor ved en grunnskole i Valdresområdet testet også ut spørreundersøkelsen på forhånd og bidro med innspill.

Revisjonen mottok oversikt fra kommunene over styrere i enheter som yter tjenester til barn og unge i de to kommunene.

Oversikt over respondenter:

Spørreundersøkelsen ble sendt på e-post til 66 respondenter via verktøyet SurveyXact 20. desember 2021. Det ble sendt to påminnelser, henholdsvis 4. og 6. januar 2022. Kommunalsjef sendte i tillegg ut en e-post til respondentene med oppfordring om å besvare undersøkelsen.

Av 66 aktuelle respondenter var det totalt 40 som fullførte undersøkelsen. Totalt gir det en svarprosent på 61 prosent. Av de 21 respondentene var 13 fastleger. Vi mottok svar fra tjenestene som samarbeider tetttest med barnevernet i alle deltakerkommunene (skoler, barnehager og helsestasjon). Dersom fastleger hadde blitt tatt ut av respondentlisten hadde svarprosenten vært på 74 prosent. Vi anser derfor svarene som tilstrekkelige for å gi et bilde av hvordan samarbeidene tjenester vurderer samarbeidet med barnevernet.

Nedenfor følger en oversikt over hvilke tjenester som ble representert fra respondentene som besvarte undersøkelsen i de ulike deltakerkommunene:

Nord-Aurdal – 13 respondenter

- Helsestasjonen/skolehelsetjenesten (4stk)
- Barnehage (3stk)
- Skole (1stk)
- Avdeling for psykisk helse og rus (1stk)
- Flyktningetjenesten (1stk)
- Kommunepsykolog (1stk)
- Kommuneoverlege/fastlege (1stk)
- Tildelingskontor (1stk)

Revisjonen mottok ikke svar fra ti respondenter fra Nord-Aurdal. De som ikke svarte representerte en skole, to barnehager og sju fastleger/kommuneoverlege.

Sør-Aurdal – 6 respondenter

Fra Sør-Aurdal kommune var det seks respondenter som gjennomførte undersøkelsen. De representerte følgende tjenester:

- Helsestasjonen/skolehelsetjenesten (1stk)
- Barnehage (1stk)
- Skole (2stk)
- Tildelingskontoret (1stk)
- Familieteamet (1stk)

Revisjonen mottok ikke svar fra ti respondenter fra Sør-Aurdal. De som ikke svarte representerte en skole, en barnehage, tilrettelagte tjenester, avdeling for psykisk helse og rus og fastleger.

Etnedal - 4 respondenter

- Helsestasjonen/skolehelsetjenesten
- Barnehage
- Skole
- Kommuneoverlege/fastlege

Revisjonen mottok ikke svar fra tre respondenter fra Etnedal. De som ikke svarte representerte en psykisk helsetjeneste, fastlege og kommunepsykolog.

Øystre Slidre - 11 respondenter

- Helsestasjonen/skolehelsetjenesten (1stk)
- Skole (2stk)
- Barnehage (3stk)
- Flyktningtjenesten (1stk)
- Kommuneoverlege/fastlege (2stk)
- Psykisk helsetjeneste (1stk)
- Tilrettelagte tjenester (1stk)

Revisjonen mottok ikke svar fra tre respondenter. De som ikke svarte representerte en skole og to fastleger.

Interkommunale tjenester - 6 respondenter

- Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
- Politiet
- NAV
- Jordmortjenesten ved Valdres lokalmedisinske senter (VLMS)
- Ringerike krise- og kompetansesenter for vold i nære relasjoner
- Interkommunal barnevernvakt i Ringerike kommune

Revisjonen mottok ikke svar fra én interkommunal tjeneste, og det var Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP).

KVALITETSSIKRING – RELEVANS OG PÅLITELIGHET

Prosjektet er gjennomført i henhold til RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon som er gjeldende som god kommunal revisjonsskikk fastsatt av Norges kommunerevisorforening. Innlandet Revisjon IKS har et internt kvalitetssikringssystem som er i samsvar med RSK 001.

Utkast til rapport ble oversendt kommunedirektøren i Nord-Aurdal for kommentarer. Kommunedirektørenes høringsuttalelse er tatt inn i rapporten som vedlegg 1.

Dataenes relevans er knyttet til om undersøkelsen representerer den virkelige situasjonen. Vi mener data som er innsamlet i denne undersøkelsen er relevant og tilstrekkelig til å belyse problemstillingene. Det er likevel viktig å være oppmerksom på at de opplysninger som framkommer i rapporten nødvendigvis er et utvalg av fakta. Gjennom å primært foreta intervjuer av ledere, får vi et bilde av systemene som foreligger, men i mindre grad hvordan ting fungerer i praksis lenger ned i tjenesten.

Ettersom dette er en systemrevisjon som skal undersøke de etablerte systemene og ikke den praktiske etterlevelsen, var det derfor naturlig å intervjuere ledere med ansvar for barnevernet i begge kommuner. Alle lederfunksjoner med ansvar for barnevernet i Vestre Slidre var tilsatt i løpet av de siste par årene. Både det at de var nye i sine stillinger og at de kun hadde vært i stillingene under pandemien, preget naturlig nok deres innsikt på området. For å få et enda bedre bilde av temaene som ble undersøkt, kunne det derfor også vært nyttig å intervjuere tidligere ledere i kommunen. I tillegg hadde det vært interessant å intervjuere et utvalg ledere i samarbeidende tjenester for å supplere opplysningene vi samlet inn i spørreundersøkelsen. På grunn av ressursene satt av til prosjektet, prioriterte vi likevel ikke å gjennomføre ytterligere intervjuer.

Med pålitelighet menes at data skal være mest mulig presise og nøyaktige. Dette er ivarettatt ved verifisering av intervjureferatene og ved innhenting av uttalelse fra kommunedirektørene på utkast til rapport. Vi har også etterstrebet å få undersøkte områder belyst med data fra flere kilder.

VEDLEGG 3: REVISJONSKRITERIER

REVISJONSKRITERIER TIL PROBLEMSTILLING 2

Problemstillingen er: Er det etablert et tilfredsstillende samarbeid om barnevernet mellom vertskommunen og samarbeidskommunene på overordnet nivå?

SAMARBEIDSAVTALEN

Den sentrale kilden for utlending av revisjonskriterier til denne problemstillingen er samarbeidsavtalen om den interkommunale barneverntjenesten i Valdres som gjaldt fra 1. juli 2010. Det er denne som regulerer samarbeidet mellom de to kommunene.

Vi har nedenfor gjengitt aktuelle bestemmelser i samarbeidsavtalen som vi mener er mest relevante for å vurdere om det er etablert et tilfredsstillende samarbeid mellom vertskommunen og samarbeidskommunene på overordnet nivå.

Ifølge samarbeidsavtalens punkt 3 er Nord-Aurdal kommune ved kommunedirektøren ansvarlig for drift og ledelse av barnevernet.

Økonomi

Under punkt 6 og 7 om økonomi står det følgende krav:

- barnevernleder skal utarbeide forslag til årsbudsjett og økonomiplan for kommende fire år og oversende dette til deltakerkommunene ved kommunedirektør senest innen utgangen av august hvert år.
- endringer i antall årsverk skal fremgå eksplisitt og drøftes i møte mellom kommunedirektører «der man søker å bli enige om budsjett og økonomiplan».
- Regnskap og årsmelding for foregående år sendes kommunene innen 15. mars.
- Vertskommunen skal sende samarbeidskommunene kvartalsvise regnskapsrapporter.
- Ved avvik fra tiltaksbudsjettet skal barnevernleder, tjenestevei, orientere rådmannen i den kommunen det gjelder snarest mulig.

Systemer for informasjon og rapportering til samarbeidskommunene

- I samarbeidsavtalens punkt 6 står det at kopi av halvårsrapporter til Statsforvalteren skal sendes til samarbeidskommunene.
- Punkt 12 i samarbeidsavtalen inneholder bestemmelser om informasjon til samarbeidskommunene. Her står det at barneverntjenesten «skal etablere styrings- og rapporteringssystemer overfor alle kommunene på en slik måte at relevante lovkrav er tilfredsstillt, herunder kravet til internkontrollsystem.»

ANBEFALINGER TIL SAMARBEIDSAVTALE VED VERTSKOMMUNESAMARBEID

I veilederen til kommunal- og regionaldepartementet «Vertskommunemodellen i kommuneloven § 28 a flg» står det at kommunen står fritt til å ta med andre forhold i samarbeidsavtalen enn det loven krever. Kommunestyrene kan på ordinær måte delegerer til andre, for eksempel administrasjonssjefene i deltakerkommunene, å utforme eller endre andre bestemmelser i avtalen, noe som vil kunne bidra til å gjøre samarbeidet mest mulig smidig.

Dette kan for eksempel være å utarbeide retningslinjer og rutiner for ulike deler av samhandlingen mellom deltakerkommunene.⁴⁵

KOMMUNELOVENS KRAV TIL INTERNKONTROLL

Avtalens punkt 10 må tolkes i sammenheng med kravet til internkontroll. Ifølge barnevernlovens § 2-1 om kommunens oppgaver skal kommunen ha internkontroll etter reglene i kommunelovens § 25-1. Det følger av kommunelovens § 25-1 at kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.⁴⁶ Det er kommunedirektøren som er ansvarlig for internkontrollen. Kommunedirektøren har altså ansvar for at barnevernets aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og vedlikeholdes i samsvar med lovbestemte krav. Som på de fleste andre områder må kommunedirektøren delegere ansvar for og utførelse av det nærmere internkontrollarbeidet nedover i administrasjonen. Ledere av ulike tjenesteområder i kommunen vil typisk få dette ansvaret på sine områder og igjen delegere videre på hensiktsmessig måte. Samspillet mellom kommunedirektøren, den sentrale administrasjonen og lederen av de ulike tjenesteområdene er derfor viktig for en helhetlig, risikobasert, tilpasset og systematisk internkontroll.⁴⁷

Ved delegering vil lederen av tjenesteområdet få ansvaret for oppgaven, samtidig som kommunedirektøren fortsatt har det overordnede ansvaret for at kommunen har en internkontroll som er i tråd med internkontrollkravet. I veilederen fra KS «Orden i eget hus» står det at det for kommunedirektøren er viktig å oppleve trygghet for at han eller hun får relevant informasjon til riktig tid. Dette gjelder oppdatering om enkelthendelser eller avvik som har stor betydning, samt faste rapporteringer som også bør inkludere avklarte punkter om internkontroll.

Internkontrollkravet i kommuneloven § 25-1 gjelder også i interkommunale samarbeid. Av forarbeidene følger det at ved vertskommunesamarbeid vil det være den kommunen som utfører oppgaven (vertskommunen), som har internkontrollansvaret for oppgaven som gjøres i samarbeidet. I tillegg vil også de kommunene som ikke utfører oppgavene i samarbeidet (samarbeidskommunene) ha et visst internkontrollansvar. De gir ikke fra seg hele ansvaret for oppgavene selv om de gir fra seg utførelsen av oppgavene. Følgelig vil også kommunedirektøren i samarbeidskommunene ha et internkontrollansvar.⁴⁸ Dette vil i praksis innebære et ansvar for å følge med på at innbyggerne i samarbeidskommunen får det de har krav på selv om det er vertskommunen som utfører oppgaven.⁴⁹

Kravene til internkontrollsystem etter kommunelovens § 25-1 er omfattende og prosjektet er ikke dimensjonert til at vi kan gå inn på alle de aktuelle momentene. Vi vil derfor kun forsøke å finne ut av om dagens system for rapportering og informasjonsdeling tilsier at kommunedirektøren i vertskommunen kan ha overordnet kontroll på at barnevernet yter tjenestene de skal i henhold til loven. Videre vil vi undersøke om systemet for rapportering

⁴⁵ Vertskommunemodellen i kommuneloven § 28 a flg

⁴⁶ Regjeringen, des 2021, Veileder: Internkontroll i kommunesektoren Kravene i kommuneloven, https://www.regjeringen.no/contentassets/961e9a785fb34a4d95be4cf2b9cc4c33/no/pdfs/veilder-internkontroll_desember-20212.pdf

⁴⁷ Prop. 81 L (2019-2020).

⁴⁸ Helsetilsynet og KS Orden i eget hus

⁴⁹ Veileder internkontroll des 2021, Prop. 46 L (2017–2018) punkt 23.4.2 side 275-276 og merknader til bestemmelsen side 411-413 NOU 2016:4 s. 305 punkt 24.5.2.2 og merknader til bestemmelsen side 437

og informasjonsdeling fra kommunedirektør i Nord-Aurdal kommune til kommunedirektørene i samarbeidskommunene innebærer at kommunedirektøren i samarbeidskommunen kan ha kontroll på at innbyggerne i sin kommune får tjenestene de har krav på fra barnevernet.

KONKRETE REVISJONSKRITERIER

Revisjonen har utledet følgende revisjonskriterier til denne problemstillingen:

- Vertskommunen skal sørge for at både de selv og samarbeidskommunene har oversikt over den økonomiske driften av barnevernet ved å:
 - Legge frem forslag til årsbudsjett og økonomiplan for barnevernet innen utgangen av august hvert år overfor alle deltakerkommunene v/ kommunedirektørene.
 - Sendte regnskap og årsmelding for foregående år til samarbeidskommunene innen 15. mars.
 - Sendte tertialvise regnskapsrapporter til samarbeidskommunene.⁵⁰
 - Orienterer i årsbudsjettforslag om endringer i antall årsverk og drøfte dette i møte med kommunedirektørene i samarbeidskommunene.
 - Rapportere om evt. avvik fra tiltaksbudsjettet snarest mulig til kommunedirektør/rådmann i aktuell kommune.
- Kommunedirektøren i vertskommunen bør ha et system for å få informasjon fra barnevernet som innebærer overordnet kontroll på om barnevernet yter tjenestene de skal i henhold til loven.
- Vertskommunen bør ha et system for rapportering som innebærer at kommunedirektørene i samarbeidskommunene vil være orientert om hvorvidt barnevernet yter tjenestene de skal i henhold til loven.

REVISJONSKRITERIER TIL PROBLEMSTILLING 3

Problemstilling 3: Hvordan fungerer samarbeidet mellom barnevernet og samarbeidende tjenester i deltakerkommunene?

KRAV OG ANBEFALINGER TIL BARNEVERNET OG KOMMUNEN

Barnevernreformen trådte i kraft 1. januar 2022 og ny barnevernlov skal tre i kraft i løpet av 2023. Som følge av dette er enkelte av bestemmelsene i barnevernloven som angir krav til kommunen og barneverntjenesten endret. Målet med barnevernreformen er at kommunene skal styrke sitt arbeid med tidlig innsats og forebygging, og at hjelp skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov. Rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt, og ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv. Målene som er lagt til grunn for reformen

⁵⁰ I samarbeidsavtalen står det at det skal sendes kvartalsvise regnskapsrapporter. Revisjonen har fått opplysninger om at dette er blitt endret til tertialvise rapporter og at samarbeidsavtalen skal endres på dette punktet ved revidering av avtalen i 2022.

har betydning for hele oppvekstområdet, ikke bare for barnevernet. Derfor omtales reformen som en oppvekstreform.⁵¹

Barnevernlovens § 3-1

Endringer i gjeldende barnevernlov § 3-1 trådte i kraft likt som barnevernreformen 1. januar 2022. Tidligere ga lovens § 3-1 barnevernet et spesielt ansvar for å søke og avdekke omsorgssvikt. Denne er nå erstattet av en plikt for kommunen til å samordne sitt tjenestetilbud overfor barn og familier. Kommunestyret skal selv vedta en plan for det forebyggende arbeidet. Hovedformålet med endringen er å understreke og styrke kommuneledelsens ansvar for den overordnede styringen av barnevernstjenesten. Ny lov presiserer på den måten at barnevernstjenestens ansvar er å gi hjelp, omsorg og beskyttelse når det er nødvendig på grunn av barnets omsorgssituasjon eller atferd (§ 3-1).⁵²

Barnevernlovens § 3-2

Gjeldende barnevernlov fra 1992 § 3-2 andre ledd sier at «barnevernstjenesten skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgaver som den er pålagt etter denne loven. Som ledd i disse oppgavene skal barneverntjenesten gi uttalelser og råd, og delta i den kommunale og fylkeskommunale planleggingsvirksomhet og i de samarbeidsorganer som blir opprettet.» Bestemmelsen omhandler både samarbeid i enkeltsaker og samarbeid utover oppfølgingen av det konkrete barn. Videre er bestemmelsen generell og omfatter alle instanser som barnevernstjenesten har nytte av å samarbeide med.

Gjennom ny bestemmelse i barnevernloven trekkes det klarere grenser mellom barnevernstjenesten og andre tjenesters ansvar. Det fremgår av ny lov, som ble vedtatt i stortinget i juni 2021 og trer i kraft i 2023, at barneverntjenestens samarbeidsplikt først inntreffer når det er nødvendig for å gi barnet et helhetlig og koordinert tjenestetilbud.⁵³

Tolkninger som går igjen i både gjeldende og ny lov om tverrsektorielt samarbeid

I forarbeidene til ny barnevernlov står det: «For at velferdstjenestene skal kunne etablere et godt samarbeid i enkeltsaker, må tjenestene ha etablert gode samarbeidsstrukturer og rutiner for informasjonsutveksling. Videre må de ulike tjenestene ha tilstrekkelig kunnskap om andre tjenesters ansvar og oppgaver.» Det står at samarbeid på systemnivå mellom tjenester som arbeider med barn og unge er viktig for at de ulike velferdstjenestene skal være i stand til å avdekke barn og unges behov for tverrfaglige tjenester så raskt som mulig.⁵⁴

I forarbeidene til endringsloven til velferdstjenestelovgivningen beskrives det at samarbeid mellom velferdstjenester utover oppfølgingen av enkelte barn eller ungdommer handler om å ha klare samarbeidsstrukturer og tverrsektorielle møteplasser som gjør at de ulike velferdstjenestene får kunnskap om hverandres oppgaver og tjenester. For eksempel må de som arbeider i barnehager, skoler eller helse- og omsorgstjenester, være kjent med hva de skal se etter for at de skal kunne identifisere omsorgssvikt, vold eller

⁵¹Bufdir, «Hva er barnevernsreformen?», <https://ny.bufdir.no/barnevernsreformen/hva-er-barnevernsreformen/> og Regjeringen.no, 09.04.2021, «Styrker rettssikkerheten for barn og foreldre», <https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/aktuelt-regjeringen-solberg/bld/nyheter/2021/ny-barnevernslov/id2843407/>

⁵²Bufdir, «Endringer i barnevernlov fra 1. januar 2022»,

https://bufdir.no/Barnevern/reform/ny_barnevernslov_er_vedtatt/endringer_i_barnevernloven_fra_1._januar_2022/

⁵³ Lov 11. juni 2021 nr. 78 om endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator)

⁵⁴ Prop. 133L s. 465

overgrep som kan føre til tiltak fra barneverntjenesten. Barneverntjenesten må derfor bidra med å spre kunnskap om dette.⁵⁵

Forarbeidene til nye sektorlover innen velferdstjenestene som jobber med barn og unge fremhever at godt samarbeid forutsetter rutiner og systemer som gjør det enkelt å samarbeide. Dette har også vært vektlagt i helsedirektoratets råd og anbefalinger i Nasjonal faglig retningslinje for tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge fra 2019. Her beskrives det som en sterk anbefaling at kommunens ledelse bør sikre at virksomheter som arbeider med barn og unge og deres foreldre i sitt daglige arbeid, har avtaler på systemnivå som sikrer oppfølging av involverte barn og unge. Avtaler på systemnivå er særlig relevant på arenaer der barn og unge tilbringer størstedelen av dagen, som i barnehage og i skole, og i virksomheter som barnevernet, som har oppfølgingsansvar for barnefamilier, foreldre og/eller barn.⁵⁶

KONKRETE REVISJONSKRITERIER

For problemstilling 3 er følgende revisjonskriterier utledet:

- Barnevernet bør delta i faste tverrsektorielle møter der de ulike velferdstjenestene får kunnskap om hverandres oppgaver og tjenester.
- Barnevernet bør ha samarbeidsavtaler med samarbeidende tjenester med beskrivelse av:
 - Felles rutiner for samarbeidet
 - Faste samarbeidsmøter

⁵⁵ Prop. 100 L (2020-2021) s. 54

⁵⁶ Helsedirektoratet (2019), «Nasjonal faglig retningslinje for tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge», <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/tidlig-oppdagelse-av-utsatte-barn-og-unge>

VEDLEGG 4 SPØRREUNDERSØKELSE – RESULTATER NORD-AURDAL

Respondenter

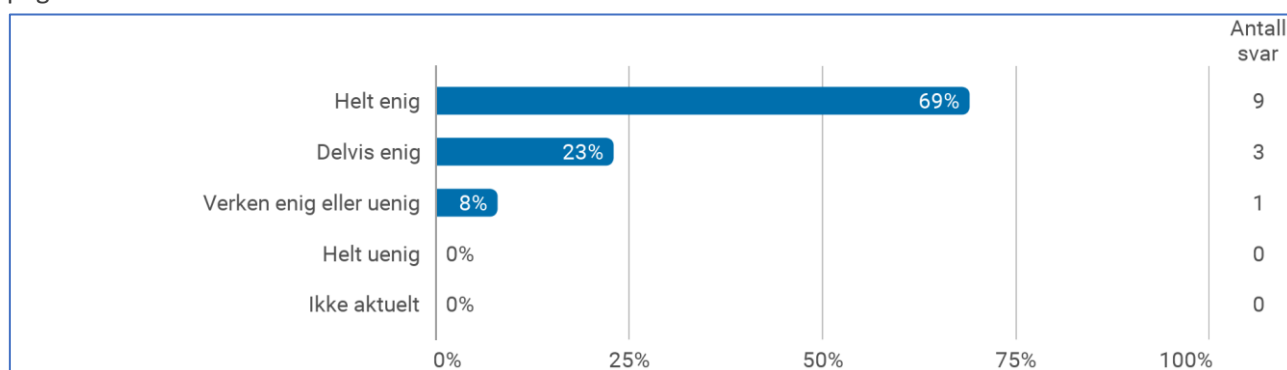
Fra Nord-Aurdal kommune var det 13 respondenter som gjennomførte undersøkelsen. De representerte følgende tjenester:

- Helsestasjonen/skolehelsetjenesten (4stk)
- Barnehage (3stk)
- Skole (1stk)
- Avdeling for psykisk helse og rus (1stk)
- Flyktningetjenesten (1stk)
- Kommunepsykolog (1stk)
- Kommuneoverlege/fastlege (1stk)
- Tildelingskontor (1stk)

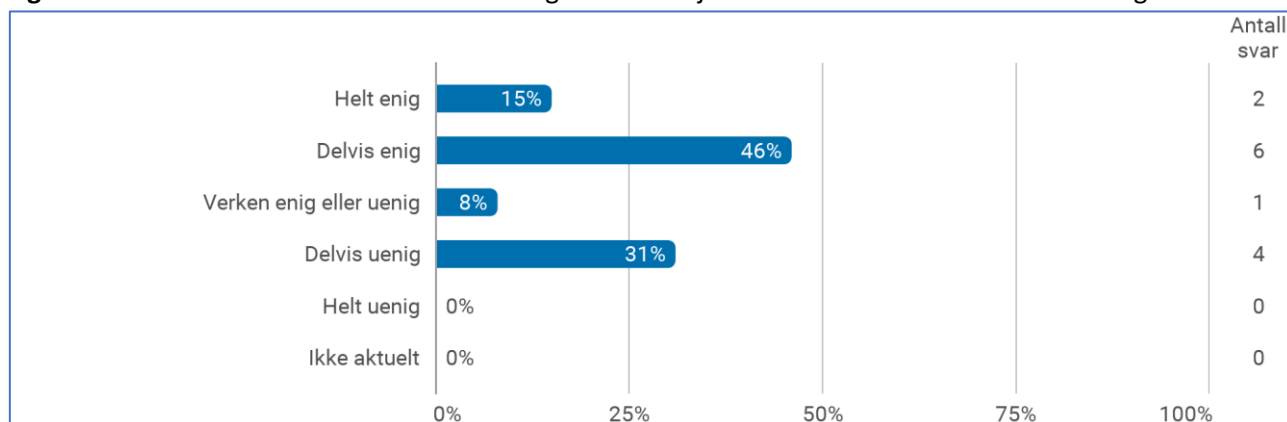
SAMARBEID MED BARNEVERNET PÅ SYSTEMNIVÅ

Framstillingen under viser respondentenes synspunkt på påstander og spørsmål om samarbeid med barnevernet på systemnivå.

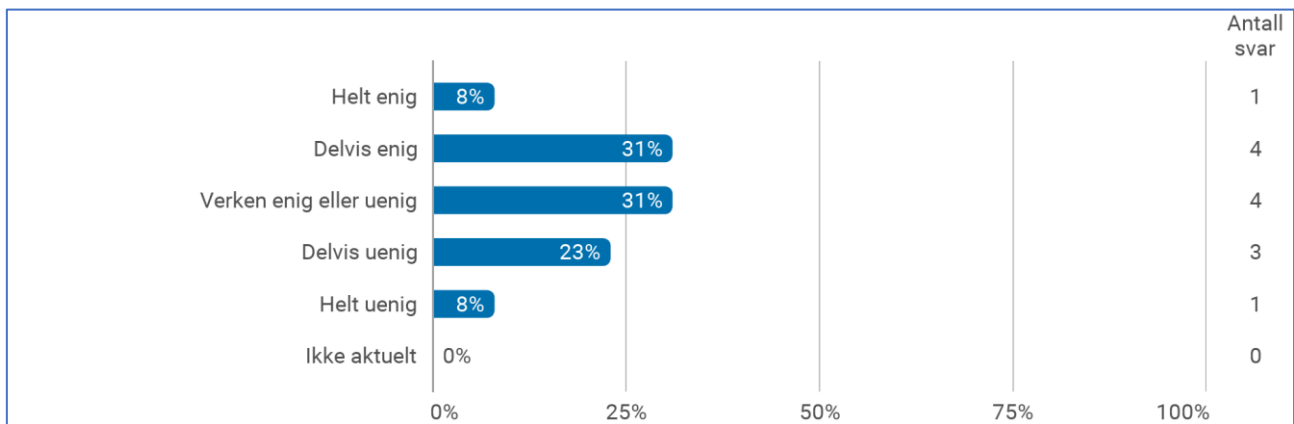
Figur 1 Påstand: «Barnevernet er en tilgjengelig diskusjonspartner for å drøfte bekymring for barn som ikke har pågående barnevernssak»

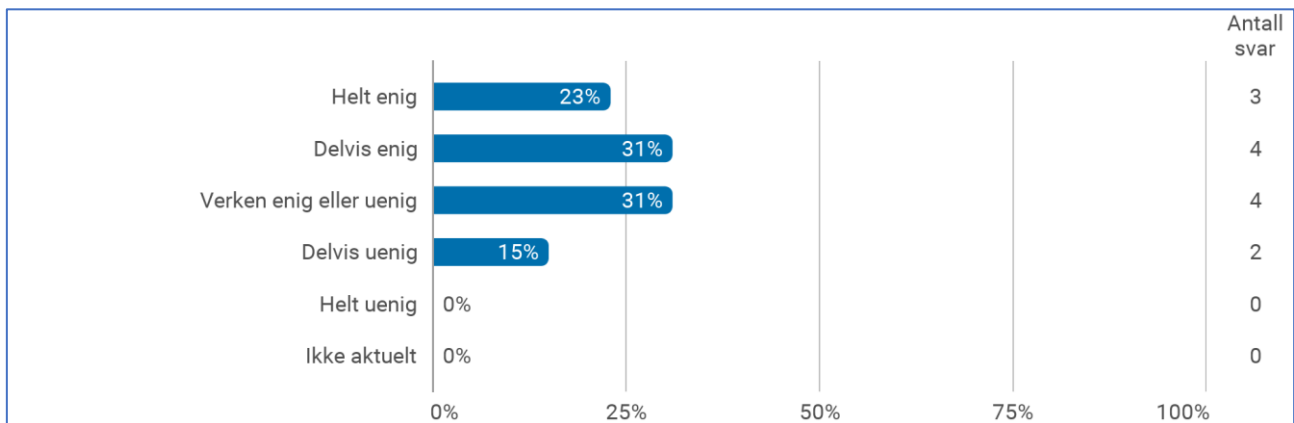
Figur 2 Påstand: «Vi får tilstrekkelig informasjon om barnevernets rolle og arbeidsmåte»

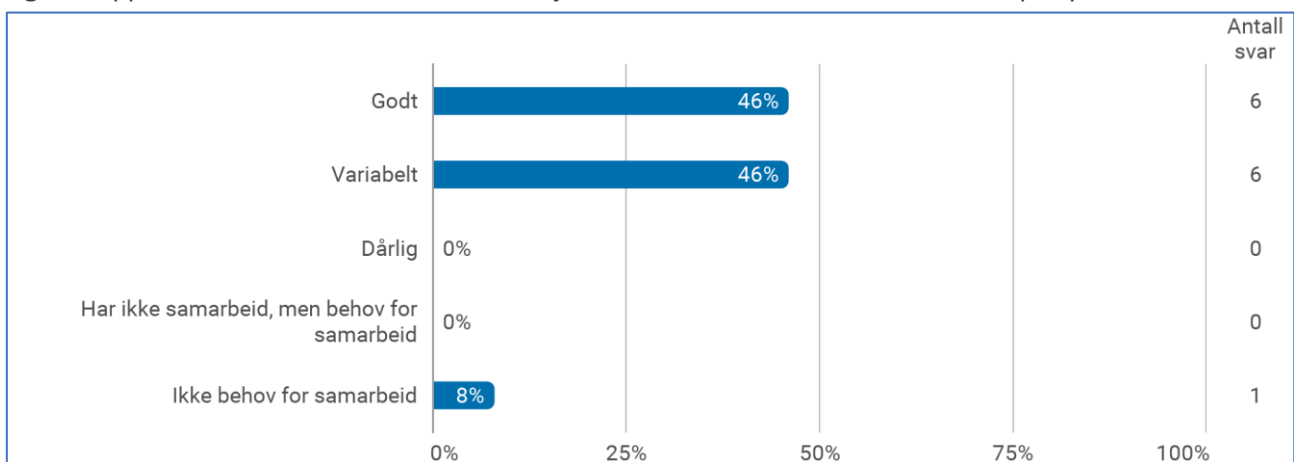
Figur 3 Påstand: «Vi opplever at barnevernet er godt kjent med våre tjenester og oppgaver.»

Figur 4 Påstand: «Det er tilstrekkelig kontakt mellom min enhet og barnevernet.»

Figur 5 Oppsummert: «Hvordan vurderer din tjeneste samarbeidet med barnevernet på systemnivå?»

Kommentarer fra tjenester i Nord-Aurdal om samarbeid med barnevernet på systemnivå

Flere respondenter fra barnehagene i kommunen kommenterte at de ønsker faste møtepunkt med barnevernet utenom enkeltsaker. De ønsker at barnevernet oftere kommer inn i barnehagen i personalmøter og i samhandling med foreldre. En respondent skrev at de ønsker at barnevernet gir de ansatte i barnehagen «verktøy til gode og riktige observasjoner». Det ble også kommentert at de ønsker å utvikle gode rutiner for samhandling med

barnevernet i ulike situasjoner der det er aktuelt å samarbeide. En respondent fra en barnehage kommenterte at ved samarbeid med barnevernet om for eksempel observasjon av barn informeres saksbehandler i barnevernet om barnehagens rutiner. En respondent fra en annen barnehage skrev at barnevernet «gjern kunne kjent bedre til hvordan en barnehage fungerer og rollen til en pedagogisk leder og styrer».

Respondenten fra skolehelsetjenesten kommenterte at det «ville vært nyttig å kunne få mere forståelse for hva barnevernet kan og ikke kan. En sitter ofte med opplevelsen av at de ikke ser det hele bilde som vi på skolen for eksempel ser. Tror også dette handler om taushetsplikt rundt saker og at vi ikke vet så mye om hva som skjer videre rundt en sak vi melder eller drøfter. Spesielt i de saken vi virkelig er bekymret for eleven.» En annen respondent fra helsestasjonen skrev at tjenesten savner at barnevernet er mer ute og «kurser» dem, og at de særlig har behov for orientering om barnevernreformen.

Kommunepsykologen i Nord-Aurdal kommenterte at barnevernet er tilgjengelig når man trenger det.

Kommentarer fra tjenester i Nord-Aurdal om tverrfaglige samarbeidsfora med barnevernet

Alle respondenter ble stilt spørsmål om hvilke tverrfaglige fora de deltar i som omhandler barn og unge og hvordan disse fungerer. De fleste svarene dreide seg om innsatsteamet. I det følgende er det utdrag av svarene fra respondenter i Nord-Aurdal:

Respondenten fra tildelingskontoret skrev at innsatsteam møtene fungerer bra og at det er viktig med tverrfaglig samhandling for god oppfølging av enkeltsaker og forebyggende arbeid.

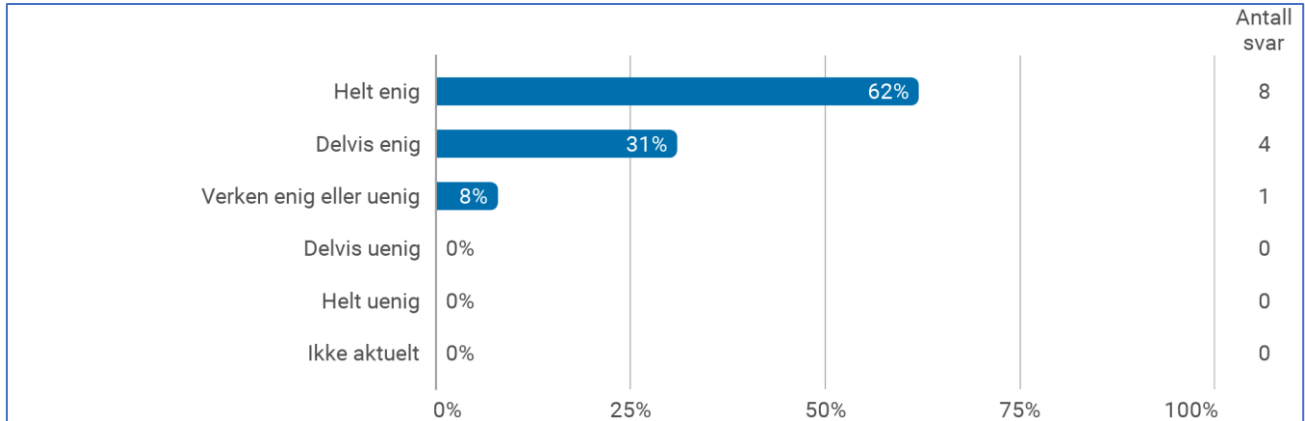
Fra helsestasjonen var det en respondent som svarte at de har fått tilbakemeldinger om at det oppleves som at det er lavere terskel for å ta opp saker i skolehelseteamet enn i innsatsteamet. En annen respondent fra helsestasjonen kommenterte at innsatsteamet fungerer bra, at det er positivt med jevnlig møter og at det gir en trygghet å bli kjent med hverandre og drøfte hvordan tjenestene kan jobbe sammen. Ettersom tjenestene ser barna i ulike sammenhenger, kan samarbeid føre til bedre forståelse av helheten rundt barnet. Dette kommenteres også fra respondenten fra skolen i Nord-Aurdal: «Ulike lovverk og syn på det enkelte barn inn i helheten kan bli utslagsgivende for hvordan man tolker en situasjon.»

En representant fra en barnehage kommenterte at HOOK-møtene bidrar til å øke kunnskapen på systemnivå mellom etater. Vedkommende skriver at «kunnskap om hverandre gir en kortere vei og raskere hjelp for sårbare barn.»

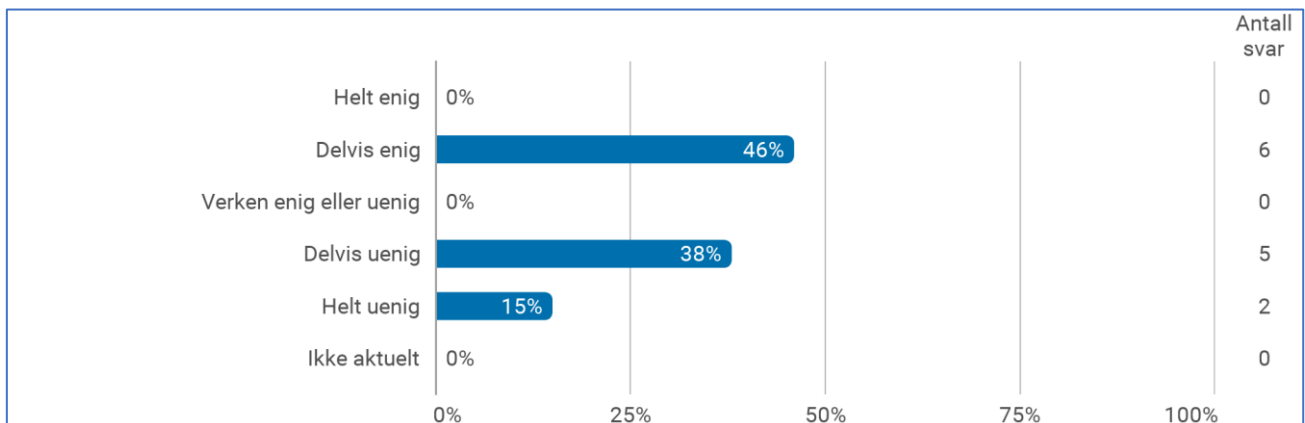
SAMARBEID MED BARNEVERNET I ENKELTSAKER

Framstillingen under viser respondentenes synspunkter om spørsmål og påstander som ble framsatt om samarbeid med barnevernet i enkeltsaker.

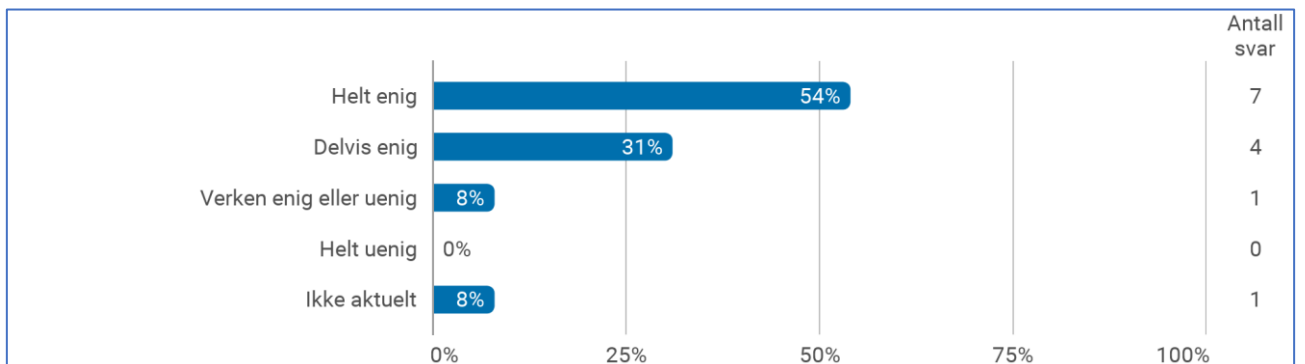
Figur 6 Påstand: «Bekymringsmeldinger vi har sendt til barnevernet blir tatt på alvor og fulgt opp»

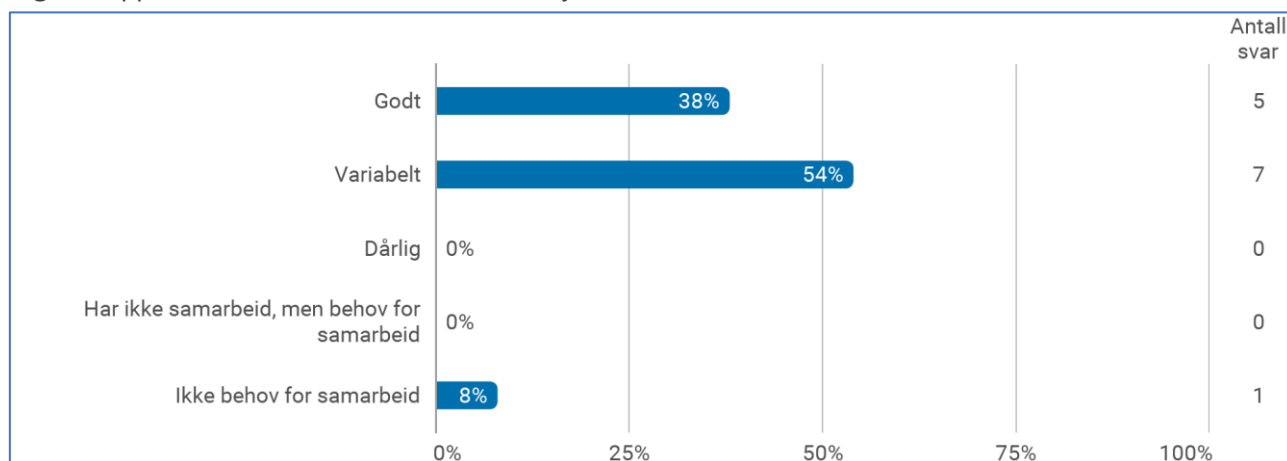

Figur 7 Påstand: «Vi får tilstrekkelig tilbakemelding fra barnevernet etter meldt bekymring om et barn»

Figur 8 Påstand: «Vi opplever barnevernet som en tilgjengelig samarbeidspartner i enkeltsaker der det er pågående barnevernssak.»

Figur 9 Oppsummert: «Hvordan vurderer din tjeneste samarbeidet med barnevernet i enkeltsaker?»

Kommentarer fra tjenester i Nord-Aurdal om samarbeid med barnevernet i enkeltsaker

Styrer i en barnehage skrev at de får et standardbrev fra barnevernet etter meldt bekymring og at de «gjerne kunne hatt dialog i etterkant av en bekymring for å evaluere og utvikle samarbeidet og rutiner». En respondent fra en annen barnehage kommenterte at det er ønskelig at de som meldingsinstans alltid vurderes inn i meldingsmøte⁵⁷ dersom foreldre samtykker til dette. I tillegg ønsker de et avsluttende møte «for å samle oss og ha samme mål rundt tiltak for barnet om foreldre samtykker.»

En respondent fra helsestasjonen skrev at de opplever at barnevernet er tilgjengelige i enkeltsaker når de etterspør dem. Vedkommende la til: «Når vi sender bekymringsmelding, - er det som regel ikke for at vi ønsker at barnevernet skal «overta» saken, men at vi ser behov for å ha dem med i samarbeidet rundt et barn. Ofte oppleves det som at barnevernet «overtar», og gjør «sin greie» på siden av det arbeidet som allerede er rundt barnet. Dette kan ved noen tilfeller føre til utrygghet rundt barnet, - det er ingen som vet hva som skjer. Vi får skriftlig tilbakemelding om at saken blir henlagt, eller ikke.» Samme respondent pekte på det som positivt å delta i meldingsmøter med foreldre og at de også er positive til å kunne ha møte med barnevernet når de ønsker opplysninger i en sak. Vedkommende skrev at det oppleves bedre med møte enn bare å besvare noen spørsmål skriftlig.

En annen respondent fra helsestasjonen kommenterte: «Jeg opplever at barnevernet jobber innenfor rammer og lovverk, som kan gjøre dem lite fleksible i forhold til tverrfaglig samarbeid i saker. Det har vært utskiftninger i personalet, og de har det til tider svært travelt. Jeg har et inntrykk av at de er flere unge med lite erfaring. Dette gjør at det varierer hvordan samarbeidet oppleves.»

En respondent fra en skole i Nord-Aurdal kommenterte at det «oppleves i enkelte uavklarte situasjoner utfordrende å ikke få tak i barnevernet etter kontortid. Vår enhet kan ikke vise til åpningstid, men må ivareta barna uansett, mens barnevernet kan vise til kontortid.»

Flyktningtjenesten i Nord-Aurdal svarte at de ikke har behov for samarbeid med barnevernet.

⁵⁷ Bufdir beskriver «meldingsmøte» slik: «I enkelte barneverntjenester gjennomføres møter mellom foreldre og offentlig melder for å avklare om meldingen gir grunn til å åpne en undersøkelse eller ikke. Behovet for et slikt «meldingsmøte» vil som en klar hovedregel innebære at meldingen har et innhold som tilsier at det skal åpnes en undersøkelse etter barnevernloven § 4-3. Slike «meldingsmøter» må av hensyn til rettssikkerheten og en forsvarlig saksbehandling defineres som en del av undersøkelsen.»

VEDLEGG 5 SPØRREUNDERSØKELSE – RESULTATER SØR-AURDAL

Respondenter

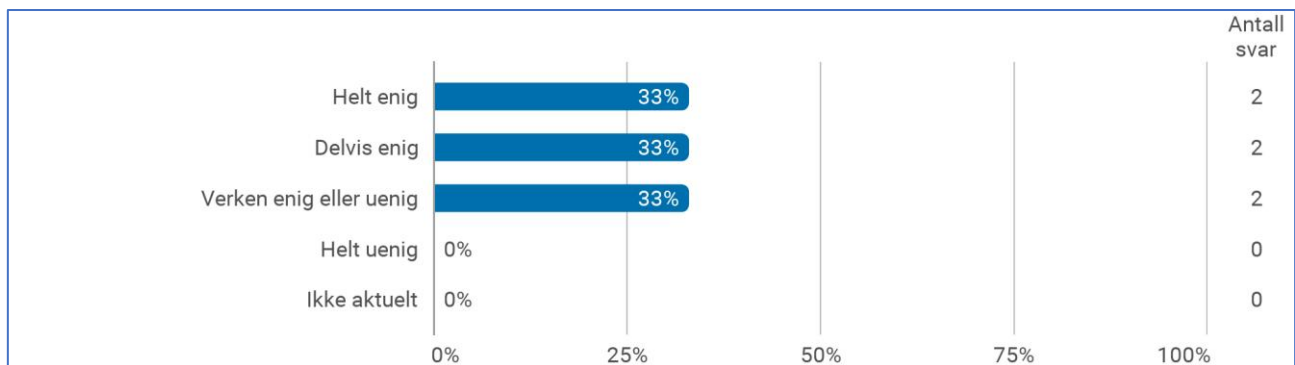
Fra Sør-Aurdal kommune var det seks respondenter som gjennomførte undersøkelsen. De representerte følgende tjenester:

- Helsestasjonen/skolehelsetjenesten (1stk)
- Barnehage (1stk)
- Skole (2stk)
- Tildelingskontoret (1stk)
- Familieteamet (1stk)

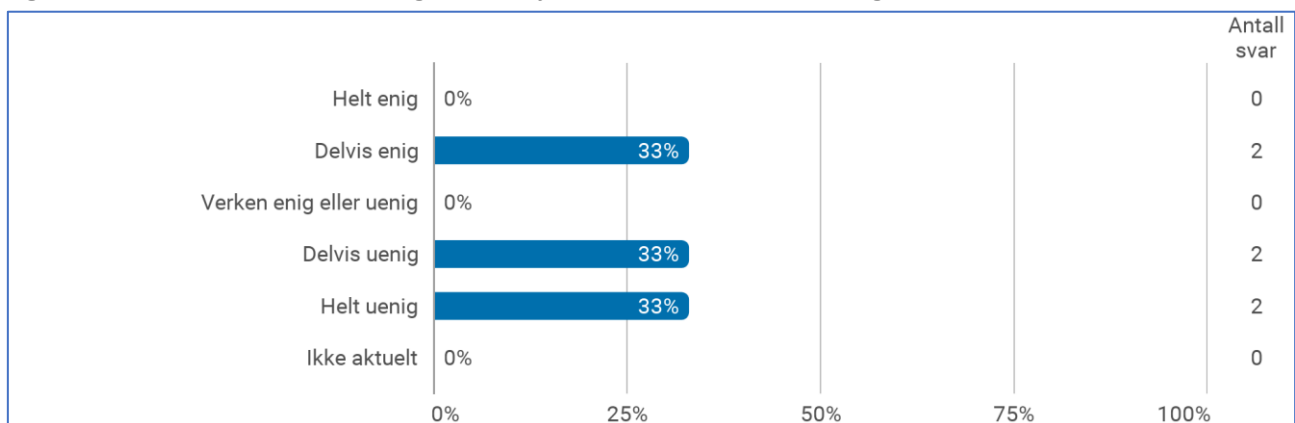
SAMARBEID MED BARNEVERNET PÅ SYSTEMNIVÅ

Framstillingen under viser respondentenes synspunkt på påstander og spørsmål om samarbeid med barnevernet på systemnivå.

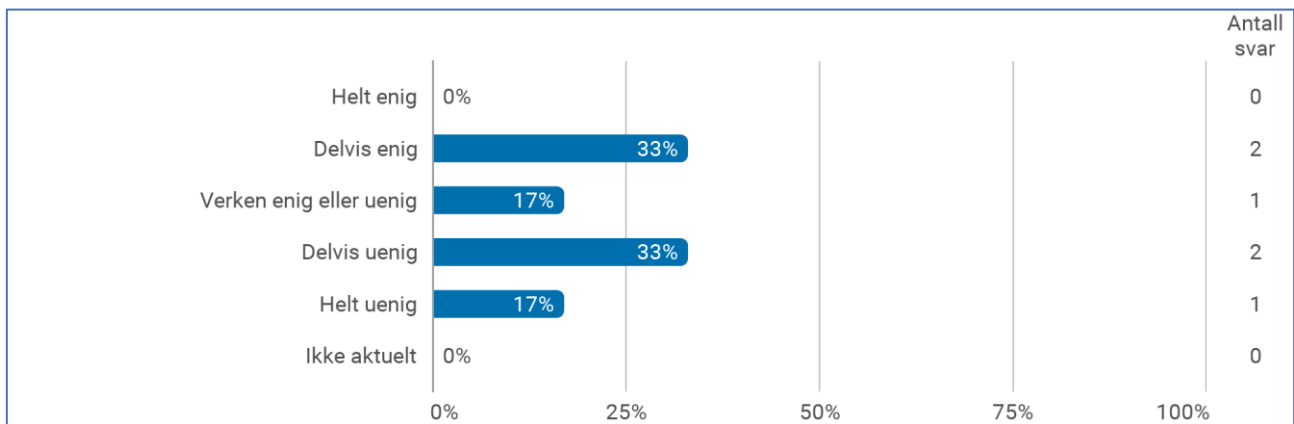
Figur 1 Påstand: «Barnevernet er en tilgjengelig diskusjonspartner for å drøfte bekymring for barn som ikke har pågående barnevernssak»

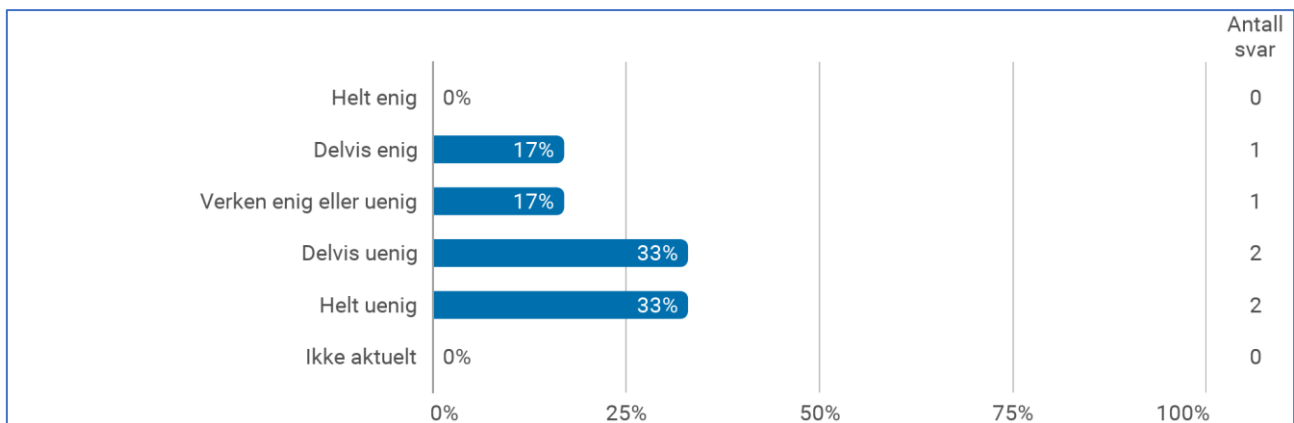
Figur 2 Påstand: «Vi får tilstrekkelig informasjon om barnevernets rolle og arbeidsmåte»

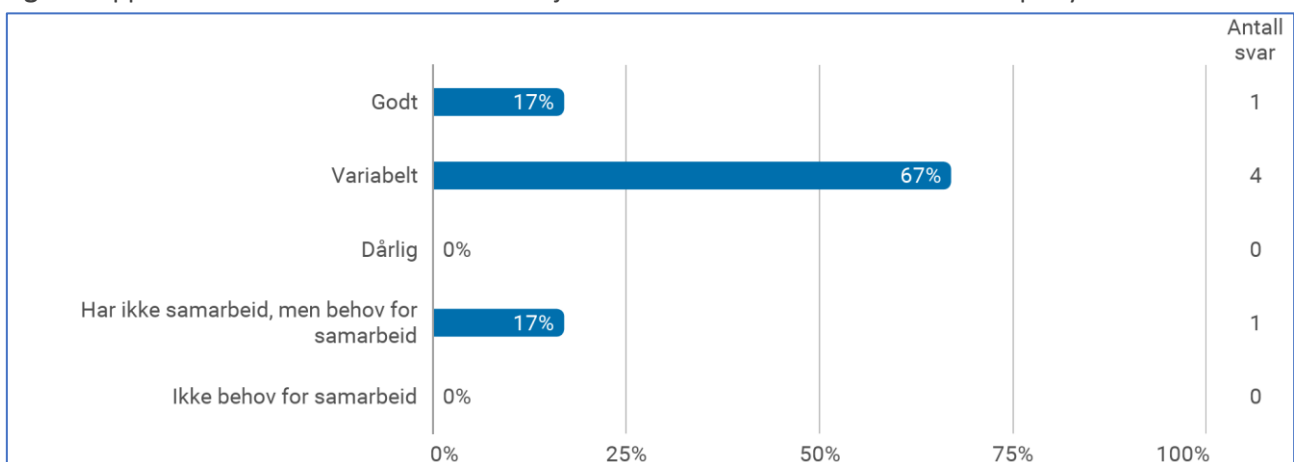
Figur 3 Påstand: «Vi opplever at barnevernet er godt kjent med våre tjenester og oppgaver.»

Figur 4 Påstand: «Det er tilstrekkelig kontakt mellom min enhet og barnevernet.»

Figur 5 Oppsummert: «Hvordan vurderer din tjeneste samarbeidet med barnevernet på systemnivå?»

Kommentarer fra tjenester i Sør-Aurdal om samarbeid med barnevernet på systemnivå

En respondent fra en barnehage kommenterte at det ville vært nyttig om barnevernet informerte mer ut til foreldrene og ansatte i barnehagene, for eksempel på foreldremøter, for å få en lavere terskel for samarbeid med barnevernet.

Respondenten fra en skole kommenterte at deres skole har erfart at mer nærvær fra PPT i skolen det siste året har gjort samarbeidet bedre og mer tillitsfullt. Vedkommende skriver at et tettere samarbeid om enkeltelever trolig kan føre til en lignende virkning i samarbeidet med barnevernet.

Kommentarer fra tjenester i Sør-Aurdal om tverrfaglige samarbeidsfora med barnevernet

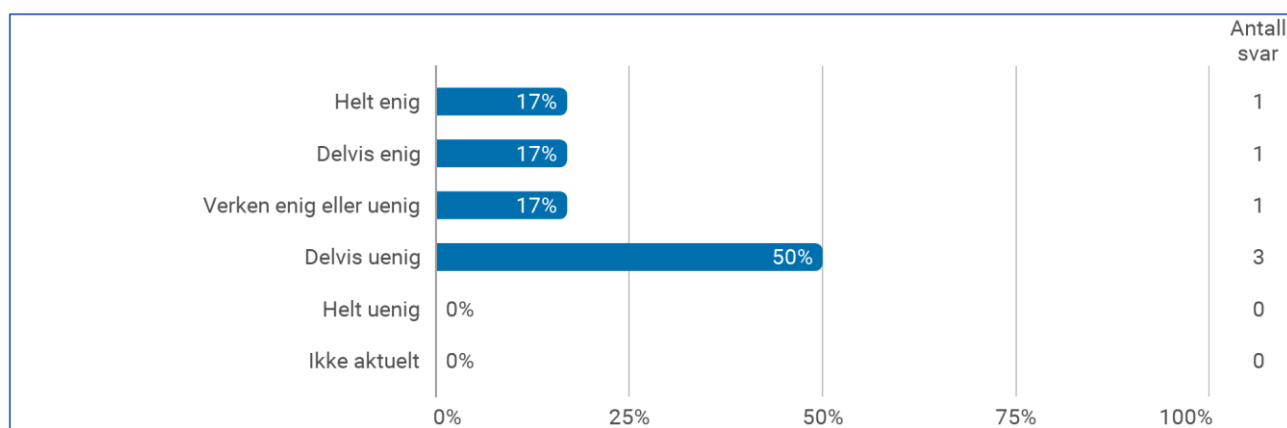
Noen respondenter fra Sør-Aurdal kommenterte at innsatsteamet og vesleteamet i Sør-Aurdal er relativt nye og at de derfor har for begrenset erfaring til å kunne si noe om hvordan de fungerer.

Respondentene fra skolene i Sør-Aurdal kommenterte at de kun deltar i innsatsteam møter dersom de har enkeltsaker fra sin enhet. En av respondentene skrev at teamet «ikke fungerer så godt». Vedkommende skrev at det ikke nødvendigvis er behov for flere samarbeidsfora, og at det er viktigere med gjensidig kommunikasjon om den enkelte elev. I dag fungerer dette variabelt.

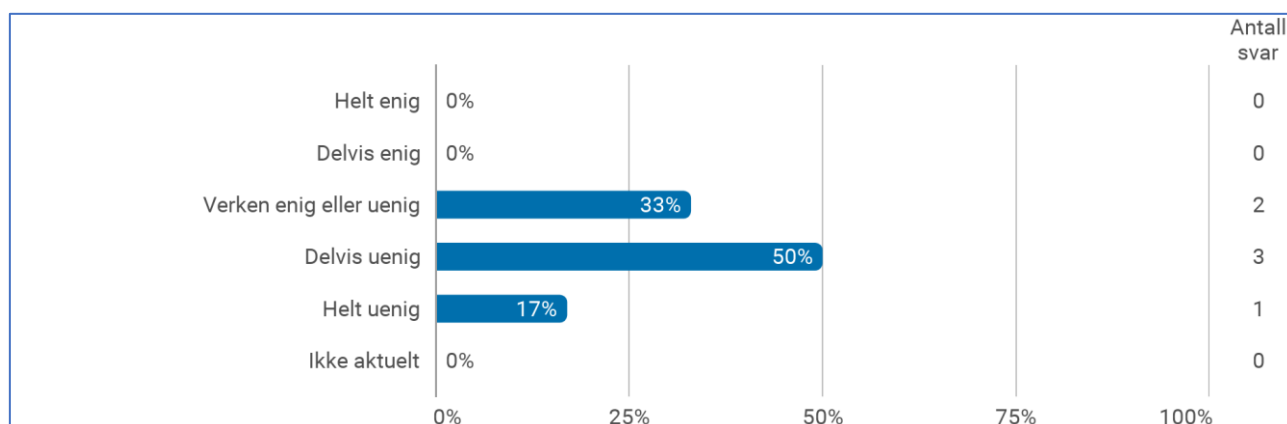
SAMARBEID MED BARNEVERNET I ENKELTSAKER

Framstillingen under viser respondentenes synspunkter om spørsmål og påstander som ble framsatt om samarbeid med barnevernet i enkeltsaker.

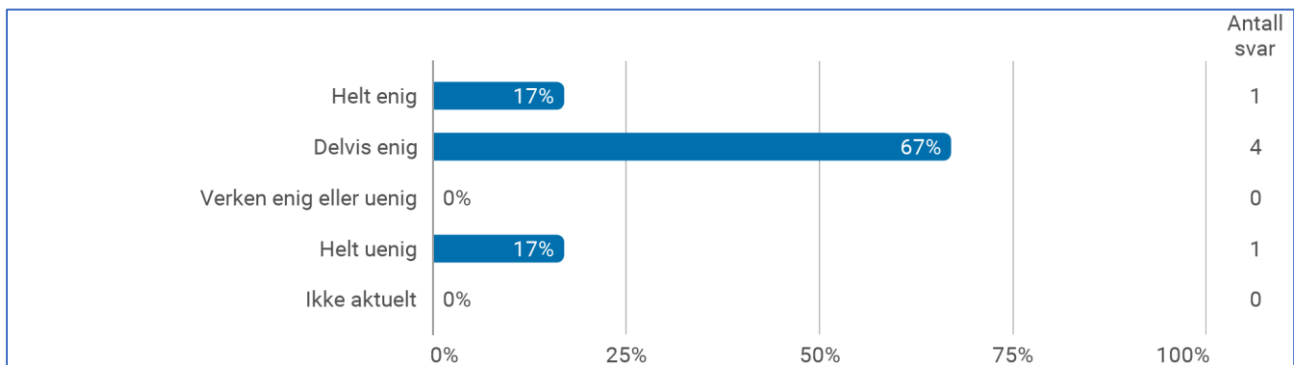
Figur 6 Påstand: «Bekymringsmeldinger vi har sendt til barnevernet blir tatt på alvor og fulgt opp»

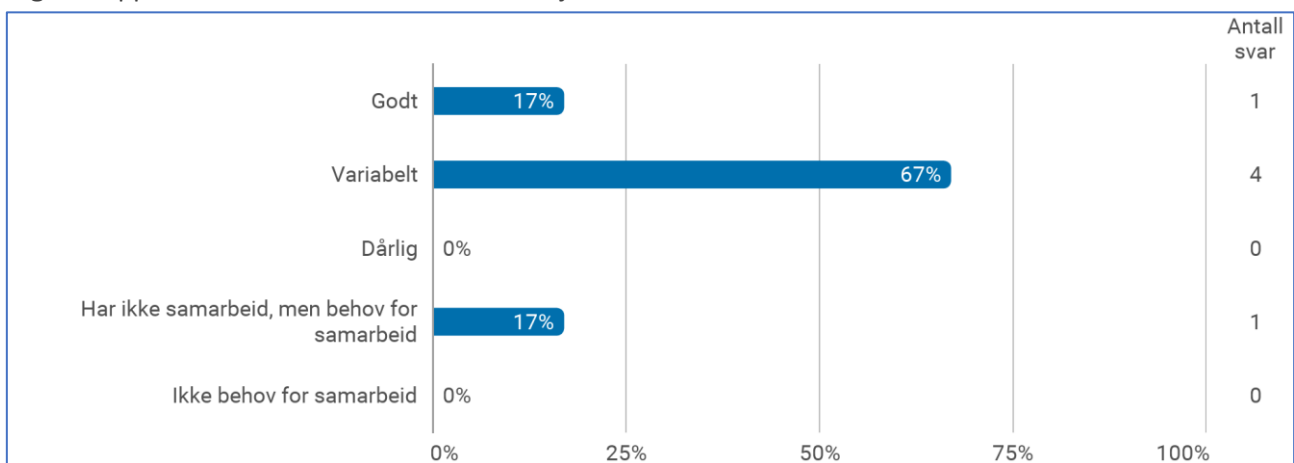
Figur 7 Påstand: «Vi får tilstrekkelig tilbakemelding fra barnevernet etter meldt bekymring om et barn»

Figur 8 Påstand: «Vi opplever barnevernet som en tilgjengelig samarbeidspartner i enkeltsaker der det er pågående barnevernssak.»

Figur 9 Oppsummert: «Hvordan vurderer din tjeneste samarbeidet med barnevernet i enkeltsaker?»

Kommentarer fra tjenester i Sør-Aurdal om samarbeid med barnevernet i enkeltsaker

Respondenten fra helsestasjonen kommenterte at samarbeid med barnevernet i enkeltsaker er personavhengig og at noen saksbehandlere «er gode, mens andre oppleves som utilgjengelige». En respondent fra en ungdomsskole skrev at behandling av bekymringsmeldinger fungerer svært ulikt: «I noen tilfeller har skolen fått bekreftelse på mottatt melding, og en stund seinere melding om at saken er avslutta. I andre tilfeller tar barnevernet initiativ til møter og orienterer skolen om saken og legger opp til et samarbeid.»

Respondenten fra en skole beskrev samarbeidet med barnevernet i pågående saker som svært begrenset og noen ganger «ikke-eksisterende». Samarbeidet avhenger av saksbehandler, men «ofte kan man få gode diskusjoner med saksbehandlere når skolen tar kontakt.» Vedkommende skrev følgende: «Min erfaring er at barnevernet kan bli mye flinkere til å inkludere skolen. I regelen hører vi lite til hva slags oppfølging barnevernet gir, eller informasjon fra barnevernet om hvordan skolen kan bidra til arbeidet med eleven. [...] Tettere kontakt med skolen i pågående saker kan trolig gi bedre kompetanse til skolens lærere.»

VEDLEGG 6 SPØRREUNDERSØKELSE – RESULTATER ETNEDAL

Respondenter

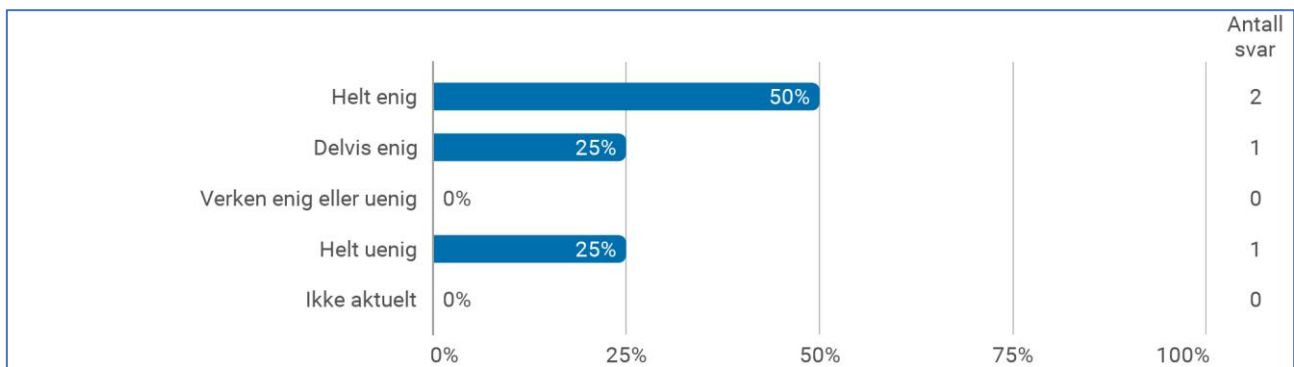
Fra Etnedal kommune var det fire respondenter som gjennomførte undersøkelsen. De representerte følgende tjenester:

- Helsestasjonen/skolehelsetjenesten
- Barnehage
- Skole
- Kommuneoverlege/fastlege

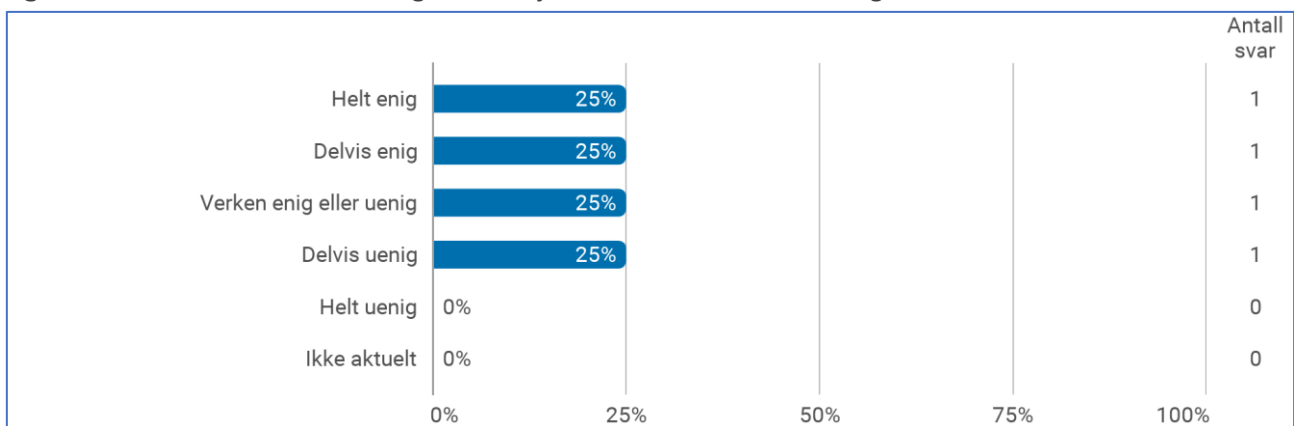
SAMARBEID MED BARNEVERNET PÅ SYSTEMNIVÅ

Framstillingen under viser respondentenes synspunkt på påstander og spørsmål om samarbeid med barnevernet på systemnivå.

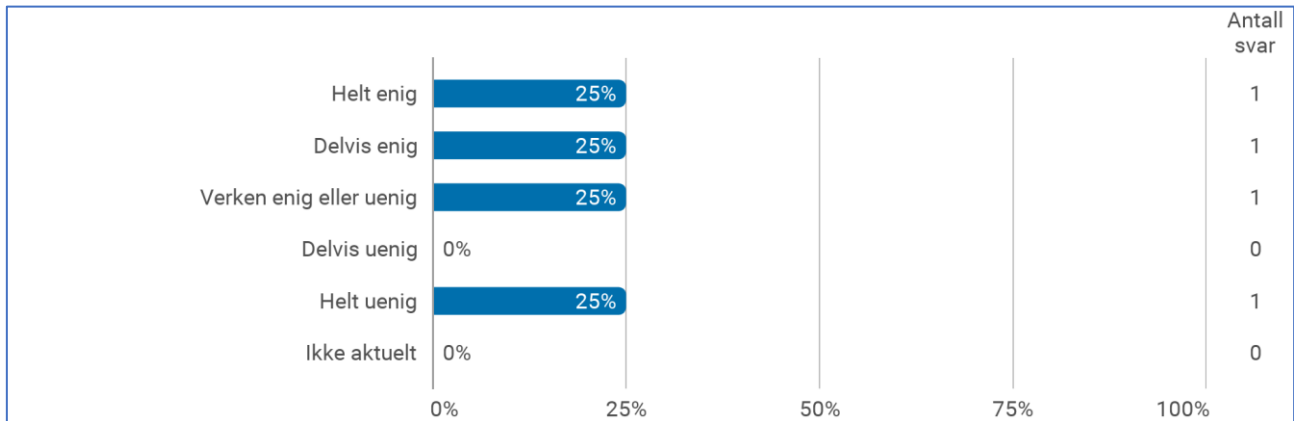
Figur 1 Påstand: «Barnevernet er en tilgjengelig diskusjonspartner for å drøfte bekymring for barn som ikke har pågående barnevernssak»

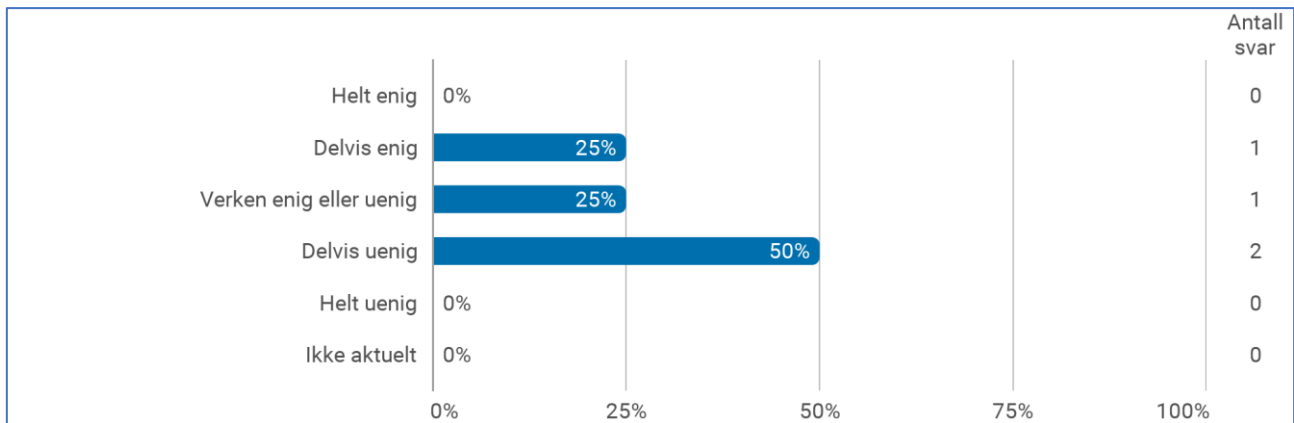
Figur 2 Påstand: «Vi får tilstrekkelig informasjon om barnevernets rolle og arbeidsmåte»

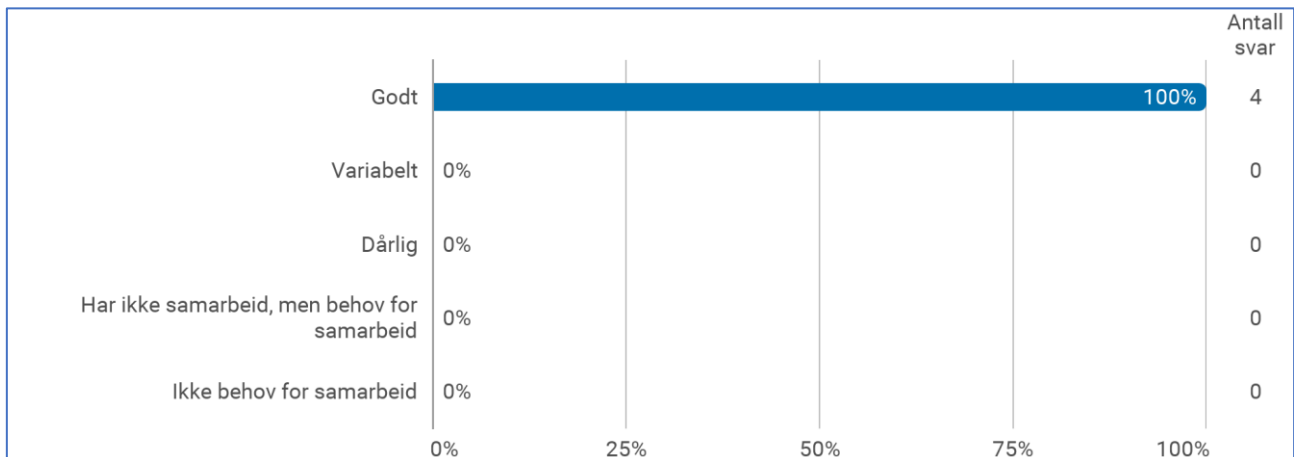
Figur 3 Påstand: «Vi opplever at barnevernet er godt kjent med våre tjenester og oppgaver.»

Figur 4 Påstand: «Det er tilstrekkelig kontakt mellom min enhet og barnevernet.»

Figur 5 Oppsummert: «Hvordan vurderer din tjeneste samarbeidet med barnevernet på systemnivå?»

Kommentarer fra tjenester i Etnedal om samarbeid med barnevernet på systemnivå

Respondenten fra helsestasjonen kommenterte at tjenesten opplever at det er greit å snakke med barnevernet anonymt vedrørende bekymring og få råd om veien videre. Vedkommende skrev også følgende: «Jeg får veldig

god veiledning fra PMTO-terapeuten. Hun har gitt opplæring til meg i TIBIR og i Kartleggingsmodulen. Hun er svært tilgjengelig for å gi veiledning og råd. Aldri vanskelig å kontakte henne».

Kommentarer fra tjenester i Etnedal om tverrfaglige samarbeidsfora med barnevernet

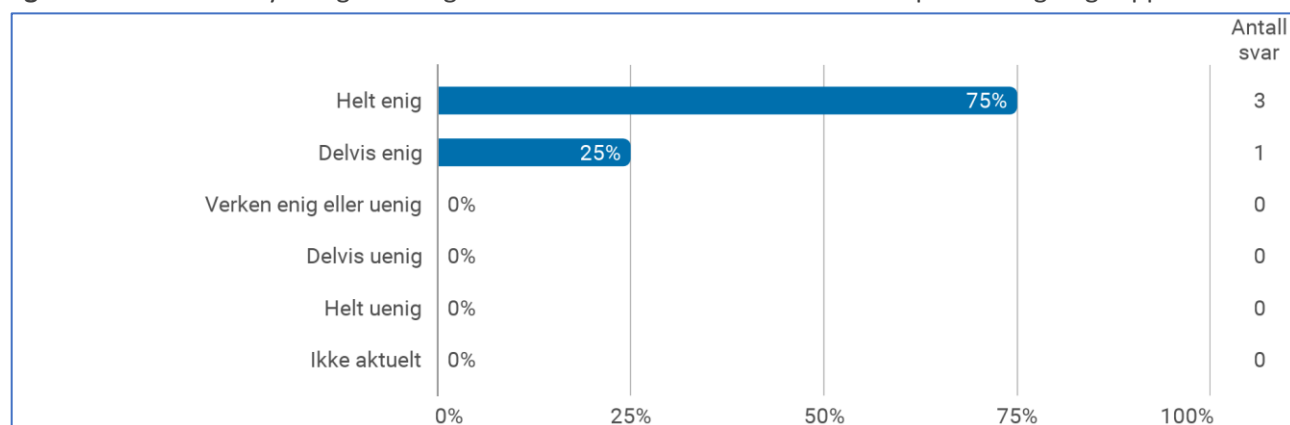
Alle respondentene fra Etnedal kommenterte at innsatsteamet i kommunen fungerer svært bra, at det er en god og nyttig arena for å fange opp og iverksette tiltak for sårbare barn og unge. Respondenten fra skolen i Etnedal kommenterte at innsatsteamet har «gitt skolen bedre forutsetninger for å komme tidlig i gang med rett tiltak».

Respondenten fra helsestasjonen i Etnedal kommenterte at barnevernet er en viktig og god samarbeidspartner i innsatsteamet. Barnevernet er flinke til å informere om sine tilbud på en saklig og god måte i innsatsteam møtene. Vedkommende skrev at innsatsteamet bidrar til at sakene kommer til riktige tjenester på et tidlig tidspunkt og at foreldre uttrykker at de er fornøyde og at de slipper å bli «kastet rundt i systemet og ha store forhåpninger til henvisninger som kanskje viser seg å bli avslått». Det ble også nevnt at BUP tar imot sakene raskere når de har blitt behandlet i innsatsteamet først.

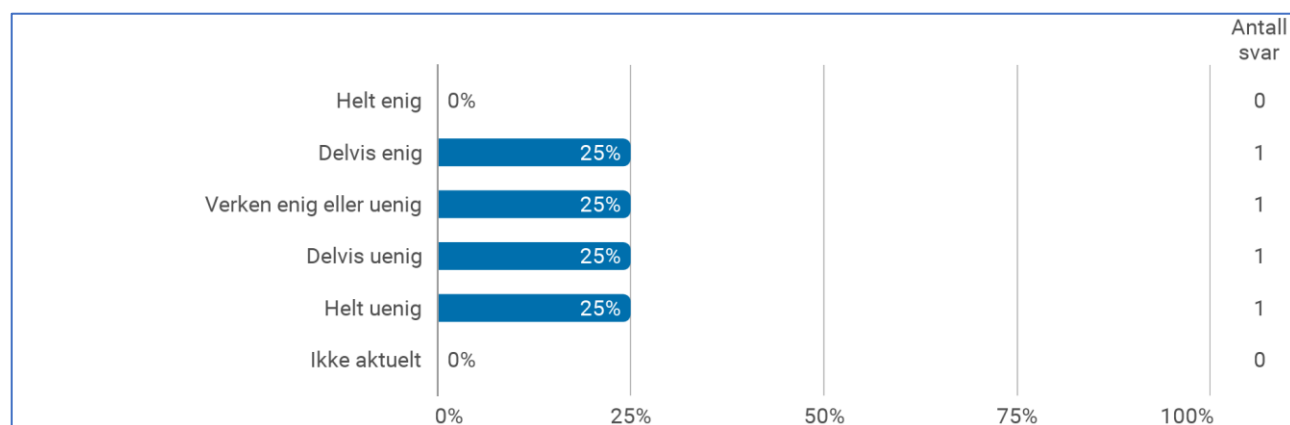
SAMARBEID MED BARNEVERNET I ENKELTSAKER

Framstillingen under viser respondentenes synspunkter om spørsmål og påstander som ble framsatt om samarbeid med barnevernet i enkeltsaker.

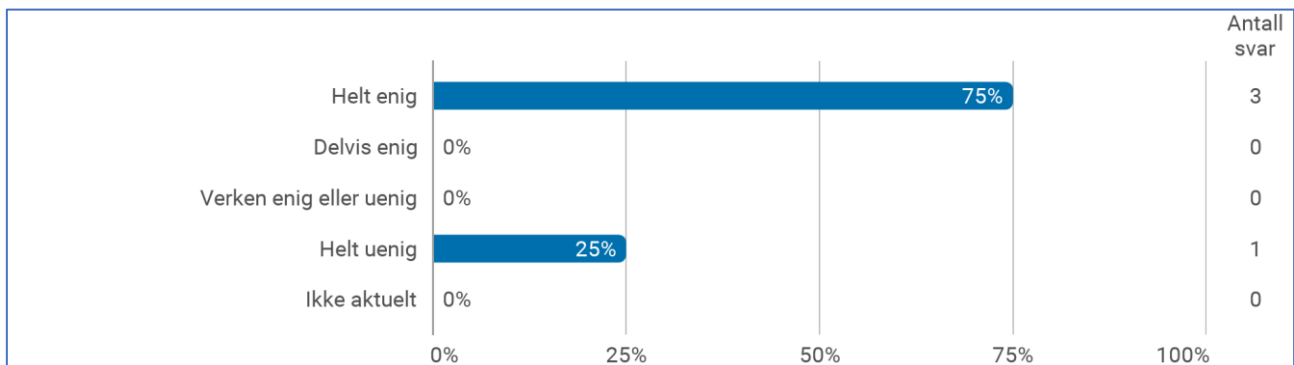
Figur 6 Påstand: «Bekymringsmeldinger vi har sendt til barnevernet blir tatt på alvor og fulgt opp»

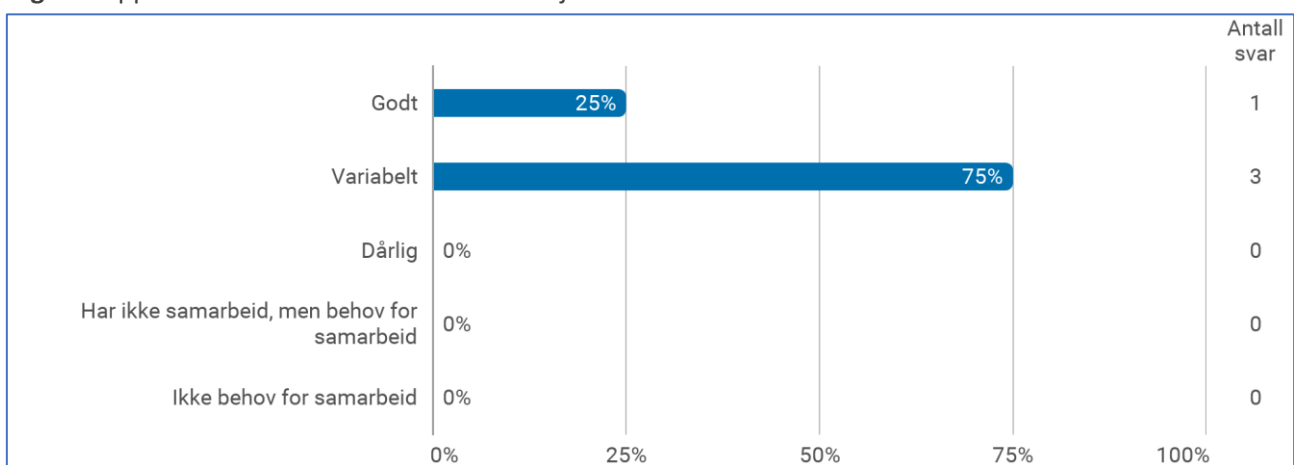
Figur 7 Påstand: «Vi får tilstrekkelig tilbakemelding fra barnevernet etter meldt bekymring om et barn»

Figur 8 Påstand: «Vi opplever barnevernet som en tilgjengelig samarbeidspartner i enkeltsaker der det er pågående barnevernssak.»

Figur 9 Oppsummert: «Hvordan vurderer din tjeneste samarbeidet med barnevernet i enkeltsaker?»

Kommentarer fra tjenester i Etnedal om samarbeid med barnevernet i enkeltsaker

Respondenten fra helsestasjonen kommenterte at både de og barnevernet må bli bedre på å kommunisere når saker er meldt, men at de opplever at barnevernet er lett tilgjengelig.

Respondenten fra barnehagen beskrev at de har opplevd et «meget godt» samarbeid med enkelte saksbehandlere i barnevernet. Vedkommende kommenterte at noen saksbehandlere virker veldig profesjonelle, men at det kan variere.

VEDLEGG 7 SPØRREUNDERSØKELSE – RESULTATER ØYSTRE SLIDRE

Respondenter

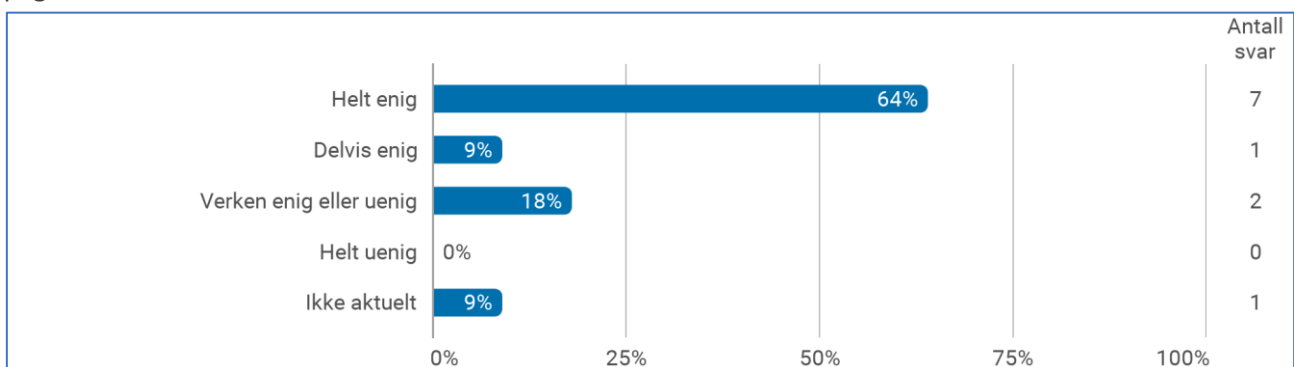
Fra Øystre Slidre kommune var det elleve respondenter som gjennomførte undersøkelsen. De representerte følgende tjenester:

- Helsestasjonen/skolehelsetjenesten (1stk)
- Skole (2stk)
- Barnehage (3stk)
- Flyktningtjenesten (1stk)
- Kommuneoverlege/fastlege (2stk)
- Psykisk helsetjeneste (1stk)
- Tilrettelagte tjenester (1stk)

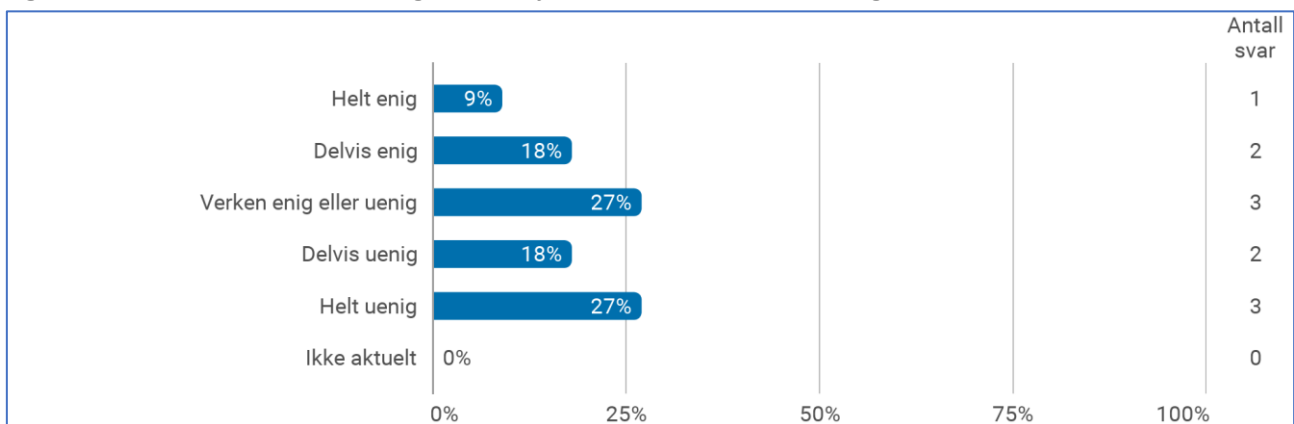
SAMARBEID MED BARNEVERNET PÅ SYSTEMNIVÅ

Framstillingen under viser respondentenes synspunkt på påstander og spørsmål om samarbeid med barnevernet på systemnivå.

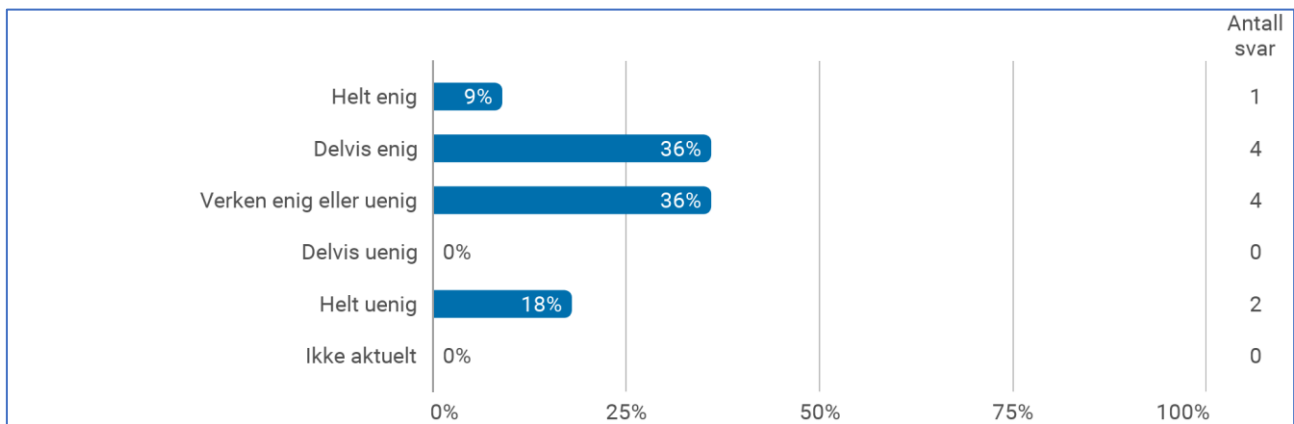
Figur 1 Påstand: «Barnevernet er en tilgjengelig diskusjonspartner for å drøfte bekymring for barn som ikke har pågående barnevernssak»

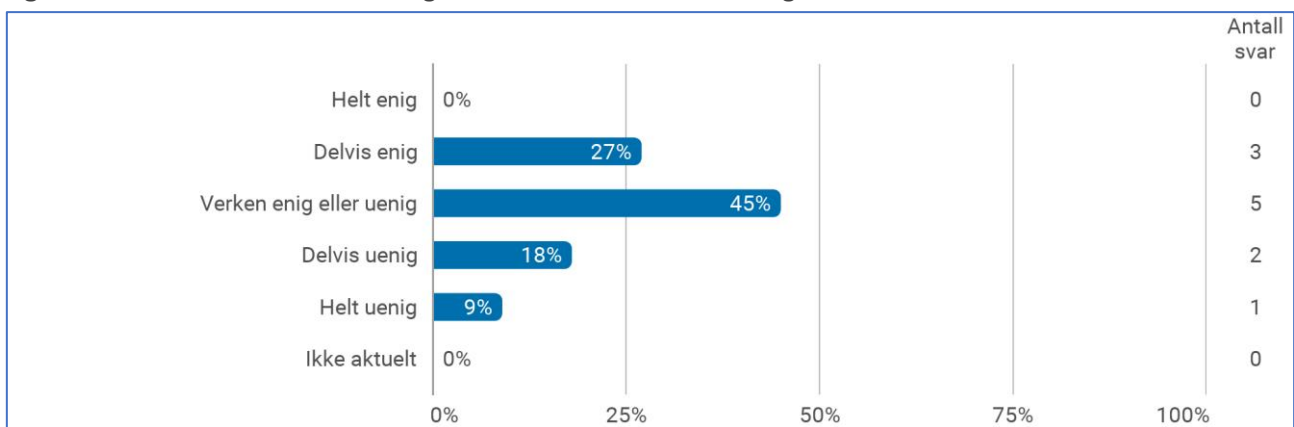
Figur 2 Påstand: «Vi får tilstrekkelig informasjon om barnevernets rolle og arbeidsmåte»

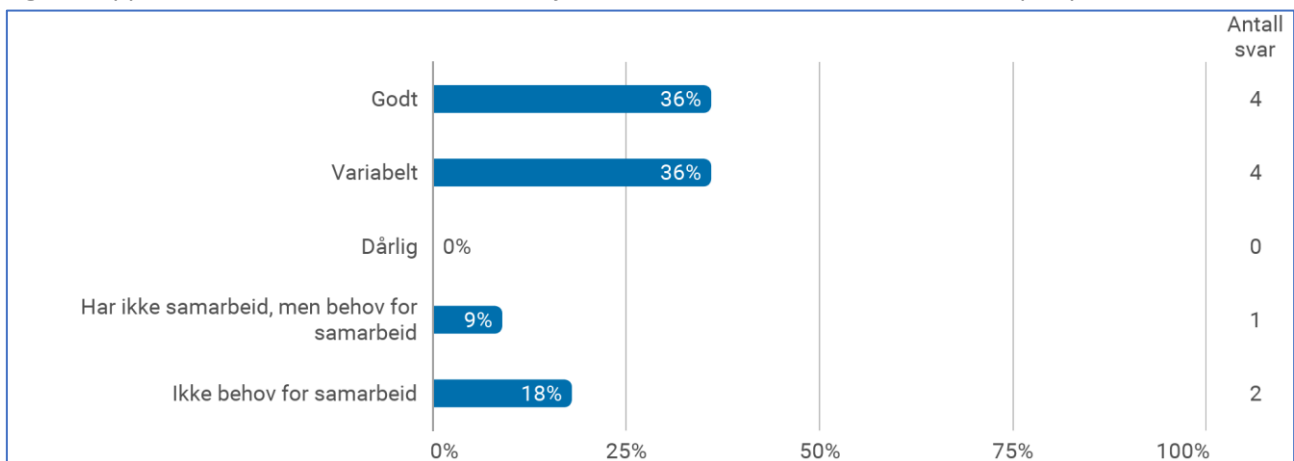
Figur 3 Påstand: «Vi opplever at barnevernet er godt kjent med våre tjenester og oppgaver.»

Figur 4 Påstand: «Det er tilstrekkelig kontakt mellom min enhet og barnevernet.»

Figur 5 Oppsummert: «Hvordan vurderer din tjeneste samarbeidet med barnevernet på systemnivå?»

Kommentarer fra tjenester i Øystre Slidre om samarbeid med barnevernet på systemnivå

En respondent fra en skole skrev at de er veldig fornøyde med å ha fått i gang veiledningsmøter med barnevernet og personalet på skolene i kommunen. Dette initiativet gjelder også barnehagene, og en respondent kommenterte at barnehagen har fått et «helt supert tilbud» om besøk av barnevernet, noe de har tenkt å benytte seg av. Samme respondent skriver at «det oppleves som at det blir gjort en god jobb i startfasen, men at arbeidet

i barnehagen (feks. barnesamtaler) ikke er godt nok gjennomført. Dette kan føre til at saker som blir henlagt, skulle vært gjennomført på en bedre/annerledes måte.»

Fra en annen barnehage ble det kommentert at «det er eit ynskje at barnevernet ikkje rettar henvendelse til barnehagen om tilsette kan være besøksheim, avlaster og lignande. Det gir rolleblanding, både for tilsette og foreldre. Det kan og gi andre utfordringar for arbeidsplassen.»

Respondenten fra helsestasjonen skrev at de har behov for samarbeidsmøter med barnevernet, mens respondenter fra tilrettelagte tjenester i samme kommune skrev at de ikke har behov for flere samarbeidsfora med barnevernet og at de inviteres inn der det er behov for tilrettelagte tjenester.

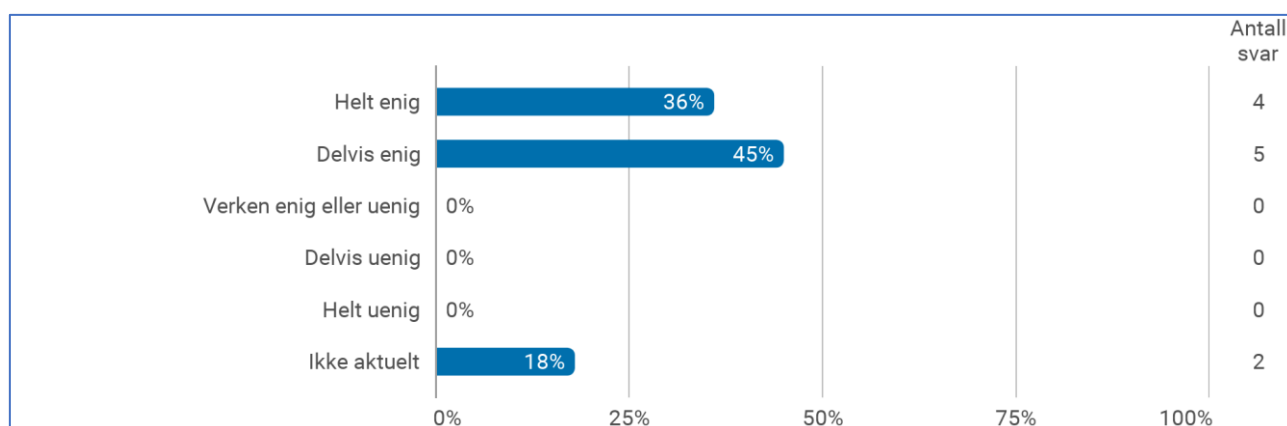
Kommentarer fra tjenester i Øystre Slidre om tverrfaglige samarbeidsfora med barnevernet

Fra en skole i Øystre Slidre kommenterte en respondent at innsatsteamet fungerer når alle instanser er med, men at det ofte er noen som er fraværende. Respondenten fra psykisk helse og rus kommenterte at innsatsteamet har hatt få saker. Respondenten fra en barnehage i Øystre Slidre kommenterte at tjenesten ikke har erfaring med deltakelse i innsatsteamet fordi de har fått nei fra foreldre når de har spurt om saken deres kan drøftes der.

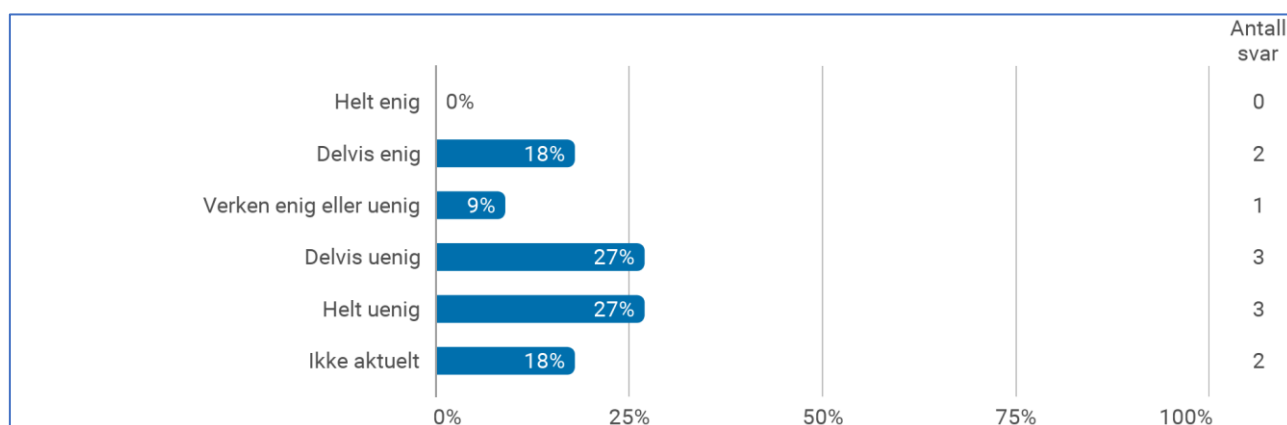
SAMARBEID MED BARNEVERNET I ENKELTSAKER

Framstillingen under viser respondentenes synspunkter om spørsmål og påstander som ble framsatt om samarbeid med barnevernet i enkeltsaker.

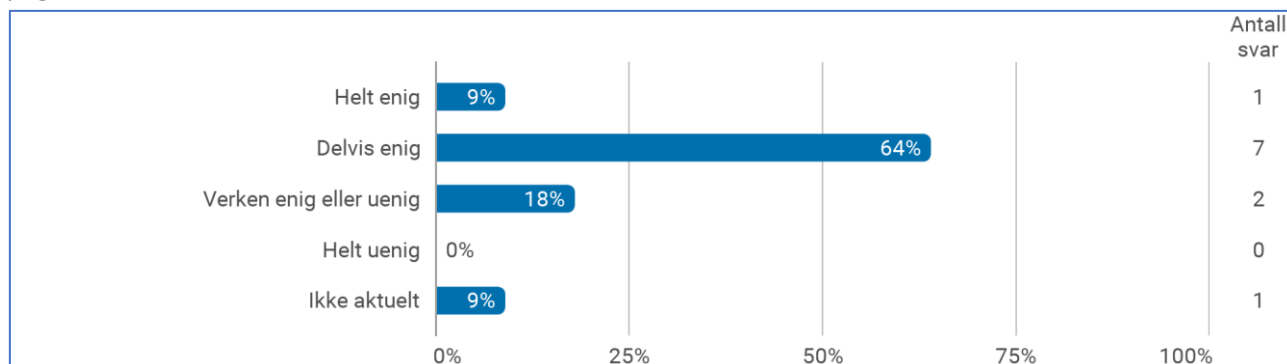
Figur 6 Påstand: «Bekymringsmeldinger vi har sendt til barnevernet blir tatt på alvor og fulgt opp»

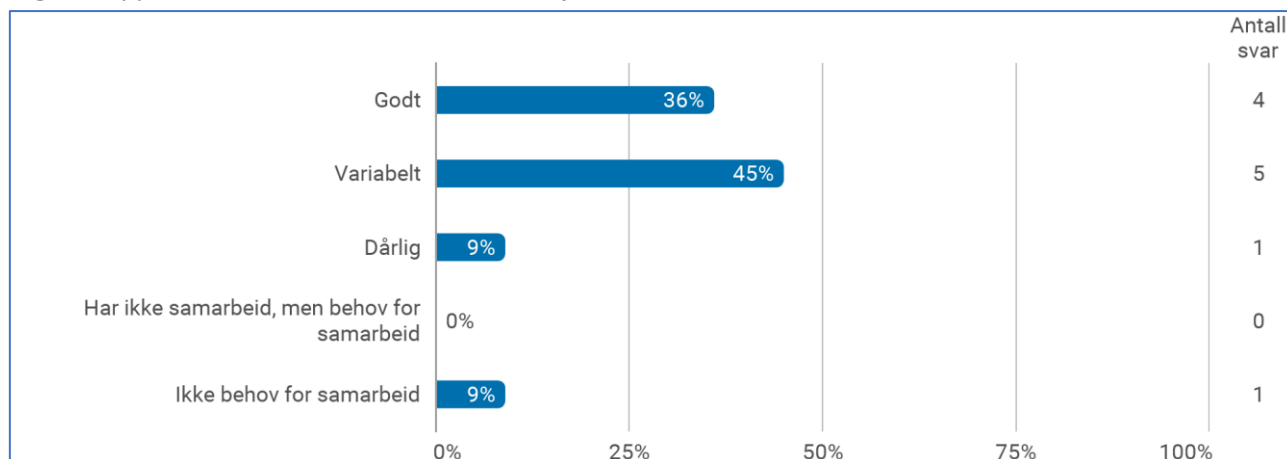
Figur 7 Påstand: «Vi får tilstrekkelig tilbakemelding fra barnevernet etter meldt bekymring om et barn»

Figur 8 Påstand: «Vi opplever barnevernet som en tilgjengelig samarbeidspartner i enkeltsaker der det er pågående barnevernssak.»

Figur 9 Oppsummert: «Hvordan vurderer din tjeneste samarbeidet med barnevernet i enkeltsaker?»

Kommentarer fra tjenester i Øystre Slidre om samarbeid med barnevernet i enkeltsaker

Respondenten fra avdeling for tilrettelagte tjenester kommenterte at det er vanskelig å samarbeide med barnevernet fordi de holder tilbake så mye informasjon og at barnevernet fremstår som en veldig lukket enhet som er lite tilgjengelig. Tjenesten får lite informasjon fra barnevernet og at de har etterspurt dette flere ganger. De mente at barnevernet bør ta en mer koordinerende rolle i saker som de leder. Vedkommende kommenterte også at deres erfaring var at barnevernet bruker for lang tid på sakene før det skjer noe.

Styrer i en barnehage pekte på erfaring med dårlig tilbakemelding og informasjon i saker de har meldt eller er involvert i. Respondenten fra avdeling for psykisk helse og rus skrev at de har potensiale for mer samarbeid med barnevernet i enkeltsaker. Respondenten fra helsestasjonen skrev at de har behov for mer samarbeid med barnevernet enn de har i dag. De har særlig ønske om informasjon om tiltak i pågående saker og de kunne tenkt seg informasjon om status i saken på et tidligere tidspunkt enn hva de får i dag. Vedkommende skriver: «Ofte er det tilfeldig eller gjennom foreldre at tjenesten får informasjon om saksgang, tiltak eller om saken er avsluttet.»

Flyktningtjenesten i Øystre Slidre skrev at de ikke har behov for samarbeid.

VEDLEGG 8 SPØRREUNDERSØKELSE – RESULTATER INTERKOMMUNALE TJENESTER

Respondenter

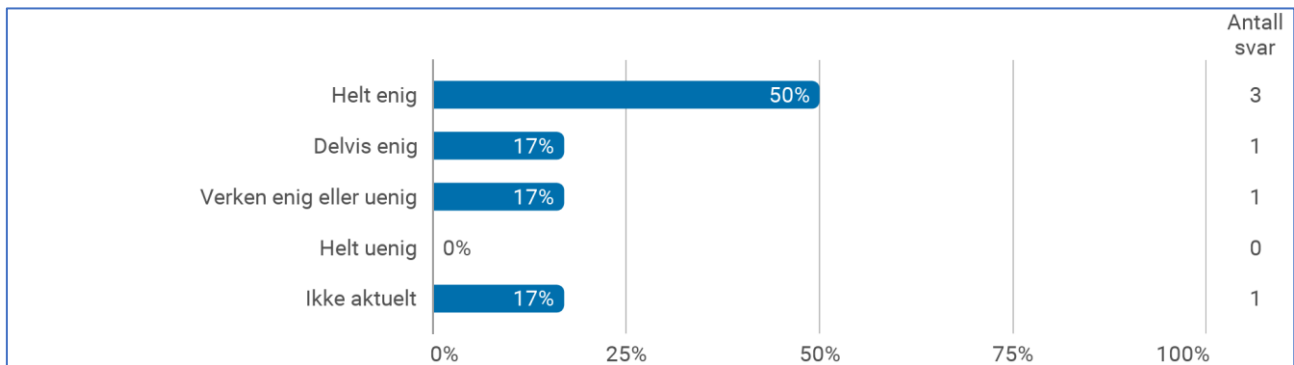
Det var seks respondenter fra interkommunale tjenester som gjennomførte undersøkelsen. De representerte følgende tjenester:

- Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
- Politiet
- NAV
- Jordmortjenesten ved Valdres lokalmedisinske senter (VLMS)
- Ringerike krise- og kompetansesenter for vold i nære relasjoner
- Interkommunal barnevernvakt i Ringerike kommune

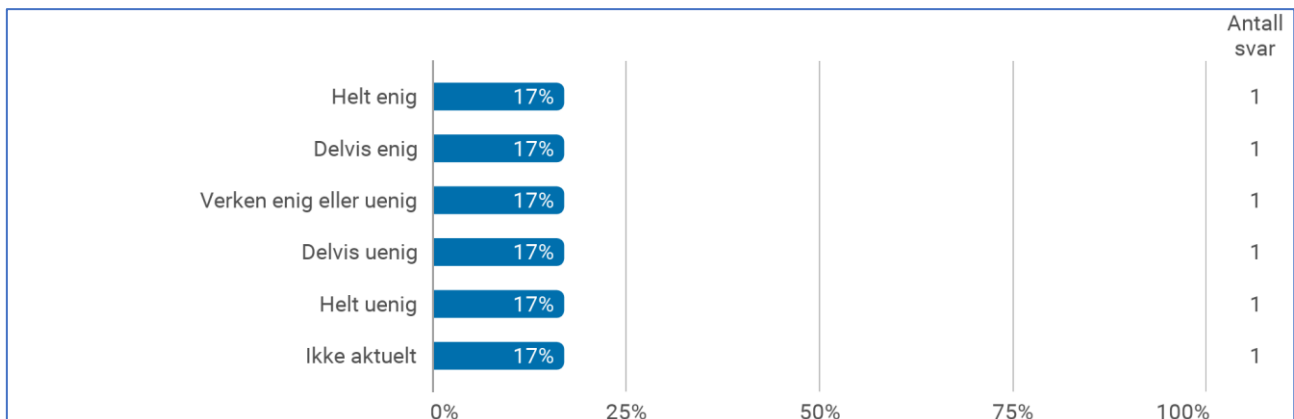
SAMARBEID MED BARNEVERNET PÅ SYSTEMNIVÅ

Framstillingen under viser respondentenes synspunkt på påstander og spørsmål om samarbeid med barnevernet på systemnivå.

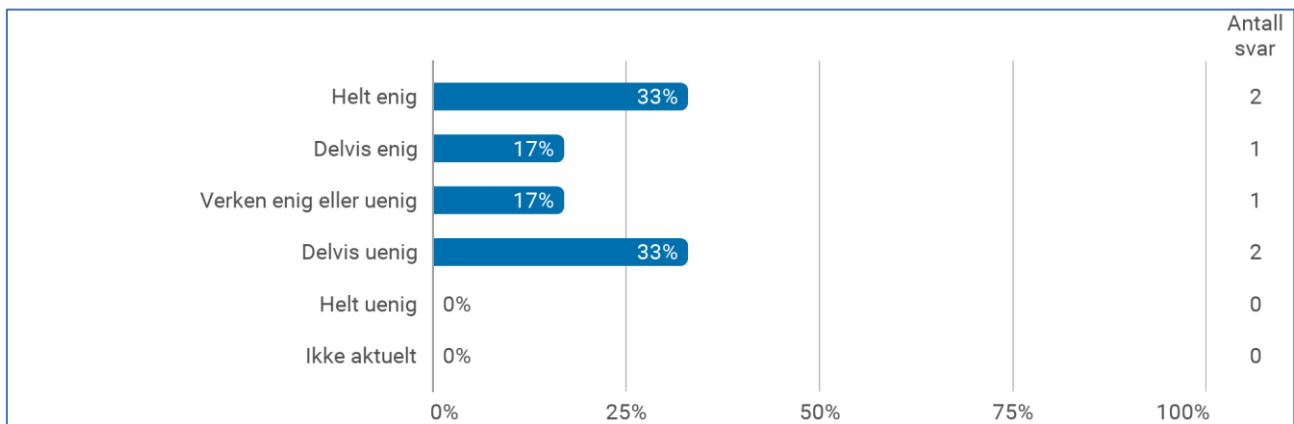
Figur 1 Påstand: «Barnevernet er en tilgjengelig diskusjonspartner for å drøfte bekymring for barn som ikke har pågående barnevernssak»

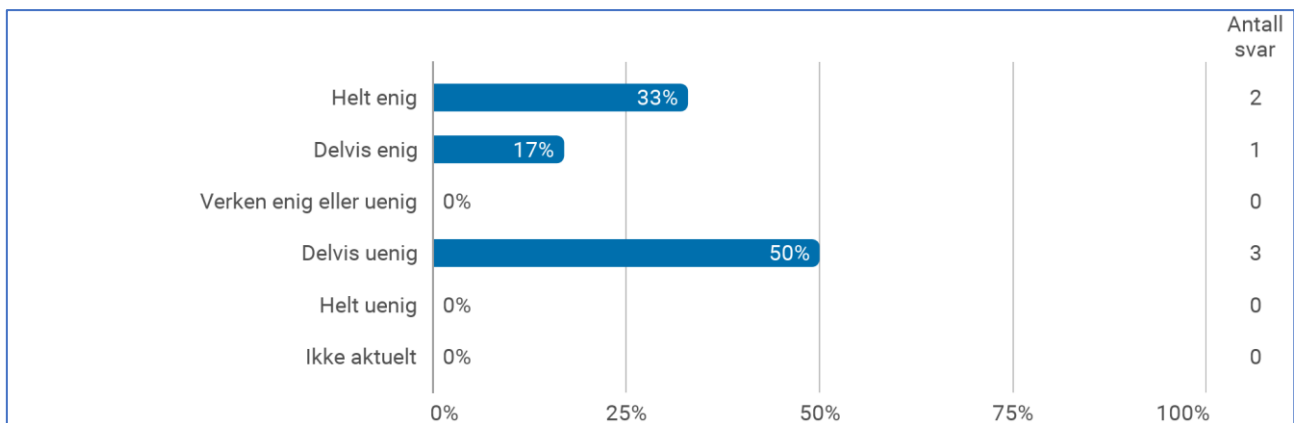
Figur 2 Påstand: «Vi får tilstrekkelig informasjon om barnevernets rolle og arbeidsmåte»

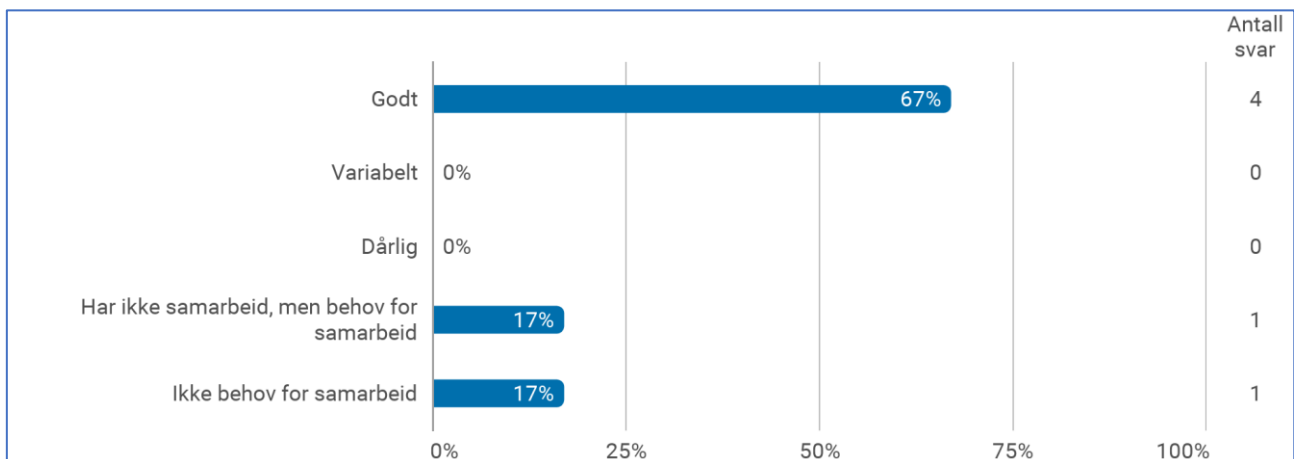
Figur 3 Påstand: «Vi opplever at barnevernet er godt kjent med våre tjenester og oppgaver.»

Figur 4 Påstand: «Det er tilstrekkelig kontakt mellom min enhet og barnevernet.»

Figur 5 Oppsummert: «Hvordan vurderer din tjeneste samarbeidet med barnevernet på systemnivå?»

Kommentarer fra Interkommunale tjenester om samarbeid med barnevernet på systemnivå

Respondenten fra PPT kommenterte at sin tjeneste har avtalt å få veiledning fra barnevernet innen bekymringsmeldinger i januar 2022.

Respondenten fra NAV skrev at de har god dialog med barnevernet når de tar initiativet til det, men at dialogen kan utvikles. Vedkommende skrev at oppvekstreformen vil sette større krav til alle aktører som kommer i kontakt med målgruppen, og at de antar at kommunene da vil komme sterkere på banen når det gjelder samarbeidsforum.

Respondenten fra Ringerike krise- og kompetansesenter kommenterte at de ikke er med i noen systematiske samarbeid med barnevernet i dag, men at dette kunne det vært behov for med tanke på kunnskapsoverføring og hva den enkelte enhet kan bidra med.

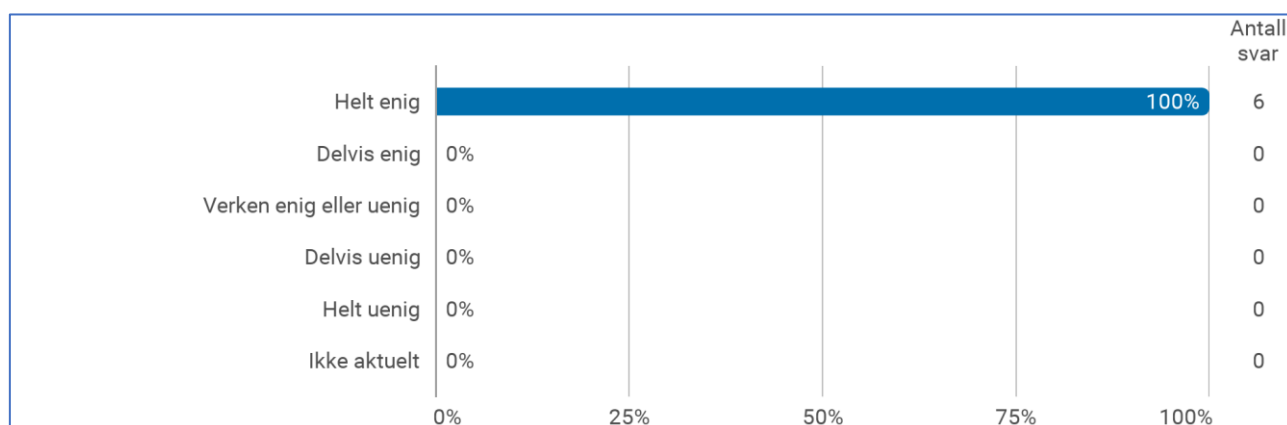
Kommentarer fra interkommunale tjenester om tverrfaglige samarbeidsfora

Respondenten fra PPT, som har erfaring fra innsatsteamene i alle samarbeidskommunene, kommenterte at innsatsteamene fungerer noe ulikt og at felles for alle er at det har vist seg litt utfordrende å få samtykke fra foreldrene til å melde inn saker til drøfting i tverrfaglige team.

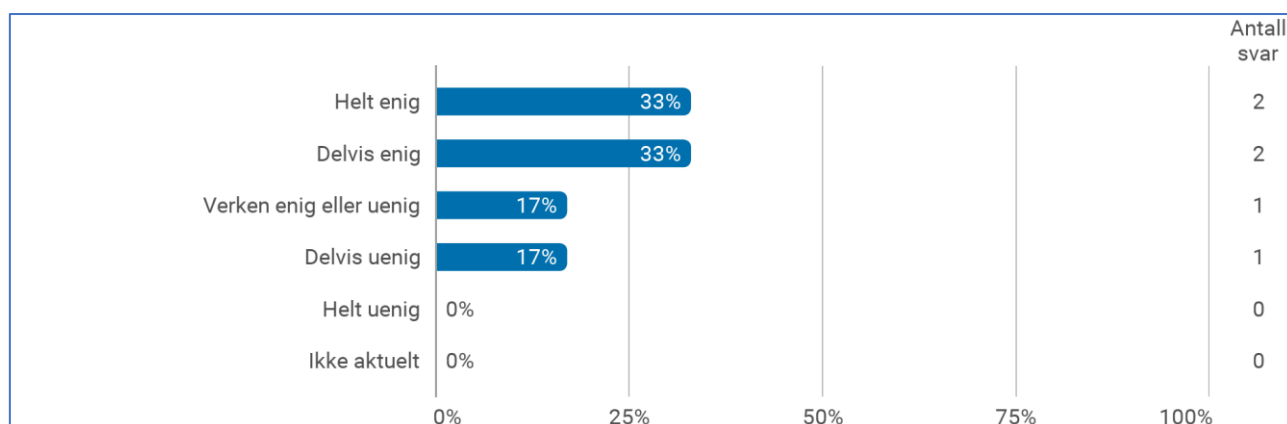
SAMARBEID MED BARNEVERNET I ENKELTSAKER

Framstillingen under viser respondentenes synspunkter om spørsmål og påstander som ble framsatt om samarbeid med barnevernet i enkeltsaker.

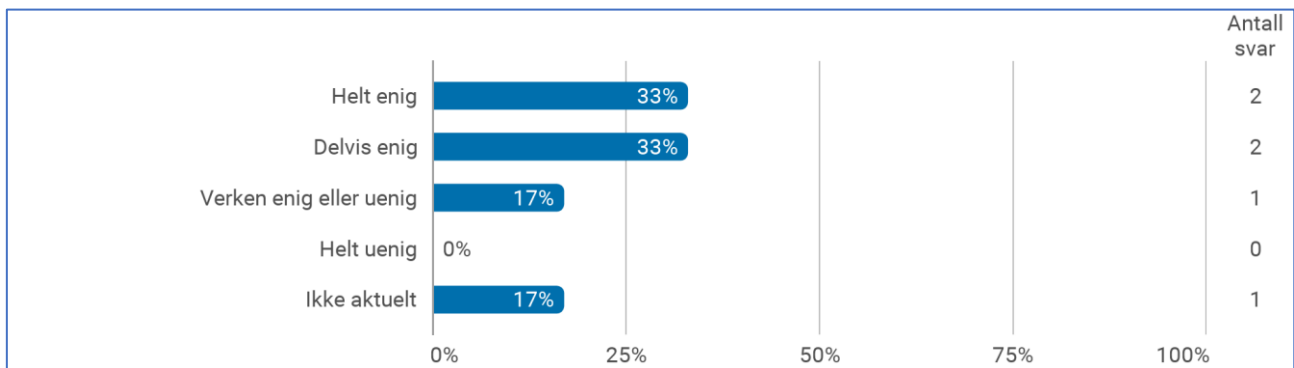
Figur 6 Påstand: «Bekymringsmeldinger vi har sendt til barnevernet blir tatt på alvor og fulgt opp»

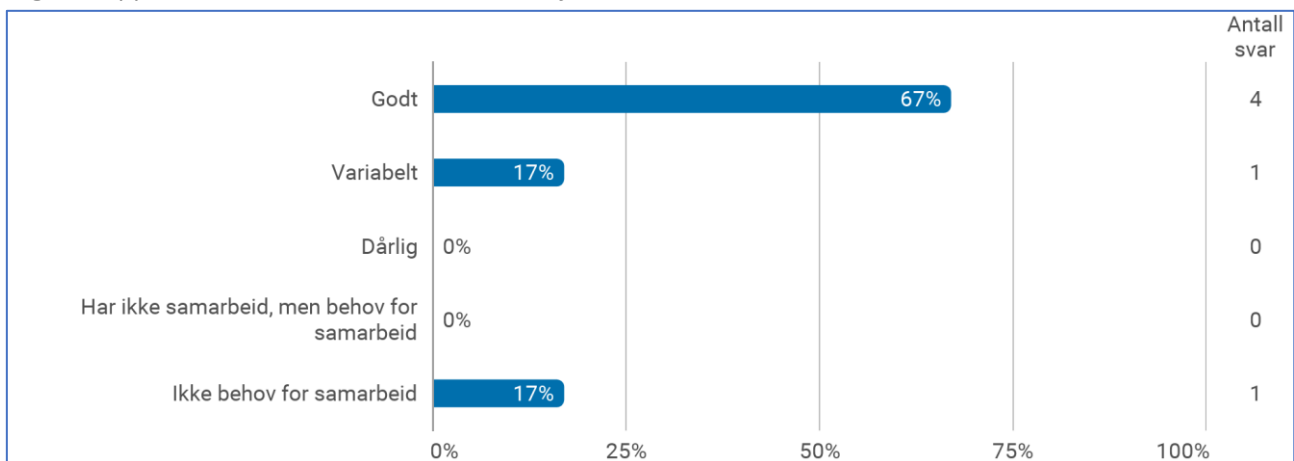
Figur 7 Påstand: «Vi får tilstrekkelig tilbakemelding fra barnevernet etter meldt bekymring om et barn»

Figur 8 Påstand: «Vi opplever barnevernet som en tilgjengelig samarbeidspartner i enkeltsaker der det er pågående barnevernssak.»

Figur 9 Oppsummert: «Hvordan vurderer din tjeneste samarbeidet med barnevernet i enkeltsaker?»

Kommentarer fra interkommunale tjenester om samarbeid med barnevernet i enkeltsaker

Respondenten fra NAV kommenterte at de har tilstrekkelig kontakt med barnevernet på systemnivå, men at de kan bli bedre på samarbeid med barnevernet i enkeltsaker for å sikre helhetlige tjenester. Fra PPT kommenterte respondenter at de ønsker PPT ønsker å ha et tettere samarbeid med barnevernet, særlig når det gjelder drøfting av tiltak i enkeltsaker og når det gjelder anonyme drøftinger.

Representanten fra den interkommunale barnevernvakta skrev at de opplever å ha et godt samarbeid med barnevernleder. De følger ikke opp enkeltbarn utover akutthendelsen/sende bekymringsmelding.